

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Rituály spojené s užíváním halucinogenů

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Alena Kajanová, Ph.D

Autor práce:

Gabriela Sedláková

2012

Abstrakt

Postupy změny vědomí byly již od pradávna využívány různými kulturami při náboženských, léčebných, a jiných rituálech a ani dnes tomu není výjimkou. Dříve však měly odlišný význam, souvisely povětšinou s šamanismem. V bakalářské práci seznamuji čtenáře s drogovými praktikami příležitostných uživatelů halucinogenních látek a s jejich chováním při samotném užívání těchto látek. Cílem této práce je analyzovat rituály spojené s užíváním halucinogenů, konkrétně zaměřit se na rituální aspekty vztahující se k současné době a zjistit, jak rituály prožívají a vnímají informanti/ky.

V teoretické části této bakalářské práce blíže charakterizuji jednotlivé halucinogeny, tedy látky vyvolávající psychické změny, poruchy vnímání, emocí, prožívání a chování. Dále vysvětluji pojem rituál, jeho původ, funkce, klasifikace a v neposlední řadě se zaměřuji na pojetí rituálů v souvislosti s užíváním v historii i současnosti. Ve výzkumné části této práce jsem zvolila metodu kvalitativního šetření a jako hlavní techniku jsem použila narativní interview. Výzkumný soubor byl tvořen příležitostnými uživateli halucinogenních drog, ve věkovém rozmezí od 18 do 26 let. Informanti mi bez jakéhokoliv nátlaku a za volnosti projevu sdělili své zkušenosti s užíváním. Důraz při analýze nasbíraných dat byl kladen především na zjištění a analýzu rituálních praktik u příležitostných uživatelů halucinogenů.

Z výsledků praktické části vyplynulo, že prvky rituálního chování se objevují i v dnešní společnosti a lze spatřit úzké souvislosti a podobnosti mezi starodávnými šamanskými zvyky a dnešním společensky zakázaným a netolerovaným užitím, ačkoliv sami informanti si celistvost užití látky jako rituál nepřipouštějí a neuvědomují. Za svůj rituál při užití halucinogenních látek považují jen některé aspekty, jako například set/setting, či přímo stav po užití jako takový. Tyto jednotlivé formy jsou v podstatě dle kritérií rituálu jen jeho jednotlivou součástí.

Summary

Consciousness-changing procedures have been used by various cultures in religious, healing, and other rituals since ancient times, and today is no exception. Such procedures had a different meaning before, and were, usually associated with Shamanism. The thesis paper aims at acquainting the reader with drug practices of occasional users of hallucinogenic substances and with their behaviour during the actual use of these substances. The objective of this work is to analyze the rituals associated with the use of hallucinogens, specifically focusing on the ritual aspects related to the present day and to determine how the informants experience and perceive the ritual.

In the theoretical part of the (thesis) paper, I characterize individual hallucinogens in detail, i.e. substances which bring about mental changes, abnormalities in perception, emotions, experiences, and behaviour. I go on to explain the concept of ritual, its origin, function, and classification, and finally I focus on the concept of rituals as associated with their use, both historically and in present times. In the research part of this work, I selected the qualitative method of investigation, using the narrative interview as my primary technique. The research sample consisted of occasional users of hallucinogenic drugs in the age range of 18 to 26 years. In a casual, uninhibited, and pressure-free environment, the informants communicated their experience with usage. When collecting data, I primarily emphasized the detection and analysis of ritual practices among occasional hallucinogen users.

The results of the practical part showed that elements of ritual behaviour appear in contemporary society as well, and a close association and similarity can be seen between ancient shamanic customs and today's forbidden and non-tolerated social use, even though the informants themselves do not admit the entirety of the use of the substance as a ritual and are not aware of it. They consider only certain aspects to be a ritual during the use of the hallucinogenic substances, such as the setting or their actual state, as it may be, during the use. These individual forms are essentially only an individual part of it according to the criteria of ritual.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 písm. b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. května 2012

.....

Gabriela Sedláková

Poděkování

Děkuji své vedoucí bakalářské práce, Mgr. Aleně Kajanové, Ph.D, za trpělivost, věnovaný čas a odborné vedení, které mi poskytla při konzultacích. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za jejich podporu.

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická východiska.....	10
1. 1 Rituál – definice	10
1. 1. 1 Původ	14
1. 1. 2 Funkce	16
1. 1. 3 Klasifikace	16
1. 2 Halucinogeny	18
1. 2. 1 Rozdělení halucinogenů	18
1. 2. 2 Charakteristika jednotlivých halucinogenů.....	19
1. 2. 3 Intoxikace.....	22
1. 3 Pojetí rituálů spojených s užíváním halucinogenů v historii	24
1. 3. 1 Historicky doložené záznamy o užívání halucinogenů.....	24
1. 4 Pojetí rituálů spojených s užíváním halucinogenů v současnosti	27
2 Cíl práce	30
2. 1 Cíl práce	30
2. 2 Výzkumná otázka.....	30
3 Metody a techniky výzkumu	31
3. 1 Použité metody a techniky výzkumu	31
3. 2 Charakteristika výzkumného souboru.....	32
3. 2. 1 Způsob výběru výzkumného souboru	32
4 Výsledky výzkumu	33
4. 1 Základní údaje o výzkumném souboru	33
4. 2 Způsob práce s rozhovory a metody zpracování.....	33
4. 3 Výsledky zpracování dat.....	35
4. 4 Analýza trsů a citace z rozhovorů	35

4. 4. 1 Rituální aspekty.....	35
4. 4. 1. 1 Příprava na intoxikaci	36
4. 4. 1. 2 Zahájení intoxikace	37
4. 4. 1. 3 Návrat ke kořenům.....	38
4. 4. 1. 4 Termínování a četnost intoxikací.....	40
4. 4. 1. 5 Vyšší vědomí.....	41
4. 4. 1. 6 Ukrytí účastníků před veřejností	43
4. 4. 2 Shrnutí.....	44
5 Diskuse	47
6 Závěr	50
7 Seznam použitých zdrojů	52
8 Klíčová slova.....	56
9 Přílohy	57

Úvod

Téma této bakalářské práce se zaměřuje na rituály spojené s užíváním halucinogenů. Dané téma jsem si zvolila zejména z několika důvodů. Jednak z vlastního zájmu o změněné stavy vědomí, které byly odjakživa součástí různých kultur a jejich rituálních praktik (např. náboženských, léčebných, šamanských) a jednak z důvodu odhalení souvislostí a podobností mezi rituály historickými a rituály současné doby. Předindustriální svět považoval halucinogenní látky za posvátné a magické a všichni s nimi zacházeli podle rituálních tradic společných pro všechny členy společnosti. Halucinogenní drogy jsou látky charakteristické především svými účinky, mezi něž patří vyvolání psychických změn, poruch vnímání, emocí, prožívání a chování.

V naší společnosti roste počet uživatelů halucinogenních látek. Spolu s tím, jak se vyvíjí společnost, se samozřejmě mění i rituály v ní. V současné době se u nás ovšem hovoří o absenci rituálního chování. Cílem této práce je rozebrat, neboli analyzovat rituály spojené s užíváním halucinogenních látek a odhalit tak, zda se u příležitostných uživatelů objevují nějaké konkrétní, rituální aspekty, či praktiky, popřípadě jak je sami dotazovaní prožívají a vnímají.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a výzkumnou. V teoretické části definuji samotný pojem rituál, jeho původ, funkce a klasifikace. Zabývám se pojetím rituálů spojených s užíváním halucinogenů v historii, v souvislosti s historicky doloženými záznamy o užívání a samozřejmě také v současnosti. Dále charakterizuji jednotlivé halucinogeny na základě jejich rozdělení a v neposlední řadě se zabývám samotnou intoxikací.

Co se týká výzkumné části této bakalářské práce, pro získávání dat a informací jsem využila narativní interview.. Předpokládala jsem, že volné vyprávění odhalí subjektivní zkušenosti, které by prostřednictvím přímého dotazování zůstaly skryté. Výzkumný soubor tvořili 3 informanti/ky z Prahy a 3 informanti/ky z Českých Budějovic, kteří jsou příležitostnými uživateli halucinogenních látek a spadají do věkového rozmezí 18 – 26 let.

Všichni dotazovaní otevřeně a volně hovořili o svých zkušenostech s užíváním, avšak důraz byl při výzkumu kladen především na zjištění a analýzu rituálních praktik u příležitostných uživatelů v současné době.

Práce může být zdrojem informací pro širokou veřejnost a může iniciovat případné intervence ve zkoumané oblasti. Díky typu výzkumu této práce je možné využít nasbíraná data k dalšímu zkoumání a vyhodnocování. Výsledky práce lze také zakomponovat do protidrogových opatření, či odhadování sociálních rizik v rámci sociální patologie.

1 Teoretická východiska

Tato bakalářská práce se zabývá tématem rituálního chování a aspektů rituálního užití halucinogenních látek. Nejdříve se v této práci zaměřuji na samotnou definici pojmu rituál. Pojem rituál obsahuje mnoho rovin, z nichž řada zůstává skryta, proto je velmi složité ho popsat. To ovšem snadno může vést k nedorozumění. Pokusím se takovému nedorozumění předejít a popíši, jaký je rozdíl mezi zvykem, obyčejem a rituálem, co rituál tvoří, jaké jsou jeho funkce a klasifikace. Dále, kde se rituály objevily poprvé – tedy, odkud pocházejí, jaká mají pravidla a k čemu původně sloužily. Zmíním i souvislost rituálu s mýty a náboženstvím a v neposlední řadě také postavení rituálu v dnešní době a význam pro ty, kteří se jej účastní.

1. 1 Rituál – definice

Význam a obsah pojmu rituál, pochází z latinského *ritualis* = obřadný. V jiném slova smyslu se jedná o obřad, zvyk, nebo obyčej. Kořen tohoto slova se možná nachází ve staroindickém jazyce posvátných textů sanskrtu, v němž se nachází slovo „*rita*“, jímž je označováno vše, co je ve shodě s vesmírným řádem, nebo co je totožné s řádem obecně (38).

Rituál je způsob chování založený na tradičních pravidlech. Díky své opakovatelnosti slouží k upevnění společenské organizace a norem. Rituály jsou součástí nejen kultů, ale především náboženství (35). V antropologickém slova smyslu jde o opakující se, přesný sled ustanovených úkonů, jež mají symbolický charakter, což vede s posílením kolektivní soudržnosti. Mívá rovněž někdy slavnostní rámec (12).

V literatuře panuje při definici rituálu značná nejednotnost. Vedle pojmu rituál, se můžeme setkat s celou řadou dalších termínů, které se vzájemně překrývají. Některými autory jsou užívány jako synonyma, jiní je rozlišují, avšak nejednotně. Obecně lze říci, že mezi synonyma či slova s podobným významem patří obřad, ceremonie, či ceremoniál.

Dle Bowieho (2008) je za rituál považován přesně ustanovený sled (symbolických) úkonů, jež mají kolektivní charakter, který posiluje soudržnost dané společnosti (2).

J. Krupková (1991) uvádí, že základní jev v oblasti více nebo méně ustálených způsobů opakovaného jednání lidí při určitých příležitostech a v určitých situacích je zvyk. Obyčej je pak konkrétní projev zvyku v určitém společenství, kultuře. A obřad, neboli rituál, je stejně jako obyčej specifické umocnění zvyku, ovšem s pevnou strukturou (15).

P. Hartl a H. Hartlová (2000) definují rituál jako pravidelné, pevnou kultickou tradicí stanovené opakování bohoslužebných, nebo magických úkonů. Rituál popisují jako obřad, sled slov nebo činů, které vedou k uskutečnění daného cíle, či jako vrozené vzorce chování, probíhající v přísném sledu (9).

J. P. Grund (1993) uvádí, že od běžného rutinního chování či zvyku je termínem rituál označeno takové chování, které je specifické, adresné a je nositelem symbolu či symbolů. Z uvedeného hlediska vyplývá, že rituál je fixní a má spirituální rozměr (8).

Je nezbytné upozornit na úzkou souvislost mezi rituálem a magií, neboť rituály se často vyvinuly jako přísně dodržovaná soustava složitých symbolických úkonů, majících svůj význam při vykonávání magických nebo náboženských úkonů. Stejně blízká je souvislost mezi rituálem a mýtem, neboť velká skupina rituálů vznikla jako dramatické zpodobení mýtického děje a některé mýty jsou zase vysvětlením toho, co se odehrává během rituálu (1).

Jazykem obřadu jsou především symboly a symbolická gesta. Symbol má své nezastupitelné místo. Jedním z takovýchto tradičních symbolických úkonů vyskytující se prakticky ve všech kulturách je například pozdrav. Původní význam tohoto gesta vlastního i jiným živočišným druhům je dát najevo následné úmysly setkávajících se, u lidí zejména ovšem úmysly přátelské. Odtud pramení gesto ruky při pozdravu nebo vzájemné podání rukou ujišťující, že partneři se nehodlají vzájemně napadnout, že neskrývají v ruce zbraň nebo útočný předmět. Podání a stisk ruky následně v našem kulturním okruhu zobecněly jako gesto přátelství. Celkem samozřejmě se velké množství obřadů odedávna pojilo s požíváním potravy a nápojů, ale také naopak, lze říci, že konzumace nápojů a požívání samotná byla vždy určitým rituálem. To jistě úzce souvisí s námahou, kterou naši předkové museli vynaložit a nebezpečím, jež museli mnohdy podstoupit při jejich obstarání. V mnohých rodinách je společné jídlo

významným rituálem doposud (například štědrovečerní večeře). Podobný význam má i konzumace nápojů – slavností přípitek je nedílnou součástí nejen klasických obřadů. Do této skupiny lze pak zařadit i požívání tabáku a drog, které jak víme, mělo také původně především rituální charakter. Další významnou oblast rituálních úkonů představuje očista těla – s rituální koupelí a rituálním omýváním se lze setkat v celé řadě kultur a náboženství, jmenujme například hinduismus, judaismus, islám a samozřejmě také křesťanství, kde křest je nedílně spojen s dnes už alespoň symbolickým kontaktem s vodou. Povšimněme si ještě, jak úzce souvisí provozování rituálů s uměním, zejména s tancem, hudbou, zpěvem a divadlem, či kresbou. Právě tanec, který dnes již vnímáme jako činnost zpravidla neposvátnou, byl původně úzce spojen s rituálem. Cílem tance bylo například získat potravu, uctít mrtvé, apod. Tanec je tedy ve své původní podobě rytmicky provozovaným rituálem pohybů, často doprovázený zpěvem, nebo hudbou. Také další, dnes už v našem kulturním okruhu téměř zcela zposvátněná lidská činnost má své kořeny v rituálu, a tou je sport i provozování sportovních i jiných her. Součástí her byla celá řada rituálů, především známý posvátný mír, zdržení se od zbraní, aj. Dokonce i novodobé olympijské hry jsou více než ostatní sportovní klání prodechnuty značnou obřadností, která je provází od slavnostního přenesení a zapálení olympijského ohně přes udílení medailí až k oficiálnímu zakončení. Rovněž v politice a veřejném životě vůbec se i dnes setkáváme s moderními rituály. Setkání významných státníků a jejich oficiální návštěvy mají vedle projednání více či méně závažných otázek také význam určitého rituálu, jsou gestem pro veřejnost. Politický život je upředem z rituálů, ať už jsou to oslavy různých výročí, zahájení rozličných akcí nebo staveb, kladení věnců a kytic nebo předávání vyznamenání, medailí, řádů apod. Tyto obřady mají ovšem pro společnost nezastupitelnou hodnotu a nesou významný emocionální náboj. (1).

V nejširším slova smyslu lze tedy o obřadu hovořit jako o ustáleném způsobu jednání při vykonávání určitých činností. Z této charakteristiky se nám ovšem vytrácí to nejdůležitější, silný a nezanedbatelný duchovní náboj rituálu, aspekt hlubokého prožitku toho, kdo obřad provozuje nebo se jej účastní, který činí rituál rituálem. Historik náboženství Mircea Eliade v této souvislosti zdůrazňuje skutečnost, že v archaických

společnostech má každý rituál svůj božský vzor, tedy archetyp. Obřad je pak vlastně opakováním činnosti boha, hrdiny, nebo mýtického předka „na počátku věků“, tedy „in illo tempore“ (1).

Přesto, že jsem se v tomto příspěvku pokusila stručně poukázat na to, jak nedílnou součástí našeho života obřady jsou, jsme svědky dlouhodobého procesu odposvátnění, nebo též desakralizace většiny z nich. Skutečný rituál s oním hlubokým citovým prožitkem, který byl samozřejmostí pro naše předky, se z našeho každodenního života postupně vytrácí. Ukazuje se však, že toto vytrácení rituálu je záležitostí psychologicky nebezpečnou, neboť v lidské psychice je bezpochyby zakódována určitá potřeba posvátného prožitku vytrhujícího jedince z všednosti a každodennosti, mnohdy i z vnímání reálného času. Čím je totiž prožívaný obřad sugestivnější, tím intenzivnější je iluze zastavení nebo změny času a tím silnější je katarze, kterou následně přináší. Rituál se pak stává reálnější než realita sama. Právě pro neobyčejně silný emocionální náboj, který se na provozování rituálu a přítomnost při něm váže, mohou být různé formy obřadů snadno zneužitelné. Stávají se pak nástrojem manipulace s některými jedinci, kteří si často tento moment ani neuvědomují, zpravidla ze strany politických i různých pseudonáboženských ideologií a skupin. Velmi často se obětí těchto praktik a manipulací stávají právě jedinci, kterým se v jejich běžném životě rituálů a hlubokých zážitků s nimi spojených nedostává. Čím více slavnostních, výjimečných, nebo posvátných okamžiků jsme tedy s to dopřát sami sobě, svým dětem nebo lidem, kteří nás obklopují, tím lépe budeme my i oni s to odolávat různým tlakům a manipulacím a tím plněji též prožijeme vše, co nám život poskytuje (1).

Rituály tvoří lidé, je to prostředek, který ovlivňuje jejich prožívání a chování. Jejich podoba, existence či neexistence vypovídá o situaci v dané kultuře, společnosti, či v životě jedince. Proto se domnívám, že je to téma psychologicky velmi zajímavé a podnětné. Ke každé kultuře patří mnoho rituálů společenství, kterými se řídí chování členů. Společné rituály a ritualizované chování plní svou funkci stabilizační, socializační, „předávají“ kulturu, pomáhají vrůst do dané společnosti, ujasňují role a vztahy, slouží k vzájemné komunikaci, uchovávají rytmus života každého společenství. Pro jedince jsou důležité tím, že dávají určitý smysl a řád, nabízejí zázemí – hranice pro

prožitek, pomáhají přizpůsobit se novému a neznámému, plní funkci adaptační a mobilizují psychické síly (36).

1. 1. 1 Původ

Rituály v tom pravém slova smyslu lze v dnešních dnech sledovat především u komunity vyznávající staré náboženství – dnes se tito lidé skrývají pod jménem Wicca. Prvky tohoto náboženství jsou staré jako lidstvo samo a dle R. Bucklanda (2002), je lze vysledovat až 25 tisíc let před naším letopočtem. Podstatou je, že toto přírodní náboženství uznávalo symboly a principy, které se církvi nehodily a proto byly potlačovány. Další důvody byly právě obřady a rituály, které přírodní vyznání uskutečňovaly.

Obecné informace o tomto starém náboženství – spolehlivé informace od samotných čarodějnic - jsou dostupné, ale vstup do tohoto kultu nikoliv. Velká většina sabatů je poměrně dost opatrná, takže nemají dveře dokořán a nevitají všechny. Z toho jasně vyplývá, že lidé, kteří společně uctívají a vyznávají staré náboženství, jsou si dobře známi – nemají před sebou tajemství, vzájemně si důvěřují. Sešlost skupiny takových známých za účelem uctění bohů, jiných rituálů, se nazývá *sabat*.

Čarodějnictví je velmi volné náboženství, pokud jde o rituální praktiky, ale má určité základní principy a rituální zvyklosti, které je třeba dodržovat.

Prvotní rituály se odehrály v podobě tance okolo ohně, doprovázeného hlasitými zvuky bubnu, nebo jiných primitivních rytmických nástrojů, kde se díky hudebním ozvám a vyčerpávajícímu tanci dostali tanečníci do změněného stavu vědomí. Rituály dnešní společnosti jsou spíše umírněné, více formální, například obřadné chvalozpěvy, a zdvořilé prosby a poklony božstvům, občasně končící bujarým veselím – dle vhodnosti k důvodu a záměru rituálu (3).

Rituály se konají v malých ale i větších skupinách v závislosti na potřebné psychické a mentální síle daného rituálu. Většinou se při takovém rituálu postupuje dle původního vzorce: určení místa konání, stanovení místa oltáře, očištění prostoru, prosba o vyslyšení Bohyně/Boha a její/jeho náklonnost, předložení daru či oběti a cíl, jehož má být dosaženo za pomoci Bohyně/Boha, oslava Bohyně a Boha. Další faktor je účel

rituálu – léčitel velmi nerad předváděl rituál léčení ostatním členům, aby zamezil nesprávnému a nevhodnému užití/zneužití metody. U přechodových rituálů, kde se skupina chlapců měla během rituálu stát muži, se s větším počtem účastníků počítalo. Také se jednalo o mládež, která spolu vyrůstala, a vzájemně se znala.

Další věc, o kterou se musel vykonavatel, či vykonavatelé rituálu postarat, bylo připravení noviců k rituálu. To spočívalo například v půstu (den před rituálem nesměli jíst nic jiného než chléb, med a pít pouze vodu a také museli dodržet sexuální půst). Různé rituály si žádaly přípravu různých druhů (meditace, půst, příprava sošky, příprava jídla, aj.) (3).

Mezi takové rituály patřilo obřadné obětování (prolití krve - obvykle nějakého menšího zvířete, ale ve výjimečných případech mohlo jít i o lidskou oběť), uctění živlu, věštění budoucnosti, zajištění úspěchu, přivolání slunce/deště. Další rituály byly například zasvěcovací, rituály přechodu (dívky v ženu, chlapce v muže).

Jak zmiňuje Marc Augé (1999), postupujeme-li dějinami kultury proti proudu času k jejím počátkům směrem k archaickým a předliterárním společenstvím, zjistíme z útržků informací zkonstruovaných etnology, archeology a historiky, že v těchto dávných nebo méně rozvinutých společenstvích úkony z dnešního hlediska zcela všední souvisejí s posvátnem a jsou spjaty se zvláštními obřady. Svět archaického člověka neznal téměř žádné všední úkony: získání, obstarávání a příprava potravy, lov, orba, setba i sklizeň, očista, pozdrav i boj - každý zodpovědný úkon, který propojuje jedince se světem jeho předků i potomků, který jej začleňuje do proudu času, má posvátný charakter a pojí se s příslušnými obřady. Všedními činnostmi jsou pouze ty, které nemají vzorový model, které nejsou opakováním činů mýtických předků či hrdinů. V průběhu dlouholetého kulturního vývoje potom řada původně posvátných prošla úkonů procesem odposvátnění a zevšednění, tedy desakralizace (1).

1. 1. 2 Funkce

Mezi zásadní funkce rituálu patří:

- **Funkce psychologická**

Psychologickou funkcí rituálu je především podpora a posílení cítění: rituál je společenský, účastníci se navzájem ujišťují, že patří k sobě a mohou se na sebe spolehnout.

- **Funkce sociální**

Sociální funkce stanovuje jakýsi sociální řád a strukturu, udržuje skupinovou konformitu a solidaritu, rituály jsou vcelku vždy společenskou záležitostí (12).

1. 1. 3 Klasifikace

Dle Arnolda van Gennepa (1996) byly rituály klasifikovány na:

- **Přímé** - působí okamžitě (např. většina domorodých kmenů využívala halucinogeny pouze přímo kvůli omamným účelům a jejich psychotropním vlastnostem, stejně tak jako je tomu i v současné době) (29).
- **Nepřímé** - jsou jakýmsi počátečním impulzem, který uvádí do pohybu nějakou autonomní sílu (např. halucinogeny umožňovaly domorodým léčitelům, někdy i samotným jedincům, navázat spojení s bohy a duchy a tak se postupně stávaly pevným základem „léčebných“ praktik většiny domorodých kultur) (29).
- **Pozitivní** - snaží se dosáhnout nějakého efektu (např. mocná, šamanská, halucinogenní rostlina Brugmansie, byla v předkolumbijské době rituálně využívána při kultu uctívání Slunce) (29).

- **Negativní** - snaží se vyhnout nějakému efektu (např. v jižním Chile byla využívána halucinogenní rostlina *Cestrum parqui* k rituálním účelům, jež dokázaly zabránit útokům čarodějnů a černých šamanů) (29).
- **Sympatetické** - zakládají se na víře v působení podobného na podobném, fungují tedy na dálku.
- **Kontaktní** - vychází z přenosnosti vrozených nebo získaných vlastností bezprostředně na jedince.

Arnold van Gennep poukazuje, že nelze zařadit konkrétní rituály do jedné z těchto tříd, jelikož nejde vždy o čisté typy, ale o poměr všech (7).

Mezi další pokusy o klasifikaci rituálů můžeme zařadit pojmy:

- **Výroční** - opakující se (např. v určitou, konkrétní dobu)
- **Přechodové** - provázející změny (např. v údolí Sibundoy, museli chlapci absolvovat rituální poutě, kde během pochodu popíjeli pouze halucinogenní šťávu z Brugmansií, nebo Ayahuasky, aby získali tzv. vnější, dospělejší duši) (29).
- **Situační** - řídí se danou, aktuální potřebou (např. rituální přivolávání slunce v období dešťů) (12).

Jelikož se rituály objevují v různých sociokulturních systémech a jejich souvislostech, byly vymezeny další, zobecněné typy rituálů jako například léčebné, iniciační, magické, nebo náboženské (31).

1. 2 Halucinogeny

Halucinogeny jsou skupina nejvíce vědecky zkoumaných psychoaktivních drog, které na mozek účinkují vyvoláním poruchy vnímání. Velikou pozornost vědců přitahují právě jejich vlastnosti účinků na lidskou psychiku, pro které je charakteristická především nevyzpytatelnost, tajemnost až mystičnost (21). Dle Kamila Kaliny (2003) samotné označení halucinogeny prošlo složitým vývojem, ve starší literatuře je možné se setkat s termíny jako např. fantastika, nebo psychodysleptika. (14).

Do skupiny halucinogenů patří mnoho chemicky i přírodně odlišných látek, proto v této bakalářské práci uvedu jen ty nejznámější a nejdostupnější v naší společnosti.

1. 2. 1 Rozdělení halucinogenů

Halucinogeny, jako psychoaktivní drogy lze rozdělit dle jejich původu na :

- **Přírodní** – vznikají přírodní cestou (např. Meskalin, Psilocybin)
- **Syntetické** - jsou chemicky syntetizované (např. LSD) (26).

Dále lze halucinogeny rozdělit do třech diferencujících kategorií na:

Psychedelika (z řec. psyché=duše, delos= zjevnost) - látky zjevující skryté, ale reálné aspekty mysli (např. LSD).

Disociační - redukují (blokují) signály vědomí jiným částem mozku, především fyzické vnímání a způsobují především smyslovou deprivaci, halucinace, snům podobné stavy (např. Muscimol).

Delirogeny - působí na běžné vnímání, někdy jsou nazývány „pravými halucinogeny“ (např. Durman obecný) (24).

1. 2. 2 Charakteristika jednotlivých halucinogenů

PSYCHEDELIKA

LSD

Tato psychedelická látka byla poprvé syntetizována jako v pořadí dvacátý pátý derivát kyseliny lysergové (odtud název LSD-25) Albertem Hofmannem v roce 1938. Odehrálo se tak ve švýcarské firmě Sandoz, při výzkumech psychoaktivních alkaloidů obsažených v námelu. Intenzivní účinky však objevil až v roce 1943, kdy se mu látka v nepatrném množství dostala na kůži ruky a do úst, což vedlo k prvnímu historickému „tripu“. Tomuto dni se říká The Bicycle Day, neboť ohromující účinky se začaly projevovat právě při jeho cestě domů na kole. Firma Sandoz ho začala vyrábět pod jménem Delysid a prodávat po celém světě, kde bylo v mnoha zemích až do svého zakázání s úspěchem používáno psychiatry jako terapeutický prostředek. Velké výsledky s ním dosáhl například Stanislav Grof (právě LSD stálo u základů transpersonální psychologie). Když se v 60. letech rozmohlo jeho masové zneužívání (spojeno s hnutím hippies), byla výroba zastavena (20).

LSD se v současné době užívá výhradně zejména formou „tripů“, což jsou roztokem napuštěné papírky o rozměrech cca 5x5 mm, formou kapek, nebo krystalů (tzv. mikrodot, nebo „mikráč“) - ty se ovšem ale u nás v České republice dají těžko sehnat, v cizině naopak. Dávka LSD na jednom „tripu“ je 30-100 mikrogramů (gama). Na tripech jsou většinou natisklé symbolické obrázky, kterým se říká „blotter art“. Dříve, zejména v šedesátých letech byly další formou distribuce LSD především tablety, želatiny, nebo přímo čisté roztoky (4). LSD-25 je jediná droga, u které bylo prokázáno, že má nulový potenciál fyzického i psychického návyku, ale zato má velice intenzivní účinky i při nízkých dávkách. První příznaky změny myšlení nastanou do hodiny od užití, celková intoxikace trvá tak 6-20 hodin, záleží na dávce (20).

Psilocybin

Psilocybin je látka, kterou lze nalézt v halucinogenních houbách, například ve známé Lysohlávce kopinaté (lat. *Psilocibe semilanceata*, Liberty Cap), která je v současné době druhou nejužívanější psilocybinovou houbou na světě. Je velice účinná, v jednom gramu usušené houby je obsaženo v průměru 10 až 11 mg psilocybinu. Klobouk je široký 5 až 10 milimetrů, jeho výška je 1-2 cm, tvar je ostře kuželovitý, s malou ostrou „bradavkou“ na povrchu (17). Lysohlávky lze najít především od konce září do října a nejbujněji rostou ve vlhkých lesních pastvinách, ve většině rozsáhlejších lesů v trávě na kyselé půdě, nebo na okrajích lesů a cest. Rostou ojedinelé, ale i ve skupinách až 30 plodnic (6).

Lysohlávky se užívají ve většině případů syrové, nebo usušené. Mohou se ale také rozmělnovat a lze si z nich připravit odvar, nebo čaj, či je uchovat v medu. V některých ojedinelých případech se usušené lysohlávky mohou i kouřit, ale o efektu této aplikace lze však pochybovat (28). Množství aktivních látek v halucinogenních houbách nelze odhadnout, což s sebou přináší velké riziko spojené s kontrolou intoxikace (21).

Meskalin

Meskalin je přírodní halucinogen, který se získává z kaktusu zvaného Peyotl, pod českým názvem Ježunka Williamsova (lat. *Lophophora Williamsi*). Peyotl je nejstarším halucinogenem Ameriky. Psychoaktivní částí je vrchol kaktusu. Meskalin je zakázaný např. v USA i dalších státech, až na výjimky církví domorodých Američanů, kteří vyhráli svůj legislativní boj a kde je kaktus peyotl uznán jako náboženská svátost a využíváný k rituálním účelům (28). Rostlina je zcela beztrnná, na povrchu jen lehce ochmýřená, roste velmi pomalu (cca 1 cm průměru – 1 rok). Má dlouhý, dužnatý a robustní kořen, samotný stonek kaktusu je plochý a šedomodrý (29).

Meskalin se užívá ve formě tzv. „meskalinových knoflíků“, což jsou usušené kaktusové vrcholky, které se suší a následně žvýkají, nebo polykají. Je to tradiční kmenová metoda požívání, ačkoliv jsou velice hořké. Dají se také rozemílat a rozpouštět

v čaji, nebo jiné tekutině. Většinou 3 až 5 meskalinových knoflíků je potřeba k plnému psychedelickému zážitku (28).

DISOCIAČNÍ DROGY

Muscimol

Muscimol je halucinogenní látka, která se vyskytuje v Muchomůrce červené (lat. *Amanita Muscaria*), což je houba z čeledi štítovkovitých, která je silně jedovatá. Její výskyt byl a je celkově hojný, nejčastěji roste v jehličnatých, ale i ve smíšených lesích v období od července do října. Klobouk je veliký cca 5-20 cm a má jasně oranžovou až nachově červenou barvu. Je pokryta bílými bradavkami. Má blanitý, bílý závoj a je bez chuti a vůně (23).

Muscimol jako takový lze konzumovat nakrájením Muchomůrky červené, například na centimetrové plátky, které se suší, nebo se opékají na ohni. Polykají se většinou jednorázově, bez žvýkání, srulované do kuličky. Sušením se kyselina totenová mění v muscimol a účinek se tak zvyšuje až 5x, kdežto vedlejší efekty se snižují. Dvě malé muchomůrky bohatě zaručí psychedelický stav. Lze je také louhovat ve vodě (29).

DELIROGENY

Durman obecný

Durman obecný je jednoletá bylina, z čeledi lilkovitých (lat. *Datura stramonium*). Je 0,5 až 1 m vysoký a má mírně našedivělé zabarvení díky drobným chloupkům. Jeho vztyčené, sladce vonící květy mají délku cca kolem 15 cm, listy jsou vejčité a na okrajích laločnatě zubaté. Koruna je bílá nebo s růžovým nádechem. Zavěšený plod má průměr 3-7 cm, je téměř kulovitý, na povrchu chráněn ostrými trny. Někdy je česky nazýván „panenská okurka“, ovšem například otrava ve vyšších dávkách užití je velice riziková a nebezpečná, pod vlivem deliria může dojít až ke smrtelným zraněním (11). Bohužel nelze specifikovat přiměřené dávkování, ale z osobních zkušeností uživatelů je zřejmé, že se účinná dávka pohybuje okolo cca 100 semínek.

Durman obecný byl již od své historie užíván v podobě lektvarů, kdy byl součástí čarodějných nápojů lásky. Je možné ho také rozemlít na jemný prášek, který se přidává například do vína. Nejoblíbenější a nejrozšířenější metodou mezi uživateli je čaj, tzv. výluh z durmanu (11).

1. 2. 3 Intoxikace

Účinky halucinogenů jsou ovlivněny především fyzickým a psychickým stavem jedince při vstupu do intoxikace, a okolní podmínky- vhodnost výběru místa, spoluúčastníků, apod. Výsledná intoxikace je spolupůsobení látky psychologického a fyzikálního okolí, osobnostní struktury osoby a očekávání, co látka způsobí. Nevhodné podmínky mohou vyvolat velmi nepříjemný zážitek. Značně rozdílnou intenzitu ovšem mohou mít i dva různé zážitky jednoho uživatele na stejné dávce. Projevuje se zde totiž rozdílnost aktuálního psychického stavu (set) a vnějších podmínek (setting), jak popisuje Timothy Leary (1996) ve své knize (16). Ten vyzýval k respektu před drogou a vybízel k vyladění stavu a prostředí („**set and setting**“) jako ochrany proti špatným stavům, tzv. badtripům. Badtrip je slangový výraz, který označuje negativní stav po užití drogy (33).

Intoxikace halucinogenními látkami je samozřejmě také závislá na množství (28). „Dávky stanovené podle hmotnosti vyvolávají u různých uživatelů škálu různých reakcí. Dávkování může být tedy jedním z nejdůležitějších determinujících faktorů“ (32, str. 161). Nejvýznamnější je stupnice dle Graema Carla, která vede od pouhých změn nálady až k úplnému odpoutání od reality. Graemova verze rozděluje hloubku prožitků do pěti úrovní:

- **Level 1** - mírně obohacený, euforický pocit (např. jasnější barvy), jednoduché zrakové halucinace, změna komunikace mezi levou a pravou částí mozku.
- **Level 2** - složitější vizuální halucinace, změny v myšlení, ve vnímání času, zmatené myšlenky.
- **Level 3** - zmatení smyslů, velmi jasné a reálné halucinace (3D obrazce při zavřených očích).

- **Level 4** – částečná ztráta pseudoreality, občasná ztráta smyslového vnímání, potlačení vlastního ega, nerozpoznatelně reálné halucinace, občasná ztráta smyslového vnímání.
- **Level 5** – psychedelický zážitek, úplná ztráta spojení s pseudorealitou, duchovní spojení s prostorem, věcmi a vesmírem (20).

Co se týká tělesných účinků, patří sem zvýšení krevní tlak a srdeční činnost, křeče, nebo zvedání žaludku. Tyto účinky jsou ovšem velmi mírné v porovnání se silnými účinky na mozek (28).

Dle Petera Stafforda (1997), jsou účinky na psychiku po užití halucinogenů velmi rozmanité a lze jen těžko naznačit, jak širokou škálu mají. V závěru obecně vzato halucinogeny, jako látky měnící vědomí, mají takřka stejný průběh účinků a obsahují zvýšené sebeuvědomění a mystické nebo extatické prožitky. Při intoxikaci může nastat pocit odosobnění, ztráta vlastního ega, či silně rozšířená schopnost upamatovat se či vzpomínat. Účinky zahrnují stimulaci centrálního a autonomního nervového systému kdy může docházet k manifestaci materiálu z nevědomí. Stav může občas provázet příbuzný pocit vpíjení se (rozpouštění) do vnějšího světa (32).

Mezi účinky také patří změny nálad, které jsou někdy velmi euforické a jindy zase úzkostné, až panické. Uživatelé tvrdí, že po užití vstupují do popředí dříve pomíjené stránky věcí, které při intoxikaci najednou vystupují s neobvyklou naléhavostí (např. póry v betonu). Objekty jakoby měnily tvar, nebo byly zkapalněny. S tím souvisí i zkreslené vnímání prostoru a času, kdy vteřina trvá jako věčnost. Se vším souvisí především změny vizuální, auditivní, taktilní, čichové, chuťové a kinestetické percepce, změny v prožívání času a prostoru, či neustálá frekvence vnitřních myšlenek. Stavy většinou doprovázejí halucinace (např. kaleidoskopické obrazce při zavřených očích), nebo intenzivnější vnímání barev (32).

1. 3 Pojetí rituálů spojených s užíváním halucinogenů v historii

Jak prokázal moderní, kulturně-antropologický výzkum přírodních národů, rituální užívání halucinogenních drog bylo a je velmi rozšířené a úzce spojené s vývojem lidské kultury. V kombinaci s archeologickými nálezy a nejstaršími písemnými záznamy je pak zcela nevyvratitelné, že užívání halucinogenních drog tvořilo významnou součást různých rituálních obřadů (5).

Pravděpodobně se i významně podílelo na objevení některých charakteristických uměleckých prvků zachycených na nástěnných malbách, plastikách a dalších výtvorech. (18). Ačkoli větší část těchto kultur užívala nedrogovou cestu, zdá se, že výsledky byly o všech těchto kulturách srovnatelné. Mezi technikami schopnými vyvolat extatický stav představovaly halucinogenní látky jeden z nejstarších původních šamanských přístupů vedle například potních chýší, hladovek, rytmických pohybů a zvuků (šamanských bubnů) apod. Kromě jiného existuje také vědecká teorie o tom, že část nalezených plastik byla užívána právě při různých rituálech, jejichž součástí bylo užívání halucinogenních látek (18).

Rituály spojené s užíváním halucinogenů měly v historii hlubší význam především v náboženských obřadech, ale i v šamanistických metodách například při léčení, nebo věštění (nepřímé rituály) a počátečních obřadech (iniciační rituály) (24).

1. 3. 1 Historicky doložené záznamy o užívání halucinogenů

Halucinogenní houby

Jen málo posvátných rostlin se těšilo takové úctě, jako byly halucinogenní houby. Houbový „kult“ je odezvou především střední Ameriky, odkud také pramení nejvýznamnější archeologická naleziště. Nejednalo se o globální jevy, ale vždy o určitou oblast (33).

Halucinogenní houby byly nazývány teonanácatl (znamená v překladu „maso bohů“, nebo „božské tělo“) a Aztékové jej používali pouze při nejvýznamnějších rituálních obřadech (18). Jejich bohem halucinogenních látek byl Xochipilli „pán květin“. Byl posvátným ochráncem „květinového snění“, jak Aztékové nazývali svůj

rituální halucinační trans (17). První dochované záznamy o rituálním užívání halucinogenních hub, pochází z roku 1502 od španělských dobyvatelů, z oslavy korunovace Montezumy. Dále, jak uvádějí ve své knize Timothy Leary, Ralph Metzner a Richard Alpert (2000), je dochován doložený rukopis Codex Vienna Mixtec (asi 13. století), který popisuje rituální užití teonanacatlu mixteckými bohy. Mixteckým bohem halucinogenních rostlin a posvátných hub byl bůh známý jako „sedm květin“. Byl zobrazován s párem hub, které držel v ruce (17).

Archeologické nálezy například v Guatemale potvrzují, že halucinogenní houby byly v tomto prostředí rituálně užívány již déle než tři tisíce let. Pro část šamanských kultur byla halucinogenní droga základním prostředkem pro cestu do změněných stavů vědomí (tzv. přímé rituály) (21).

Peyotl (Ježunka Williamsova)

Kaktus Peyotl byl indiány Amerického jihozápadu a Mexika dlouho používán jako prostředek rituálního spojení s božským světem. Indiáni zde pořádali každoroční rituální poutě za peyotlem, který pak obřadně konzumovali a zažívali náboženské vize. Lze říci, že se jednalo o tzv. nepřímé rituály. První, kdo podal zprávu o peyotlu, byl patrně mnich Bernardino de Sahagún, jenž působil v Mexiku v polovině 16. století (29). Richard E. Schultes a Albert Hoffmann (2000) prohlásili, že: „Sahagúnovy zápisy jsou bezesporu tím nejcennějším, co se ve starých kronikách dochovalo“ (29). Popisuje v nich, že prvními objeviteli a uživateli peyotlu byli Čičimékové, kteří našli jeho psychotropní účinky a využívali jich při rituálech souvisejících s údržbou síly, dodání odvahy v boji, či odolávání hladu a žízně. V tomto případě můžeme hovořit o tzv. pozitivních rituálech (29).

Na území, kde peyotl rostl, žili také tzv. Tarahumarové, jejichž symboly používané při peyotlových obřadech, byly nalezeny na starých rituálních rytinách, vytesaných v kamenech sopečného původu (29).

Španělští dobyvatelé nazývali peyotl „d'ábelským kořenem“. Vadil hlavně misionářům, protože náboženské rituály s ním spojené odváděly Indiány od křesťanství. Tyto rituály lze klasifikovat jako tzv. negativní. Domnívali se také, že jeho

prostřednictvím komunikují se zlými duchy. Z tohoto důvodu probíhaly peyotlové rituály v tajnosti a Indiáni se snažili jejich existenci před bělochy utajit (11).

Muchomůrka červená

Nejstarší záznamy možného užívání muchomůrky červené jako opojného prostředku pocházejí ze starověkých indických védských hymnů. Podle R. Gordona Wassona jsou přijímány hypotézy o přírodních psychedeliích, které najdeme v klasickém indickém náboženském spise Rig-Véda, psaném nejpozději 2000 let před Kristem. Jsou zde uvedeny zmínky o muchomůrce červené, nazývané Soma. „Soma bylo božské narkotikum starověké Indie, jež zaujímalo důležitou úlohu v magicko-náboženských obřadech Árijců (dobyvatelů) spojených s uctíváním narkotika, jehož extrakt pili“ (29). Domorodci věděli, že obsažené psychotropní látky se z těla vylučují v nezměněné podobě či ve formě aktivních metabolických produktů a proto ve svých obřadech zavedli rituální pití moči (29).

Mezi další historické záznamy lze zařadit zprávy o rituálním požívání muchomůrky červené z oblasti Sibiře, kde národnostní skupiny Vogulů, Ost'jaků, Kamčadalů a Korjaků zpracovávaly houby podobně jako Árijcové Sómu (11). Zprávy o užívání muchomůrky sibiřskými kmeny potvrdil náhodný nález skalních kreseb na Čukotce v oblasti řeky Pegtymel z roku 1965. Sibiřští šamani používali muchomůrky červené k rituálnímu osvícení cesty do duchovního světa, lze tedy hovořit o přítomnosti tzv. nepřímých a pozitivních rituálů) (11).

Durman obecný

Prvotní záznamy o užívání durmanu pocházejí z východní Ameriky, kde je domorodé kmeny, např. Algonkinové používali při svých přímých rituálech jako halucinogen (11). „Durman patřil od nepaměti mezi posvátné halucinogeny také Indiánů, žijících na území Mexika a jihozápadě USA, v jejichž léčitelství a magicko-náboženských rituálech hrál i přes svou značnou jedovatost důležitou úlohu“ (29, str. 106).

Objevitelem této rostliny byl osobní lékař španělského krále Filipa II. Franciscio Hernandez, který ji našel někdy v rozmezí let 1570 - 1577 na mexické vysočině.

Hernandez jej přivezl do Španělska, odkud se rozšířil především pěstováním v zahradách. Poté, co se rozšířil, se v Evropě začal používat na výrobu čarodějných lektvarů, které sloužily jako prostředek při negativních a přímých rituálech. Těmito lektvary se pomazalo buď celé tělo, nebo pouze podpaží a slabiny. Po aplikaci účinné látky z rostlin pronikly povrchem kůže a docházelo k výrazným halucinacím (11).

Rovněž obyvatelé Nového světa považovali durman za posvátnou rostlinu a u některých kmenů s ním směla zacházet pouze pověřená osoba. Sloužil hlavně k věštění. Indiánský kmen Čibčů, který žil na území dnešní Kolumbie, dával odvar z durmanu rituálně pít manželkám svých zemřelých soukmenovců a jejich otrokům. Durman u nich vyvolal strnulost a oni tak mohli být zaživa pohřbeni se svým pánem. Durman používali rovněž staří Aztékové, kteří ho nazývali *tlapatl* (11). Zaujal mě popis rituálu v knize Richarda E. Schultese a Alberta Hoffmanna (2000): „Chlapci, kteří měli podstoupit přijímací rituál, byli na mnoho dní uvěznění a po celou dobu své samoty dostávali pouze nález nebo vývar z jedovatých a omamných kořenů durmanu, dokud se jejich mysl nevyprázdnila a z očí jim nečišelo šílenství. V těchto trýznivých podmínkách byli drženi dalších osmnáct nebo dvacet dní. Prožití této hrozné zkoušky zahladilo celý jejich minulý život, a tak mohli vstoupit mezi ostatní muže, bez jakýchkoliv vzpomínek na dětství“ (29, str. 110-111). Tento rituál je v rámci kapitoly 1.1.3. možné klasifikovat jako přechodový, jež měl především integrační funkci.

1. 4 Pojetí rituálů spojených s užíváním halucinogenů v současnosti

Důvody, proč dnešní industrializované národy stejně jako „primitivní“ tradiční společenství holdují halucinogenním látkám, schopným spustit změněné stavy vědomí, jsou odlišné stejně jako způsoby, jakými k takovým drogám a jejich účinkům přistupují (22).

V současné době je díky kosmopolitnímu výskytu a intoxikačním účinkům rozšířeno zneužívání halucinogenních drog především v Evropě a Americe. Hlavním důvodem je to, že primitivní a tradiční kultury byly před zneužíváním oproti současnosti dokonale chráněny. Znalost totiž byla odjakživa výsadou šamanů, mystiků, duchovních učitelů či našich čarodějnic, tedy vždy jen úzkého a v tomto směru velmi znalého

spektra společnosti. Proto se také nemohlo stát, aby byl halucinogen podán někomu nepřipravenému, jak se to často stává dnes (11). Osobně vidím mezi rituály spojenými s užíváním halucinogenů zřejmý rozdíl v současnosti a historii, který přisuzuji faktu, že dnes jsou drogy pouhým cílem, nikoli prostředkem, jako tomu bylo v dávných kulturách, kdy naši předkové uměli dobře využívat halucinogenních účinků některých drog – vedoucí k rozšiřování vědomí (v rámci rituálů) a nestali se přitom narkomany.

Ovšem například Durman obecný se dodnes používá mezi příslušníky indiánských etnik Algonkinů a dalšími skupinami indiánů, kde slouží k rituálům spojeným se zasvěcováním (přímé rituály) (29). Také se používá u některých kmenů v Africe v procesech se zkouškou nevinoty a v obřadech spojených se vstupem do dospělosti (přechodové rituály). V těchto rituálech se dospívajícím dívkám podá halucinogen a poté následuje bičování a deflorace (11).

Kaktusy rodu *Lophophora* se dodnes používají mezi Tarahumary, Huičoly a dalšími skupinami mexických indiánů (29). Další indiánské kmeny většinou peyotl od kmene Huičolů kupují. V současné době peyotl uctívá přes 40 různých indiánských kmenů (11). Posvátné užívání peyotlu dnes praktikují i příslušníci Domorodé americké církve (NATIVE AMERICAN CHURCH), která je úředně registrovanou církví v USA a Kanadě (29).

O halucinogenních houbách a LSD bych se ráda zmínila jako o nejdostupnějších a nejužívanějších halucinogenech v současné době a to ve spojitosti s konkrétní subkulturou.

V současné době se hovoří o vzrůstající absenci rituálního chování v naší společnosti. Rituály, které člověk potřebuje, tak nachází uměle, například ve specifických sociálních skupinách, nebo subkulturách (30). Například v souvislosti s užíváním nejčastějších halucinogenů u nás, je v současnosti zaznamenávána převážně významná spojitost vázaná se subkulturním prostředím, k čemuž neodmyslitelně patří i specifická hudba a další související trendy. V současné době se zdá, že užívání halucinogenů je na vzestupu hlavně v souvislosti s travellerskou rave kulturou, která je založená na tzv. technivalech, což jsou velké festivaly nezávislé techno hudby, v jejichž kontextu se halucinogeny užívají velmi často (13). Rytmická hudba a extaticky tančící

lidé pod vlivem halucinogenních látek se přímo nabízejí k hledání analogií v oblasti kmenového šamanství (25).

Mým cílem bakalářské práce je se právě na všechny rituály spojené s užíváním halucinogenů v současnosti zaměřit a analyzovat je, ve výzkumné části.

2 Cíl práce

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analyzovat rituály spojené s užíváním halucinogenů v současnosti.

Tedy zaměřit se na konkrétní rituální aspekty vztahující se k současné době a zjistit, jak rituály prožívají a vnímají sami informanti/ky, jež jsou příležitostnými uživateli halucinogenních látek a spadají do věkového rozmezí 18 až 26 let.

2.2 Výzkumná otázka

Na základě cíle práce jsem si zvolila výzkumnou otázku, zda li vnímají příležitostní uživatelé halucinogenních drog nějaké rituální aspekty při jejich užívání?

Konkrétně, jsou si informanti/ky vědomi něčeho, co je charakteristické svou opakovatelností, či opakujícím se sledem nějakého chování a prožívání, jenž má (symbolicky) rituální charakter, v rámci příležitostného užívání halucinogenů?

3 Metody a techniky výzkumu

3.1 Použité metody a techniky výzkumu

Pro bakalářskou práci jsem zvolila strategii kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum se nezabývá statistickými metodami, ani technikami a probíhá v přirozených podmínkách sociálního prostředí (34). Pracuje především s menším počtem respondentů, avšak popisuje hlubší souvislosti v delším časovém úseku (10).

V rámci kvalitativního výzkumu jsem jako nástroj získávání dat a informací využila metodu dotazování. Ve výzkumném šetření jsem jako hlavní techniku použila narativní interview (rozhovor). Jedná se o interakci informanta s tazatelem, pro kterou má tazatel jen obecný plán, o němž chce s informantem hovořit, nikoli však konkrétní otázky, či jejich pořadí. Narativní, též někdy biografický rozhovor, je typ nestandardizovaného kvalitativního dotazování (10). Je charakteristický především tím, že dotazovaný informant je ponechán, aby volně vyprávěl na dané téma, aniž by se mu kladly přímé otázky. Tento typ rozhovoru je založen na předpokladu, že volné vyprávění odhalí subjektivní zkušenosti, které by prostřednictvím přímého dotazování zůstaly skryté (19). Narativní interview tak lze maximálně přizpůsobit situaci, ovšem musí splňovat podmínku srozumitelnosti otázek pro informanta (10).

Výzkumné šetření bylo prováděno v časovém období od října 2011 do března 2012. Na samém počátku výzkumu byli informanti/ky nejdříve seznámeni s účelem rozhovoru a s využitím získaných dat pro bakalářskou práci. Všichni dotazovaní souhlasili s audio záznamem jejich narací na diktafon a s následným přepisem nahrávek, v rámci zajištění doslovných informací, získaných od informantů/ek.

Rozhovory s informanty/kami probíhaly na různých místech. Celkem 3 informanti/ky po předchozí domluvě navrhli provádět rozhovor v jejich domácnosti, další 1 informant/ka mi rozhovor poskytl/a v nestranném prostředí (v přírodě), 1 informant/ka na vysokoškolských kolejích a 1 informant/ka na psytrancové party. Rozhovory trvaly mezi 30 – 40 minutami. Probíhaly v přátelském duchu, všichni

dotazovaní byli vstřícní, ochotní a zcela otevření. Snažila jsem se od nich zjistit co nejvíce informací využitelných k tématu bakalářské práce.

3. 2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor představovali 3 informanti/ky z Českých Budějovic a 3 informanti/ky z Prahy, kteří jsou příležitostnými uživateli přírodních i syntetických halucinogenů, ve věkovém rozmezí od 18 do 26 let.

3. 2. 1 Způsob výběru výzkumného souboru

K výběru výzkumného souboru jsem využila metodu Snowball Sampling (sněhová koule), což je tzv. lavinový výběr, který spočívá v účelném „nabalování“ informantů/ek, přes které je získáván a navazován kontakt s ostatními, potencionálními informanty/kami (27). K výběru prvního informanta/ky jsem zvolila důvěrně známého člověka, o kterém vím, že je příležitostným uživatelem halucinogenních látek.

4 Výsledky výzkumu

4.1 Základní údaje o výzkumném souboru

Tabulka č. 1: Základní údaje o výzkumném souboru

Informant	Pohlaví	Věk	Bydliště
A	žena	21	Praha
B	muž	25	České Budějovice
C	žena	22	Praha
D	muž	20	České Budějovice
E	muž	24	Praha
F	muž	21	České Budějovice

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky č. 1 je patrné, že výzkumný soubor tvoří šest informantů – čtyři muži a dvě ženy. Všichni informanti jsou příležitostnými uživateli halucinogenních látek. Věkové rozpětí výzkumného souboru se pohybuje od 18 do 26 let, přičemž převažují informanti mladšího věku. Tři informanti pocházejí z Prahy a tři informanti z Českých Budějovic. Všechny výše uvedené údaje splňují kritéria výzkumného souboru.

4.2 Způsob práce s rozhovory a metody zpracování

Narativní rozhovory s informanty/kami jsem nejprve doslovně přepsala do textové podoby. Následně jsem jednotlivé rozhovory opakovaně a důkladně pročítala, rozebírala a zaznamenávala témata, kterých se výpovědi informantů\ek dotýkají, a to tak, že jsem si u každého rozhovoru vypsala základní pojmy, z nichž jsem na základě překryvu s dalšími výpověďmi vytvářela trsy.

Analýzu kvalitativních dat jsem prováděla metodou vytváření trsů (Miles a Huberman, 1994), která slouží k seskupení a konceptualizování určitých výroků do skupin, například dle rozlišení určitých jevů, místa, případů atd. Tyto skupiny (trsy) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami, v mém výzkumu konkrétně mezi informanty. Tímto procesem vznikají obecnější, induktivně zformované kategorie, jejichž zařazení do dané skupiny (trsu) je asociováno s určitými opakujícími se znaky, určitým charakteristickým uspořádáním atd.

Společným znakem takového trsu může být například prostorový překryv, kdy cíleně vyhledáváme popis všech událostí, které se odehrály na určitém ohraničeném prostoru. Podobně pak lze postupovat dále například hledáním časového překryvu (události se odehrávají opakovaně ve stejném čase), nebo personálního překryvu (události se odehrávají za určité konstelace osob) atd. Základní princip metody vytváření trsů je postaven na srovnávání a agregaci dat (Čermák a Štěpaníková, 1998) a má dimenzi určité hierarchizace, neboť v ní prostřednictvím kategorizace zvolených základních jednotek vytvářím jednotky obecnější (19). V této fázi procesu zpracování dat jsem tedy ve výpovědích respondentů hledala opakující se trendy a témata, ve kterých se výpovědi překrývají, a ty slučovala do trsů.

V další fázi zpracování dat jsem se pokoušela mezi jednotlivými výpověďmi a kategoriemi nalézt vztahy, které by mohly posloužit k dalšímu výzkumu a formulování hypotéz, nebo by vedly k analýze rituálů spojených s užíváním halucinogenů.

4. 3 Výsledky zpracování dat

Na základě použití metody vytváření trsů jsem po opakovaném pročtení všech narativních rozhovorů stanovila následující oblasti, které se promítaly ve všech výpovědích informantů:

- a) rituální aspekty
- b) sociální aspekty
- c) prostorové aspekty
- d) časové aspekty

Pro účely této bakalářské práce jsou podstatné právě rituální aspekty, kterým je věnována následující kapitola, kde jsou přehledně rozčleněné citace, dle možnosti vysledování v nich - rituální chování. Takto zpřehledněné a rozdělené výpovědi umožňují lepší orientaci v datech. V rámci samotné analýzy dat metodou vytváření trsů jsem vybírala ty nejtypičtější a informačně nejzajímavější citace informantů/ek.

Ostatní aspekty, byť jsou neméně zajímavé, nebyly samostatně zpracovány, neboť nejsou pro výzkum této bakalářské práce účelné, nicméně prolínají se i do analýzy některých rituálních aspektů v následující kapitole.

4. 4 Analýza trsů a citace z rozhovorů

4. 4. 1 Rituální aspekty

Rituální aspekty při užívání halucinogenů jsou rozmanité. Obecnost pojmu rituál dává každému člověku možnost definovat vlastní rituální zásady a principy. Tedy obecně lze říci, že co člověk, to jiný výklad pojmu rituál.

V této části textu se budu věnovat společným prvkům, které mi informanti ve svých naracích poskytli – tedy jakousi obecnou rovinou, v níž je možné spatřit prvky rituálního chování. Je otázkou výkladu, které prvky mají, či nemají rituální aspekt. To opět souvisí s problematikou vymezení pojmu rituál. To, co vnímám jako rituál já, nemusí být vnímáno jako rituál jinou osobou, jak je uvedeno v teoretické části v kapitole 1.1.1, kde je uvedena řada různých definic rituálu. V následujícím výzkumu

se budu řídit definicí rituálu dle Bowieho (2008), který za rituál považuje přesně ustanovený sled (symbolických) úkonů, jež mají kolektivní charakter, který posiluje soudržnost dané společnosti (2).

4. 4. 1. 1 Příprava na intoxikaci

Velmi důležitou součástí aplikace halucinogenní látky je nastavení se na její aplikaci. V tom se shodli všichni informanti. Uvádějí, že z jejich pohledu jde o velmi podstatný aspekt.

„... rituální je pro mě samotná a důležitá příprava na trip... “(A)

„... za rituální aspekt považuji set setting... “ (E)

Povšimněme si, že sami informanti/ky považují přípravnou fázi před tripem za rituální a takto jí individuálně vnímají a označují.

„... před každým užitím halucinogenu se snažím hodit vnitřně do pohody, očistit si mysl, připravit se na intoxikaci... “ (B)

„... vždy před užitím se musím nějak vnitřně naladit... “(B)

„... před každým užitím halucinogenu se snažím hodit se vnitřně do pohody ... “ (C)

„... Timothy Leary ve svých knihách popisuje důležitost Set/Settingu. Znamená to vlastně, že se člověk musí psychicky naladit na cestu, která ho čeká. Protože jak se také říká – a je to dle mé zkušenosti naprostá pravda – trip je takový, jaká je chvíle, kdy si ho vezmeme... “ (E)

„...člověk musí psychicky naladit na cestu, která ho čeká... “ (E)

Z výše uvedených citací vyplývá, že informanti/ky mají vytčený cíl přípravné fáze, kterým je nastolení určité psychické rovnováhy.

„... například když jsem omylem vypil houbový čaj a nebyl na to připraven, zažil jsem něco jako badtrip, opravdu špatný stav... “ (B)

Informant (B) potvrzuje a poukazuje na fakt, že pokud není příležitostný uživatel na intoxikaci dobře připraven, nebo naladěný, nemusí vždy pociťovat jen pozitivní stavy.

„...snažím se být v klidu, moc se nepřepínat, snažím se být uvolněný a vnitřně natěšen....“ (C)

“...také přidávám velkou váhu přípravě na samotné užití halucinogenu, kdy se například celý den snažím myslet pozitivně, odpočívat, připravovat svoji mysl na psychedelický zásah....“ (D)

Vytčeného cíle optimálního psychického rozpoložení je dosahováno konkrétními postupy, jako je odpočinek, relaxace, pozitivní myšlení, potlačení negativních myšlenek apod.

4. 4. 1. 2 Zahájení intoxikace

Rituální, tedy obřadné prvky užití halucinogenu, lze spatřit ve společném, simultánním užití drogy příležitostnými uživateli. Společné vykonávání vytváří pocit sounáležitosti.

„...tak si dáme nějaký halucinogen...“ (B)

„...dáváme tripa buď ve dvou a nebo v menší skupině 4-6 lidí...“ (C)

„...nakonec jsme si vzali každý půlku papírku...“ (E)

„...tripy si dávám nejraději s lidmi, s nimiž cítím spojení vědomí i za střízlivého stavu. LSD ho pak umocňuje a dovoluje nám se poznat až k prapodstatě...“ (E)

„...dáme chladit alkohol a sníme LSD...“ (F)

Z výpovědí narativních rozhovorů 5 ze 6 informantů/ek (včetně výpovědi informanta/ky A uvedené níže) vyplývá, že zahájení intoxikace je činnost kolektivního charakteru, nejedná se v žádném případě o individuální akt. Společná intoxikace posiluje pocit sounáležitosti a zvyšuje soudržnost skupiny, což lze jednoznačně identifikovat jako rituální znak.

„... vždy ve skupince všichni zakládají společně...“ (A)

„...vždycky všichni „založíme“ společně...“ (C)

Společným zahájením („založením“), kterým se rozumí intoxikace skupiny ve stejný časový okamžik, aby se docílilo simultánního náběhu a průběhu intoxikačního stavu, se skupina sblíží a stvrzuje své dobré vztahy ještě za nezměněného stavu vědomí. Opět lze identifikovat kolektivní charakter, jež má znaky soudržnosti a sounáležitosti.

4. 4. 1. 3 Návrat ke kořenům

Pojmenovala jsem tuto podkapitolu titulem návrat ke kořenům v souvislosti s naracemi informantů. U všech jsem zjistila, že jednak preferují užití halucinogenu v outdoorovém prostředí, přičemž zvláštní až symbolický význam má pro ně užití halucinogenu v přírodě a komunikace s přírodními prvky během intoxikace. V opakovaném a cíleném vyhledávání přírodního prostředí lze spatřit prvky rituálního chování a jednání.

„...preferuji větší prostory...“ (A)

„...většinu doby trávím co nejvíce venku...“ (A)

„...venku je to mnohem zajímavější...“ (A)

„...preferuji pro užití halucinogenů jednoznačně místa venku...“ (B)

„...potřebuji prostor, prostor pro pohyb a dech, žádné uzavřené prostory, bez výhledu na nebe, ...“ (B)

„...preferovaná místa jsou outdoor nebo nejprve byt (nejlépe můj nebo někoho známého), poté výlet ven a pokojný návrat...“ (E)

Informanti/ky se shodují v tom, že pro užití halucinogenních látek preferují venkovní, neuzavřené prostory.

„...nejlepší místo pro užití halucinogenů je pro mě jednoznačně příroda...“ (B)

„...z mých vlastních zkušeností mi ale nejlepší přijde příroda...“ (C)

„...nejlepším místem pro užití halucinogenů je pro mě jednoznačně příroda...“ (D)

„...příroda je totální pastva pro oči. Cítíte život všude kolem sebe a je to jako probíhat se po dobře známých místech, i když jste někde poprvé. Vůně, barvy, život...“ (E)

„...sjetí vyrazíme většinou do přírody...“ (F)

„...v přírodě, skály a jezera, hluboké lesy, opuštěná stavení...“ (F)

Z výše uvedených narativních výpovědí jasně vyplývá, že pět ze šesti dotazovaných informantů označuje přírodu jako nejpřirozenější místo pro intoxikaci halucinogenní látkou.

„...uvidím, jak strom dýchá, jak žije, nebo například jak je žíznivý...“ (B)

„...preferuji otevřené prostory „...vše ožívá, dýchá a pulzuje, z obyčejné větve stromu se stane neuvěřitelný organismus...“ (C)

„...stál jsem na tripu ve vodě a připadal si, že jsem ryba, že jsem nikdy nebyl s vodou více ztotožněn, cítil jsem neuvěřitelnou symbiózu...“ (D)

„...je snadné se naladit na energii stromů, hlíny, trávy a kamenů. Stanou se živými a komunikujete s nimi. Rytmus přírody je logicky úplně jiný, než v ulicích. Jsem uvolněnější a rozvážný. Je to v podstatě meditativní pocit...“ (E)

„...uprostřed setmělého lesa, sám, se vždy cítím jako součást velkého, „vesmírného“ celku...“ (F)

Informanti/ky uvádějí, že ve změněném stavu vědomí vnímají přírodní prvky jinak, než industriální neživé předměty. Toto vnímání samo o sobě je samozřejmě i důsledkem halucinací, nicméně nelze přehlédnout, že informanti/ky cíleně vyhledávají prostředí přírody, ve kterém jsou změny vědomí dvakrát tak podmíněné a to opakovaně.

Vnímají to jako důležitou součást intoxikace a lze v tomto cíleném jevu spatřit prvky rituálního chování a prožívání.

4. 4. 1. 4 Termínování a četnost intoxikací

Dle slov informantů/ek je užívání halucinogenů pojato jako plánovaná akce, která má předem stanovený termín. Nejedná se o náhodnou událost. Dále, užití je informanty/kami vnímáno jako slavnostní akt, slavnostní oslavný rituál, který je spojen se zábavnou, relaxační či významnou událostí. V tomto aspektu lze nalézt shodu s rituálními prvky popisovanými v literatuře (1).

„...plánuji dlouho dopředu, když vím o akci,...“ (A)

„...užití halucinogenu je naplánováno na nějakou významnější akci, nějaký specifický okamžik, většinou předem plánovaný, jako například letní festival, větší akce, něčí narozeniny, či plánovaný výlet do přírody s přáteli...“ (B)

Z výpovědi informanta/ky (A) a (B), a nepřímo též z výpovědi informanta/ky (C) dle další níže uvedené skupiny citací, vyplývá, že intoxikace jsou předem plánované, nikoliv nahodilé.

„...pro mě stalo užívání LSD opravdu slavnostní událostí, většinou spojenou s nějakou významnou událostí – například oslava něčích narozenin na chatě nebo silvestr,...“ (C)

„...momentálně to беру jako opravdu slavnostní událost...“ (C)

„...v současné době užívám příležitostně LSD, rozhodně rozvázněji než dříve, většinou při nějaké slavnostnější události...“ (F)

Rozměr svátečnosti a obřadnosti, který sami informanti/ky zmiňují, potvrzuje i výše uvedený aspekt plánovitosti, neboť i festivaly, oslavy, narozeniny, atd. jsou vždy plánované. Zároveň charakter svátečnosti a obřadnosti lze zařadit mezi rituální aspekty, zejména u moderního člověka.

„... konkrétně se užíváním halucinogenů připravuji na nové etapy života. Myslím tím překlenutí nějaké životní, nebo situační fáze, se kterou se chci vnitřně rozloučit a připravit se na novou, jinou...“ (D)

Tento přímý odkaz na určitý přechodový rituál, který dává možnost uzavření jisté etapy života a připravení se na novou, se vyskytl pouze u jednoho informanta (D). Přechodových etap v životě člověka není mnoho, a jde vesměs o situace zvláštní, ale výjimečné a důležité.

4. 4. 1. 5 Vyšší vědomí

Z výpovědí všech dotazovaných informantů/ek vyplynulo, že pocit vyššího vědomí či souznění s okolím provází všechny intoxikované uživatele a má řadu různých projevů. Tato možnost vyššího uvědomění si sebe sama a překonání běžných hranic vědomí je jedním ze zásadních důvodů pro aplikaci halucinogenní látky.

Konkrétní pocity „vyššího vědomí“ informantů/ek byly následující:

„...najednou jsem měla pocit neskutečné empatie, napojení se na druhé lidi...“ (A)

„...mysl mohla o všem neuvěřitelně rychle přemýšlet, věcně analyzovat a asociovat každý podnět a myšlenku...“ (A)

„...že jsem otevřela jakési dveře za věčnost a postatu vědomí...“ (A)

„...nastalo totální čisté propojení...“ (A)

„...jakási vesmírná telepatie...“ (A)

„...ztotožníte se s písní a jejím emočním podtextem...“ (A)

„...nějaké elektronické zařízení nedokážu ovládnout, spustit, tak to přeždu s tím, že se mnou prostě nechce komunikovat...“ (A)

„...jste na sebe více navázáni a napojeni, víc si rozumíte, jste víc spjati, v myšlení, názorech a chování...“ (B)

„...mě spíše baví ten stav otevření mysli a nahlédnutí do sfér, do kterých mé střízlivé oko ani myšlení jinak nemá šanci vklouznout...“ (B)

„...na tripu člověk vnímá různé energie, vnímá lidi jinak, pokud jsou otevření, tak vnímá jejich pravou (nebo domněle pravou) podstatu. Nejednou se mi stalo, že jsem si s někým na tripu vytvořila, nebo spíš objevila neuvěřitelné pouto, nějaké zvláštní spříznění...“ (C)

„...mě baví, jak se člověk sblíží s lidmi, prohlubuje vztahy nebo nachází jejich nové rozměry a nebo naopak pozná stránky lidí, kterých by si za normálních okolností nevšiml, protože já trip vnímám jako určité obnažování lidí, jejich pravých podstat, toho, co je skryté za všemi maskami a přetvářkami všedního dne...“ (C)

„...že si člověk na tripu často uvědomí nějaké věci, nad kterými by normálně nepřemýšlel a nebo by nad nimi přemýšlel diametrálně odlišně...“ (C)

„...vždycky jako bych otevřel nějaký zadní oči, který mi dovolí nahlídnout na věci z úplně jiného úhlu pohledu, z takového, kterež mi prostří zrak a já vidím to, co bych normálně neviděl...“ (D)

„...při užívání halucinogenů mě nejvíce fascinuje onen dostavující se psychedelický efekt, mystické zážitky a hlavně odpoutání se od svého vlastního ega...“ (D)

„...dokážu být velmi empatický...“ (D)

„...dostavovala se dokonalá empatie a napojení na lidi...“ (E)

„...cítil jsem, jakoby se mi v mysli otevřely dveře, o jejichž existenci jsem byl přesvědčen, avšak nedokázal jsem ani najít jejich umístění...“ (E)

„...trip sám o sobě ve velmi zjednodušeném podání udělá to, že se prostor slije do sebe, hranice všech věcí (včetně lidí, myšlenek nebo emocí) se zmenší nebo přestanou existovat a člověk v tu chvíli může zažít spousty dobrodružství i v za střízlivá obyčejných věcech (protože vidí hlubší souvislosti)...“ (E)

„...je to trochu jako vidět si do hlav nebo cítit silnou empatii...“ (E)

„...LSD otvírá možnost se do tohoto společného proudu vědomí zapojit a vnímat ho...“ (E)

„...zkrátka schopnost absolutně pochopit své blízké...“ (F)

„...cítíme souznění se jsoucny...“ (F)

„...pomohou s pochopením mé podstaty...“ (F)

„...prožitky na LSD mi ve většině případů zprostředkují prožitek důležitý k uvědomění si vlastní moci měnit věci ve svém nitru i okolí...“ (F)

Pocit vyššího vědomí je dozajista důsledkem působení halucinogenní látky a sám o sobě není rituálem. Určitou spojitost s dřívějšími, zejména náboženskými rituály a dnešním užíváním halucinogenů lze ale spatřovat v tom, že pocit vyššího vědomí otvírá bránu za hranice běžného vnímání, ať již se jedná o vnímání sebe sama, svého okolí, jsoucnů, prapodstat, Boha a dalších nemateriálních substancí.

4. 4. 1 .6 Ukrytí účastníků před veřejností

Z níže uvedených citovaných narací je zřejmé, že sami uživatelé se snaží místo konání a užití drogy utajit, také se pokud možno vyhýbají konfrontaci se střízlivými lidmi a s větším počtem cizích osob. Díky tomu je často droga konzumována večer, kdy je větší klid.

„...v noci, když už byla tma, maximálně mi dozníval, když se rozednívalo, ale plný stav vždy jen v noci...“ (A)

„...většinou užívám halucinogeny v noci, nikdy ne ve dne. A to z důvodu, že ve dne je přeci jen zvýšená frekvence lidí všude kolem...“ (D)

„...večer, když město utichne, příroda se ukládá ke spánku, stejně jako ostatní občané měst a vesnic, přijde ta pravá chvíle, ten pravý klid, kdy je nejlepší čas si halucinogen vychutnat...“ (D)

„...vždy jsem zatím zažil výlet v nočních hodinách. Tma umožňuje schovat se, v ulicích je málo lidí...“ (E)

Informanti/ky tmu vnímají jednak jako možnost úkrytu před zraky ostatních lidí a jednak jako větší klid, nevyrušování a celkově lepší prožitek.

„... protože je přes den venku větší počet lidí...“ (A)

„...nevyhledávám například město, nebo místo, kde se shromažďuje a shlukuje větší počet lidí...“ (B)

„...nevyhledávám místa, kde se vyskytuje nějaké větší množství normálních (nezfetovaných) lidí...“ (C)

„...vyhledávám spíše samotu, případně společnost důvěrně známých lidí a naopak nevyhledávám prostory s velkým počtem lidí...“ (D)

Informanti/ky považují cizí, či střízlivé lidi za vyloženě rušivý element. Naopak preferují společnost důvěrně známých lidí, což zlepšuje jejich důvěru a pospolitost. Rituální aspekt tkví v tom, že je toto chování opakovaně cílené a pro informanty/ky důležité.

4. 4. 2 Shrnutí

Příprava na intoxikaci

Jako rituál můžeme označit celý den před plánovanou intoxikací. Informanti se shodují, že samotná příprava na intoxikaci je nejdůležitějším faktorem před samotným užitím. Vnímají ji jako nejzásadnější a to z důvodu navození pozitivního stavu a připravení mysli na psychedelický zásah. Uvádějí, že pokud jsou v dobrém rozpoložení, pak i samotná halucinogenní cesta se od tohoto stavu odvíjí a naopak.

Lze jasně konstatovat, že v rámci přípravy (tzv. Set/Settingu) jsou v současné době u všech příležitostných uživatelů halucinogenních látek evidentní a do popředí vystupující rituály s cílem navodit nějaký předem plánovaný stav psychické rovnováhy před plánovanou intoxikací.

Zahájení intoxikace

Společné užití halucinogenní látky dle všech informantů/ek vede k posílení kolektivní soudržnosti, jež má nějaký specificky daný záměr a to v tomto konkrétním případě, vzájemné naladění se na intoxikovaný stav a společné prožití průběhu samotné intoxikace. Informanti/ky tvrdí, že chtějí být s ostatními na stejné vlně a proto je pro ně důležité, intoxikovat se současně a prožívat tak stav vyvolaný halucinogeny vzájemně s ostatními.

Stejné chování je i u rituálů, kde jde u společného obřadu o vytvoření vnitřní důvěry a sounáležitosti. Společné užití drogy ujišťuje členy skupiny, že patří k sobě a mohou se na sebe spolehnout.

Návrat ke kořenům

Všichni informanti se shodují, že při užívání halucinogenů opakovaně vyhledávají místa, jež jsou charakteristická velkým, nestísněným prostorem. Faktem je právě to, že člověk ve změněném stavu vnímá prostor mnohem menší a potřebuje kolem sebe mít dostatek místa. Informanti uvádějí, že nejpřirozenější je pro ně možnost zůstat při intoxikaci v přírodě, která je neutrální a pozitivně působící na všechny jejich smysly. Zároveň je pro informanty neméně důležité, mít prostor se při intoxikaci na chvíli osamostatnit. Rituální aspekt lze tedy spatřit v tom smyslu, že příležitostní uživatelé halucinogenních látek opakovaně vyhledávají při každém užití dostatek místa a prostoru, nebo nestranné prostředí.

Termínování a četnost intoxikací

Pro informanty i výzkum práce, bylo důležité, aby se jednalo o příležitostné uživatele halucinogenních látek. Všichni dotazovaní splnili podmínku výzkumného souboru - užívají příležitostně.

Celkem 5 ze šesti dotazovaných informantů uvedlo, že mají intoxikaci spojenou s nějakou významnější událostí, nebo akcí, která je téměř vždy dopředu naplánovaná.

Tak jako se sabaty a rituály s tím spojené vykonávají v předem stanovené dny: svátky starého náboženství (rovnodennost, slunovraty...), tak se i užití halucinogenních látek informanty/kami váže na sváteční a příležitostné akce.

Vyšší vědomí

Tak jak se prováděly dříve rituály v době pračlověka – poskytovali spojení s Bohy, osvícení a možnou pomoc od Matky přírody, tak i dnešní lidé se jsou přesvědčeni, že ve změněném stavu vědomí je jim přístupná sféra vyššího uvědomění. Rozebrat toto téma je silně filosofický problém. Pocit tohoto vyššího vědomí je samozřejmě důsledkem působení halucinogenních látek, což není rituálem, nicméně je možné vysledovat úzkou souvislost s dřívějšími rituály, například náboženskými, ve kterých pocity vyššího vědomí otevírají bránu za hranice běžného vnímání. Tento samotný akt je opakovaně a cíleně vyhledáván, což lze za rituální aspekt považovat.

Ukrytí účastníků před veřejností

V narativních výpovědích jsem sledovala a hledala, jak je intoxikace drogou považována samotnými uživateli a pokoušela se najít prvky rituálního chování. Evidentní jsou souvislosti, které se objevují mezi starodávnými zvyky a dnešním zakázaným užitím, jako právě například ukrytí rituálu před skupinou nějakých (například neintoxikovaných, či cizích nebo nevíтанých) lidí.

Zde lze spatřit jeden z dalších, neuvědomělých prvků rituálního chování – odloučení skupiny od společnosti.

Tři informanti z celkového počtu šesti dotazovaných uvedli, že nejčastěji u nich k intoxikaci halucinogenní látkou dochází ve večerních, či nočních hodinách. Toto sami dotazovaní osvětlují snahou o minimalizaci problémů, které by mohly nastat v důsledku kontaktu se střízlivými a především neznámými lidmi. Lze v tomto směru spatřit opakující se prvky rituálního chování.

5 Diskuse

Analýza narací a jejich následná klasifikace byla obtížná, neboť nebylo jednoduché vždy identifikovat, o který aspekt se jedná. Dokonce jsem při jejich rozřazování spoléhala na to, co v dané problematice převažuje. Tak jako lze jen obtížně zaškatalkovat rituály, jak uvádí i Gennep (7), je těžké posoudit a rozčlenit aspekty, které se vztahují k rituálnímu chování.

Informanti mi ve svých naracích sdělili množství informací, které pro účely této práce nebyly důležité, ale informace obsažené v rozhovorech je možné do budoucna využít k dalšímu výzkumu. Jednalo se především o popis a vysvětlení stavů a dalších konkrétních zážitků spojených s užíváním halucinogenních látek, případně seznámení mé osoby s jejich kamarády, se kterými si aplikují drogy. Mezi další informace, které jsem zjistila a které nesouvisí přímo s účelem bakalářské práce, jsou počátky a prvotní seznámení se s halucinogenními drogami, jejich kombinace, a další v rozhovorech zaznamenaná fakta.

Množství nerelevantních informací je důsledkem výběru techniky sběru dat (narativní interview), kde se informanti často vyjadřovali ke skutečnostem, jež nebyly podstatné pro výzkum. Na druhou stranu, pokud bych volila například polostrukturovaný rozhovor, je diskutabilní, zda by bylo vhodné, aby informanty k odpovědím vedl sám tazatel. Přisuzuji důležitost tomu, aby se nevyvíjel na informanta nátlak, který je dosledovatelný u polostrukturovaných rozhovorů, což by mohlo být pro uživatele halucinogenních drog nepříjemné a nemusel by souhlasit s poskytnutím dat. Výsledky by navíc podle mého názoru ztratily svůj spontánní charakter a byly by ovlivněny formátem polostrukturovaného rozhovoru.

Za nejvýznamnější rituální část užití drogy, lze považovat především krátké časové období před samotnou aplikací, tedy set/setting. V den aplikace si všichni informanti zachovávají větší odstup od problémů či konfrontací, snaží se udržet si náhled nad situacemi, které je během dne potkají, aby byli večer odpočati a v dobrém psychickém rozpoložení. To je dle jejich slov velmi důležité - být v pohodě, aby i následný vjemový prožitek byl pozitivní. Tato tvrzení korespondují s knihou H. Shapira, *Drogy* (28). Další

fakt podporující tuto teorii je obsažen v naracích obsahující rozporuplné informace. Konkrétně, někteří informanti uvádějí, že raději tráví dobu intoxikace ve vlastním společenství, což je v rozporu s poskytnutými informacemi o navštívených sešlostech (teknoparty, hudební akce, narozeniny, aj.). Z tohoto usuzuji, že jde o to, do jakého rozpoložení halucinogen skupinu naladí. Na druhou stranu dle slov informantů/ek je užití halucinogenní látky vždycky pojato jako plánovaná akce, která má předem již stanovený termín. Informanti/ky popisují užití halucinogenu především při slavnostních aktech, které jsou charakteristické svou obřadností a svátečností.

Samotná aplikace je také silně rituální. Ať již jde o jakoukoliv aplikaci, vždy se u způsobu užití opakují stejné vzorce chování a tradiční stereotypy a postupy finální přípravy k aplikaci halucinogenu, tak jak uvádí i Velký sociologický slovník k rituálům (35). Informanti uvedli, že drogu si aplikují společně. Vidím tomto chování informantů snahu o vytvoření sounáležitosti a dále snahu o simultánní dosažení náběhu intoxikace. Toto chování koresponduje se sociální funkcí rituálů, jak popisuje Kajanová (12).

V rámci časových a prostorových aspektů jsem vysledovala rysy, které se spíše dají přirovnat k tradičním hodnotám. Aplikace účinné látky probíhá v odloučení od neznámých obyvatel, kteří zůstanou střízliví a dochází k ní v ústraní a v době, kdy je většina obyvatel již v klidu a odpočívá (večer, noc). Důvody, které vedly předindustriální společnost k obdobným sklonům, mohli být podobné, ale také lze spekulovat o tom, že tímto způsobem měl takový postup dodat jistou dávku mystiky a tajemna - onoho božského aspektu. Důvody dnešního moderního člověka jsou spíše praktické, ale v podstatě odpovídají rituálnímu užití, jak popisuje i Hoffman (29). Co se týká míst, jež příležitostní uživatelé halucinogenních drog opakovaně vyhledávají, můžeme hovořit především o přírodě. Informanti totiž vyhledávají cíleně místa, která jsou charakteristická velkým, nestísňeným prostorem a která jsou neutrální a nestranná.

Další klasické rituální hodnoty lze spatřit v naracích, kde je informanty uvedeno rozšíření pohledu na svět, v pocitu pochopení prapodstaty a dokonalého spojení se vším. Pro šamany, duchovní mistry a další zavěcence své doby, byla aplikace halucinogenu posvátným rituálem, který sloužil ke spojení s Bohy, dosažení nadlidských vlastností a dovedností. Informanti uvádějí pocit výhody pochopení a vcítění se do ostatních lidí,

postřehnutí detailů, které předtím nebyly patrné, zvýšení fyzické kondice, uvědomění si vyššího vědomí, možností napojení se na druhé lidi aj. Okouzlení vlastní energií věcí, detaily, kterých by si za střízliva vlastně vůbec nevšimli a jiné průvodní jevy. Je možné, že takové stavy pomáhaly i šamanům s mystickou diagnostikou a zázračnou léčbou kmenových válečníků, lovců a dalších obyvatel osady. Tento pohled na situaci vyjadřuje v knize *Halucinogeny a kultura* i její autor Trust (5). Samozřejmě, že tyto pocity informantů/ek mohou být způsobeny pouze jako důsledek působení halucinogenní látky (halucinace), což samo o sobě není žádným rituálem, nicméně lze spatřit úzkou a podobnou spojitost s dřívějšími, zejména náboženskými rituály.

Závěrem chci uvést především fakt, že šamana se lidé z vesnice báli. Chovali k němu úctu, avšak sám šaman často bydlel mimo osadu a to z důvodu klidu na rituály, udržení mystického a duchovního tajemství a znalostí a také z obavy, že by mohl na někoho nemoc i seslat. V podstatě šlo o člověka vyčleněného ze společnosti a postaveného na její okraj z mnoha důvodů. Mezi tyto důvody lze zařadit zmíněnou schopnost léčení, ale také seslání choroby, nebo z důvodu příležitostného halucinogenního rituálu, možnosti rozšíření znalosti drog, či jiné sociální problematiky. Toto srovnání připomíná drogově závislé, kteří též stojí na okraji společnosti, často z důvodů společenského rizika, tak jako tomu bylo i v případě šamana.

Mezi vlivy halucinogenních drog ovšem nepatří jen pozitivní a příjemné účinky poskytující toxikovanému člověku změněný stav vědomí. Intoxikace organismu s sebou nese také riziko prožívání velmi nepříjemných pocitů, jako je například bad-trip, flashback, různé druhy depersonalizace, nebo důsledek užívání - toxická halucinotorní psychóza (37). Tato témata však nejsou předmětem této práce a proto nejsou v textu zmiňována.

6 Závěr

Celkově jsem sledovala a hledala, jak je aplikace a intoxikace halucinogenní látky vnímána samotnými uživateli a pokoušela jsem se najít prvky rituálního chování v užívání halucinogenu u moderních kultur. Po finálním ukončení praktické části jsem byla velmi překvapena, jaké souvislosti a podobnosti se objevují mezi starodávnými šamanskými zvyky a dnešním společensky zakázaným a netolerovaným užitím halucinogenů, ačkoliv informanti si to v podstatě neuvědomují. Sami informanti totiž celkově užití látky nevnímají jako svůj rituál. Za rituál při užití halucinogenních drog považují jen některé aspekty, jako například přípravy, nebo přímo stavy bezprostředně po užití. Mezi hlavní podobnosti patří ukrytí rituálu před nezúčastněnou skupinou (normálních lidí), doba aplikace, která je obvykle až po západu slunce, dále ono božské spojení, popisované informanty jako vyšší vědomí, pochopení a empatie s energií všech věcí a bytostí, také návrat k přírodě a v neposlední řadě též změněné vnímání reality. V převážné většině vnímají užívání halucinogenních látek jako formu možnosti odreagování se, odpoutání se od reality, relaxace. Dále je pro ně neméně důležité tzv. přednastavení se (set/setting) na aplikaci drogy, které je rituálním, důležitým a pozitivním přínosem. V neposlední řadě nové prožitky a zážitky, socializační příležitost k upevnění vztahů s kamarády a důvěrnými, blízkými lidmi.

Starý, předindustriální pohled na halucinogeny se v dnešní společnosti uplatňuje pouze u domorodých kmenů a civilizací neposkvrněných kmenových struktur uchovávajících si tradiční způsob života s jejich původními hodnotami a pohledem na svět. Moderní člověk si není rituálních spojitostí vědom a koná je nevědomě a přesto velmi podobně jako tomu bylo kdysi. Pro člověka z minulosti to bylo tajemství vesmíru, poznání boha, odhalení a léčení nemoci, vyvolání kouzla a dalších duchovních a esoterických náležitostí.

Celistvý rituál obsahuje přípravu k události a to již naplánováním akce a volbou místa konání. Dále je zde příprava tělesná a duševní, tzv. set/setting, po kterém následuje rituál užití a prožití pod vlivem drogy. Společné je dosažení highu, vzájemná komunikace, duševní souznění, další aktivity a postupné vystřízlivění. Tyto jednotlivé

kroky jsou v podstatě dle kritérií rituálu jen jeho jednotlivé součásti. To je důkazem rituálního chování uživatelů.

Toto rituální chování při užití drogy lze klasifikovat jako nebezpečné, ale na druhou stranu jako zodpovědné. Příležitostní uživatelé si aplikují drogy společně, aby si mohli poskytnout případnou vzájemnou pomoc, mohli komunikovat a poznávat se. Také jejich užití mimo veřejnost omezuje negativní sociální vlivy. Toto podporuje socializační funkci užití drogy, kterou měly obecně rituály již v historii.

Z výzkumu je patrné, že informanti - příležitostní toxikomani, mají velmi zodpovědné chování a jednání. Mezi hlavní důvody intoxikace lze zařadit relaxaci, příležitostný únik od reality, srovnání si myšlenek před intoxikací a tím i duševní očištění se od problémů.

Jak je patrné i z morálního ústupku společnosti k Domorodé americké církvi, která praktikuje a užívá halucinogeny, je příležitostná a zkušeným guruem řízená aplikace halucinogenních látek minimálně škodlivá. Takový trend chování lze pozorovat u vzorku příležitostných toxikomanů, se kterými jsem uskutečnila naraci.

Z pohledu sociální patologie si dovoluji malé shrnutí nebezpečí a rizik spojených s užíváním výše uvedených drog. Mezi hlavní nebezpečí užití patří především přivození si zranění nebo poškození organismu v důsledku nadhodnocení vlastních sil, neodhadnutí rizika, zkresleného vnímání reality. Mezi další rizika patří psychické a fyzické důsledky spojené s pravidelným užíváním drog.

Díky typu výzkumu této práce je možné využít nasbíraná data k dalšímu zkoumání a vyhodnocování. Výsledky práce lze také zakomponovat do protidrogových opatření, či odhadování sociálních rizik v rámci sociální patologie.

Cíl práce byl naplněn, a byly dohledány a vysledovány rituální postupy a tendence při užití halucinogenních látek. Jejich shoda a podoba s historicky srovnatelnými situacemi je možná shodná ze stejně prozaických a praktických důvodů jako je i dnes, o tom lze jen teoretizovat.

7 Seznam použitých zdrojů

1. AUGÉ, Marc. *Antropologie současných světů*. Brno: Atlantis, 1999. 127 str. 1. vyd. ISBN 807108154-X.
2. BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. 335 str. ISBN 978-80-7367-378-9.
3. BUCKLAND, Roland. *Buckland's complete book of witchcraft*. Praha: Pragma, 2002. 261 str. 1. vyd. ISBN 80-7205-616-6.
4. EROWID. *The vaults of erowid*. [online]. 2000. vyd. 7.1.2010 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <https://www.erowid.org/splash.php>.
5. FURST T. Peter. *Halucinogeny a kultura*. Praha: DharmaGaia a Mat'a, 1996. 260 str. 1. vyd. ISBN 80-901915-7-6.
6. GARTZ, Jochen. *Veselé houby*. Praha: Volvox Globator, 1999. 112 str. 4. vyd. ISBN 80-7207-311-7.
7. GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha: Lidové noviny, 1997. 1. vyd. ISBN 80-7106-178-6.
8. GRUND, J. P. *Drug use as Social Ritual*. Institut voor Verslavingsonderzoek, 1993. 321 str. ISBN 9074234038.
9. HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004. 776 str. 1. opr. vyd. ISBN 978-80-7367-569-1.
10. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 407 str. ISBN 8073670402.
11. HONEJ, Pablo. *Encyklopedie psychotropních rostlin – ENPSYRO* [online]. Praha, © 2000-2009 [cit.14.2.2012]. Dostupné z: www.biotox.cz/enpsyro/.

12. KAJANOVÁ, Alena. *Vybrané kapitoly ze sociální a kulturní antropologie*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2011. ISBN 978-80-7394-301-1. 3. GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha: Lidové noviny, 1997. 201 str. ISBN 80- 7106-178-6.
13. KAJANOVÁ, Alena., URBAN, David. *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2009. 104 str. 1. vyd. ISBN 978-80-7394-181-9.
14. KALINA, Kamil. *Drogy a drogová závislost*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 319 str. ISBN 80-86734-05-6.
15. KRUPKOVÁ, Jaroslava. *Tradice a etnografie: k úloze tradice ve vývoji kultury*. Praha: Karolinum, 1991. 125 str. ISBN 80-7367-040-2.
16. LEARY, Timothy. *Záblesky paměti*. Olomouc: Votobia, 1996. 369 str. ISBN 80-7198-038-2.
17. LEARY, Timothy., METZNER, Ralph., ALPERT, Richard. *Psychedelie*. Praha: KMa, 2000. 189 str. ISBN 013609032X.
18. METZNER, Ralph. *Teonanácatl, posvátná vizionářská houba*. Praha: TRITON, 2011. 270 str. 1. vyd. ISBN 978-80-7387-282-3.
19. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 str. 1. vyd. ISBN 8024713624.
20. Nadace DROP-IN. *Drop in nikdy není pozdě* [online]. Praha [cit. 15.3.2011]. Dostupné z: <http://www.dropin.cz>.
21. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost [online]. *Informační portál o legálních a ilegálních drogách*, © 2003-2006. Dostupné z: www.drogy-info.cz.

22. NETÍK, Vojtěch. *Prevence zneužívání syntetických drog* [online]. Brno, © 2009 [citace 2.2.2012]. Dostupné z: www.extc.cz.
23. NEZNÁMÝ AUTOR. *Biopsia* [online]. © 2005-2007 [cit. 14.12. 2007]. Dostupné z: <http://www.biopsia.wz.cz>.
24. NEZNÁMÝ AUTOR. *Halucinogen*. In: wikipedia.org [online]. [cit. 15.1.2012]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Halucinogen>.
25. ŠOLC, Vratislav. *Technokultura – návrat k rituálu*. Psychologie dnes, 1999. Roč. V, č. 10, 1999, s. 12-13.
26. PRESL, Jiří. *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf, 1995. 88 str. 2. vyd. ISBN 80-85800-25.
27. RADA VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. *Příručka k provádění výběru metodou sněhové koule*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 107 str. 1. vyd. ISBN 80-86734-08-0.
28. SHAPIRO, Harry. *Drogy*. Praha: Svojtka Co., s.r.o., 2005. 360 str. 1. vyd. ISBN 80-7352-295-0.
29. SCHULTES, Richard., HOFMANN, Albert. *Rostliny bohů*. Praha: Volvox Globator, 2000. 208 str. 1. vyd. ISBN 80-7207-007-X.
30. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže*. Praha: Grada, 2010. 281 str. 1. vyd. ISBN 978-80-247-2907-7.
31. SOUKUP, Martin. *Základy kulturní antropologie*. Praha: Akademie veřejné správy, 2009. 212 str. 1. vyd. ISBN 978-80-87207-03-1.
32. STAFFORD, Peter. *Encyklopedie psychedelických látek*. Praha: Volvox globator, 1997. 495 str. 1. vyd. ISBN 80-7207-057-6.

33. Středoevropský výzkumný institut [online]. *Sběrná referenční databáze drog, jejich kultur a účinků*. © 2010 SVI. Dostupné z: www.fet.ezin.cz.
34. ŠVAŘÍČEK, Roman., ŠEĐOVÁ Klára, a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. 384 str. 1. vyd. ISBN 978-80-7367-313-0.
35. VODÁKOVÁ, Alena., PETRUSEK Miroslav. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. 747 str. 1. vyd. ISBN 80-7184-311-3.
36. VODÁKOVÁ, Alena. *Sociální a kulturní antropologie*. Sociologické nakladatelství, 2000. 175 str. 2. vyd. ISBN 808585029X.
37. VONDRÁČEK, Vladimír., HOLUB, František. *Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*. Bratislava: Columbus, 1968. 324 str. 4. vyd. ISBN 80-7136-030-9.
38. WINKLER, Petr. *Rituál, lsd a freetekno - proč se dělají teknoparty a proč se na nich bere lsd*. Praha, 2006. Vedoucí práce PhDr. Jiřina Šiklová, CSc. Bakalářská práce: Karlova Univerzita. Dostupné z: www.morphonik.org/down/ritual_lsd_tek.

8 Klíčová slova

Rituál

Halucinogen

Příležitostný uživatel

9 Přílohy

Příloha č. 1 – narativní rozhovor s informantem/kou A

Příloha č. 2 – narativní rozhovor s informantem/kou B

Příloha č. 3 – narativní rozhovor s informantem/kou C

Příloha č. 4 – narativní rozhovor s informantem/kou D

Příloha č. 5 – narativní rozhovor s informantem/kou E

Příloha č. 6 - narativní rozhovor s informantem/kou F

Příloha č. 1 – narativní rozhovor s informantem/kou A

Moje první zkušenost s halucinogenními látkami byla dlouho plánovaná, však pojdme se vrátit ještě zpátky. Jako pubescent jsem četla hodně drogové literatury, která mám být pro mladistvé odstrašujícím případem, pro mě však měla opačný efekt, tato problematika mě zaujala a tak jsem literaturu rozšiřovala a rozšiřovala a dokonce jsem se jí chtěla zabývat v pozdějším studiu (např. psychologie atd.) Moje první drogová zkušenost byla s marihuanou (cca ve 12 letech) měla jsem ji obecně v životě jen párkrát, protože mi navozovala paranoidní stavy, dále jsem se setkala, díky společnosti lidí, se kterými jsem se později seznámila (cca v 15 letech) s amfetaminy, u kterých jsem už řešila morální aspekty, drogy pro mě vždy byly dogmaticky zakořeněné jako špatné, moje hranice se ovšem později odbourávala, díky zjištění, že stavy, kterými jsem se denně zaobývala teoreticky, prostě nemohu posoudit objektivně, když je neznám v praxi. Dále mě na amfetaminech bavilo (čistě povrchně) jakýsi rituál, rýsování „lajny“, šňupání, tyto záležitosti mě dodnes baví právě kvůli prvotnímu rituálu. Dále se tehdy objevil další důvod a to ještě povrchnější, prostě za každou cenu rebelovat proti tvrdé a konzervativní výchově. Bavilo mě, že přes den jsem pilná studentka a večer se sjedu s kamarády někde na party. U amfetaminů jsem také odbourala další dogma našich rodičů a to, že člověk prostě nemusí být po prvním či občasném užití fyzicky ani psychicky závislý. Asi po dvou letech příležitostného užívání drog jsem se od svých kamarádů dozvěděla, že začali experimentovat s LSD. Upřímně těchto drog jsem se vždy nejvíc bála, protože na internetu, u nich bylo (vyjímaje např. heroinu a pervitinu) nejvíc popisů negativních stavů a hlavně jsem měla pocit, že na rozdíl od jiných drog jde účinek halucinogenních látek mnohem víc do hloubky a do podstaty člověka. Na jednu stranu mě to přitahovalo jako většina drog do té doby než jsem je vyzkoušela, a taky, co si budeme povídat dobu hippies v 60. letech by chtěl zažít snad každý. Všichni se milovali, inspirovali, podle mého názoru to byla nejproduktivnější doba v umění vůbec. Vzhledem k tomu, že já sama se od malička pohybuji v uměleckých branžích, začala jsem o užití LSD přemýšlet jako o prostředku k tomu něco vytvořit. Diskutovala jsem o tom s lidmi, co měli už nějaké zkušenosti a vlastně všichni mě nabádali ke klidu,

neboť si stav vychvalovali, jen mi radili, ať se nenechám zmást a znervóznět tím, že uvidím věci, které mají daleko k realitě. Ať se prostě nechám unášet tím stavem a nic neřeším. Od té doby jsem plánovala první trip. Samozřejmě jsem už předtím věděla o tzv. set settings, čili jakési nastavení se na „cestu“, výběr správných osob, místa, duševního rozpoložení, ovšem opak byl pravdou, protože můj první trip se mi nabídl v momentě kdy jsem byla na chalupě s kamarády, čerstvě rozejitá s přítelem, který tam byl taky. Na tu akci přijel nějaký cizí kluk, kterému krachla akce a vybalil z batohu MDMA a tripy, s tím, že je chtěl vždycky vyzkoušet a kdo si dá s ním. Téměř všichni si dali napřed MDMA až pak jsme se během večera asi ve třech lidech rozmysleli, že to zkusíme. Vzala jsem si půlku. Nejčastější doba je udávána na půl až třičtvrtě hodiny, já ovšem a myslím, že to bylo dáno kombinací s MDMA jsem po hodině necítila, že by měl přijít nějaký stav, tak jsem si dala další jeden celý papírek. Hráli jsme s kamarády zrovna pantomimu a všichni už byli dost opilí, a já pořád jen dokola opakovala, že to nic nedělá, ovšem prvotní stav se začal projevovat tak po půl hodině, kdy jsem uhádla úplně všechny hádanky, najednou jsem měla pocit neskutečné empatie, napojení se na druhé lidi. Dále se dostavil příjemný mráz po zádech a jakási veselá zmatenost. Předchozí rady mých kamarády se zakořenili hluboko, protože mě za celý večer napadlo jen jednou, že vlastně nevím, co je realita a tak jsem se opřela o stůl a od té doby jsem si na tripu ulítla dotykově. Stávalo se mi to pak ještě párkrát. Měla jsem potřebu se dotýkat různých věcí, sklenice byly hladké, zvířata byli nejhebcí, kůže lidí hřála jejich vlastní energií anebo jsem se prostě jen dotýkala vlastních rukou. Vizuál přišel později nejprve zostřené vnímání barev, hodně s reakcí na hudbu a atmosféru místnosti, třeba jsem byla venku, kde jsem asi dvě hodiny obdivovala třpytivý sněh, pak jsem vešla dovnitř, kde probíhala party, a obraz se vlnil podle stylu a rychlosti hudby, např. při rocku vše bylo do červena. K ostatním lidem, kteří byli jen opilí, jsem byla mile ale dost tvrdě upřímná a moc jsem se jimi nezabývala a naopak s lidmi, kteří byli na „stejně vlně“, jsme si sdělovali postřehy a dojmy. Tímto chci upozornit, že jsme všichni měli poprvé, žádný průvodce a v podstatě jsme se ani neznali, což se bleskurychle změnilo. Bavilo mě, že moje mysl mohla o všem neuvěřitelně rychle přemýšlet, věcně analyzovat a asociovat každý podnět a myšlenku. Celý večer jsem opakovala:“ Proč tohle nevidím

za střízliva! To je hrozně smutné, když svět je tak krásný!“ Opravdu jsem jednoduše mohla koukat dvě hodiny jen na sníh nebo na hvězdy, které jakoby byli těsně u mé hlavy. Později když už většina lidí spalo a bylo všude zhasnuto, se mi rozjely brutální fraktály, kdy jsem byla totálně dezorientovaná, několikrát se mi stalo, že jsem držela předmět a pak mi jím najednou projela ruka. Dospěla jsem k názoru, že je to únavou a šla jsem si po asi osmi hodinách neskutečné jízdy lehnout. Tam nastal první špatný stav za celé mé užívání LSD a to, že jsem začala chtít, aby už to přestalo a chtěla jsem spát, jakmile jsem však zavřela oči a moje tělo se postupně uvolňovalo, trpěla jsem utkvělou představou, že se nesmím propadnout do spánku, protože umřu). Toť můj první trip. Po užití jsem měla stav, který trvá doteď a to, že jsem otevřela jakési dveře za věčnost a postatu vědomí. Smála jsem se slovům ve výkladu ve škole, která mi asociovala ten večer a mnohem víc jsem si všímala přírody a detailů na věcech kolem mě. Houbičky jsem bohužel nikdy nevyzkoušela, dost kvůli neinformovanosti a nevyzpytatelnosti dávkování. (Ale chystám se na to). VNÍMÁTE NĚJAKÉ RITUÁLNÍ ASPEKTY V RÁMCI UŽÍVÁNÍ HALUCINOGENŮ? Tak tedy rituální aspekty. Dovoluji si tvrdit, že žádný stálý rámeček užívání LSD nemám. Někdy to plánuji dlouho dopředu, když vím o akci, která by na tripu mohla být zábavnější, ale většinou to zatím vyloučilo dosti spontánně. Dříve plánovaná LSD sezení, kdy jsem si myslela, že budu tvořit, skládat hudbu, malovat, psát, skončila vždycky bezduchým blouděním a pobíháním s kamarády po Praze, párkrát jsem něco napsala, v té chvíli mi to přišlo dokonale výstižné, ovšem když jsem si to za pár dní přečetla, nedávalo to absolutně smysl nebo spíš jsem se nedokázala vrátit a ztotožnit s tehdejšími stavy. Rituální je pro mě samotná příprava na trip. A samozřejmě ten samotný trip, cestování vlastním vědomím, je sám o sobě rituálem, neboť cestování je opakující se jev. Opakující se rámeček je pro mě prvkem jakéhosi rituálního aspektu spojeného s užíváním halucinogenů. Při předem plánovaném tripu, kde byla má dlouholetá známost a byli jsme čerstvě rozejití, mi vůbec skutečnost, že jsem, o čemž jsem v té době byla přesvědčená, ztratila svou životní lásku, nezkažila večer, naopak jsme si to všechno otevřeně vyříkali. Přitom čtrnáct dní dopředu jsem se bála a hodně pochybovala o tom, zdali je to rozumné. Dost často jsem se ten večer nedokázala smířit se samotou, ale i to časem odeznělo. Nebo jednou se mi také další

naplánování vymstilo a to například předem domluvená cesta, když jsem byla nemocná a byli jsme opravdu dlouho venku. Moje tělo se absolutně nepřizpůsobilo působení drogy a prostě kolabovalo, takže jsem se dusila, cítila jak je mi fyzicky zle a to přenášelo i na psychiku. Trvalo asi tři hodiny, než jsem se od svého těla jednoduše odpoutala a neřešila to. Ještě například k úrazům. Jednou jsem si na tripu spálila obě ruce, když jsem vyndávala plech z trouby, což už samo o sobě je dost neobvyklé, protože na tripu člověk na jídlo ani nepomyslí a když už má hlad a rozhodne si dát nějaké jídlo, přijde mu otravný a odporný vůbec proces žvýkat něco v ústech. Racionálně jsem si ruce ošetřila, ale vůbec nic mě nebolelo. Jen mi v nich příjemně pulsovalo. Druhý den samozřejmě, když odezněl trip, přišla nezadržitelná bolest. Když jsem byla ve špatném citovém rozpoložení, zažila jsem pouze dva tripy a u obou jsem naštěstí byla obklopená lidmi, se kterými jsem se o svých pocitech mohla otevřeně bavit. Vlastně jediný určitý rituál, který je mi znám je, že vždy ve skupince všichni zakládají společně, aby měli zhruba stejný čas highe (nejsilnější stav ze začátku) a dojíždění. Dále pak vždycky na tripu buď jsem celou dobu, nebo alespoň na dvě hodiny jdu ven. Je to mnohem zajímavější než sedět zavřená v místnosti. Obecně mám lepší zkušenosti se spontánním rozhodnutím se během večera. Člověk nemá čas zabředávat do zbytečných úvah o tom, zdali dnešní večer je ten správný, zdali místo je správné a lidé. Několikrát jeden z těchto aspektů nesedl, ale i to jsem vnímala jako jistou studii, ze které si mohu vzít ponaučení. Ještě bych se zmínila o kombinaci s jinými drogami. Moje zkušenosti kombinování s LSD jsou s marihuanou, amfetaminy, ale platí to v podstatě u každé drogy. Protože když například cítíte, že účinek odeznívá povzbudíte ho jakoukoliv drogou, která Vám opět navodí jakýsi „pseudo high“, čili máte pocit, že účinek pořád neodchází, dle mého názoru není dobře si čistý průběh překazit zbytečným navozováním vlastně umělého intenzivního stavu. Já například pokud s LSD kombinuji, tak s drogami na bázi amfetaminu, které si dám předtím a většinou s takovým časovým odstupem, aby v době, kdy najíždí trip už nepůsobily. A marihuanu, s jejíž stavy mám normálně velký problém si dávám většinou až když trip odeznívá, aby se mi lépe usínalo. Vše je samozřejmě individuální, ale já osobně u LSD snáším kombinaci s jinými drogami mnohem lépe, ale to je právě asi proto, že nikdy nekombinuji

v průběhu cesty. Například po kombinaci marihuany a koksu vždycky omdlévám. S alkoholem je to také zajímavé, mám utkvělou paranoiu u všech drog, že si musím hlídat tekutiny, takže se snažím pořád něco pít, ovšem takovou láhev vodky na LSD pokoříte velice snadno. Její chuť je spíš sametová, obecně tvrdý alkohol nemá dobře známý ocas, takže prostě vše, ať to má sebevíc procent alkoholu, můžete pít jako vodu. Nutno dodat že vše také záleží na stáří a tipu tripů, jestli jsou za začátku či konce várky. Zažila jsem silné tripy, kde stačila čtvrtka nebo naopak slabé, kdy se mnou celý nic neudělal. Zažila jsem hloubavé, akční, veselé, vizuální, emoční, fyzické. Na dnešním trhu se spíše dá sehnat LSA, které se tváří jako LSD, jedná se v podstatě o stejný průběh, ale člověk nemá tolik vizuální a myšlenkové zážitky, je spíš akční, mazlivý...tento typ má taky mnohem delší dobu účinku. Pokaždé je ale cesta jiná. Výběr místa je podle mě dost důležitý. Například moje zkušenost většinou ve společnosti jiných lidí je, mít jakési útočiště, kde složit hlavu, já osobně preferuji větší prostory. Už jen kvůli tomu, že člověk by měl mít možnost, když se nechce bavit s jinými lidmi, jít někam, kde se může zavřít. Další věc je ta, že člověk ve změněném stavu vnímá prostor mnohem menší a potřebuje mít kolem sebe místo. Například jednou se mi stalo, ale to se týkalo i nastavení situace a vztahů mezi lidmi, že jsme byli v malém bytě a když trip najížděl bylo to opravdu neúnosné, protože všichni poletovali přes sebe po celém bytě, takže byl člověk vlastně mnohem více neklidný z toho, že kolem sebe nemá žádné místo. V takto malém prostoru máte pak pocit, že se všude třísť osobní energie lidí a mohou mnohem snadněji vznikat zmatení a konflikty. Další věc, já mám například ráda, když místo kde jsme, znám, i když neznámý interiér zase nabízí mnohem barvitější zabývání se detaily a hledání různých zajímavých předmětů. Ale například snažit se ovládat kuchyňské spotřebiče v cizím bytě, je opravdu oříšek. Většinou člověk netráví uvnitř celou dobu, já většinu doby trávím co nejvíce venku, je ale příjemné se pak mít kam vrátit a strávit zde ty poslední hodiny jízdy, pak se v klidu vyspat a druhý den se tak nějak mít kde zmátožit. Většinou to probíhá tak, že se potkáme někde v bytě, tam založíme společně, pak se bavíme a když cítíme, že vše začíná účinkovat, sebereme se a jdeme ven. Venku je to mnohem zajímavější. Lesy působí útulně, tak jakoby mechově a velkolepě ala Narnie, člověk má pocit, že je

v jakési krajině elfů. Zem je měkoučká. U většiny lidí také, včetně mě, se dost ztrácí pud sebezáchovy, takže to dopadá tak, že půlka lidí pobíhá po lese, vybíhá kopce mimo cesty, přeskakuje ze skály na skálu, druhá jde pomalu, rozhlíží se kolem sebe a občas pocítí strach o ty akčnější kolegy. Já jsem spíš ta akční, ale pokud už mi to přijde nebezpečné, chvilku se snažím moralizovat a pak to většinou vzdám. V temnějších zákoutích samozřejmě les působí děsivě svými vrhajícími stíny, o to víc to ale „badatele“ láká. Dále je tu město. Například Praha je opravdu zajímavá. Pro mě je nejzajímavější Vltava a světla odrážející se v ní. Ale město je hlavně zajímavé tím, že člověk se musí udržet dost těžce v realitě, řešit projíždějící auta, popř. MHD, či konfrontaci s lidmi (obsluhou v baru či kdekoliv) To je na městě asi nejzajímavější, že si člověk uvědomuje, že kolem jsou normálně fungující lidé, já si to většinou uvědomím, když cestuji prvním ranním metrem a lidi kolem mě jedou do práce. Zároveň se člověk snaží vypadat naprosto normálně a nedat na sobě nic znát, což je vlastně taková hra, která je velice zábavná. Konfrontace s lidmi například na benzínové pumpě, když dojde alkohol je na dlouho, protože než na Vás z regálu „vyskočí“ příslušné pití, než najdete všechny pracně spočítané mince a empaticky si popovídáte s prodavačkou, která trne hrůzou a doufá, že ji neokradete a nezabijete, to opravdu trvá věčnost. Dále pro Vás v tu chvíli všechna pravidla a zákazy ztrácí váhu, takže přelézáte ploty a zdi na místa, která Vás prostě zajímají. To souvisí i se solidní dezorientací. Já například znám Prahu jak své boty i přesto na tripu pokaždé zabloudím. Vždy totiž odbočím z hlavní cesty do nějakých tmavých uliček, které mi přijdou zajímavější. Velkým zážitkem jsou také různé vyhlídky, kdy člověk má pocit, že vše sleduje v HD a 3D. Stinnou stránkou je lehká paranoia, za prvé, že všichni vidí, že jste sjetí, za druhé mi kolikrát přijde, že mě sledují lidé, kteří jdou třeba okolo, to se ale většinou stává když jsem sama. Město prostě nastavuje určité mantinely, které jsou možné v přírodě a je obezřetnější. Ještě se vrátím k tomu interiéru. Mě osobně baví například plakáty, fotografie, obrazy, člověk si v nich může najít, co chce a většinou vidí naprosto něco odlišného než co na nich ve skutečnosti je. Dále mě baví zkoumat povrchy, například parkety, tapety, jednou jsem se asi hodinu zasekla na tom, že jsem se postavila těsně ke zdi, čelem k ní, vzpažila jsem ruce a položila je na ni a dívala se před sebe na hranu,

oddělující zeď od stropu. Měla jsem pocit, že padám, případně se vpíjím do oné zdi. A teď k těm spotřebičům. Kuchyňské většinou nechápu, jsem schopná nechat puštěný plyn, vlastně je to dost nebezpečné. Když ovšem nějaké elektronické zařízení nedokážu ovládnout, spustit, tak to přeju s tím, že se mnou prostě nechce komunikovat a jdu od něj pryč. Tak to bývá i s počítačem. Občas si sním povídám, občas nejsem schopná na něm nic najít. To je další z obecných znaků při užívání LSD, že všechny věci se personifikují, viz. právě ty spotřebiče. Všechno má prostě duši. To se týká i hudebních nástrojů. Jsou dvě varianty. Podle mě záleží na intenzitě stavu, protože když jsem moc mimo, nedokážu zahrát nic, nedokážu pořádně artikulovat daný text písně, i když mluvím normálně. Ovšem při menší intenzitě se s nástrojem spojíte, ztotožníte se s písní a jejím emočním podtextem, případně s člověkem, se kterým hrajete. Je to pro mě nejsilnější zážitek při užívání vůbec. Hudba je pro mě opravdu důležitá a většinou mě po celou dobu cesty provází. Teď k těm nepreferovaným místům. Já osobně nemám ráda, když jsem v uzavřené místnosti nějakého podniku. Pokud se jedná o nějakou kulturní akci, třeba koncert nebo výstavu, pak je to samozřejmě jiná. Ovšem když jen tak sedíte v hospodě většinou vám ani vizuálně ani jinak nemůže nic nabídnout. Vytácejí Vás hlasití opilci, dost často pak z podniku utíkám ven a užívám si čerstvý vzduch a změnu prostředí. Opět záleží na intenzitě stavu, ale při opravdu silném nevydržíte mezi lidmi. I co se týče fraktál, ty si užijete nejlépe venku anebo v bezpečí jednoduché místnosti a zdi. Když jsem někde v podniku, většinou sedím a pozoruji lidi. Všichni mi přijdou odporní, zlí a mastní. Nerada zabředávám do rozhovorů s lidmi, co jsou opilí, naopak si rozumím s lidmi střízlivými. Dalším místem, kde bych určitě nikdy neužila je škola či nějaké pracovní povinnosti. Naopak jeden z mých největších zážitků je, když jsem měla možnost hrát s Michalem Pavlíčkem, měla jsem jen čtvrtku, i tak to byl jeden z nejsilnějších zážitků, vše bylo dokonale nasvícené, prsty mi srůstaly s nástrojem, do partu jsem nemusela vůbec koukat, protože jsem si najednou vše po intuitivně pamatovala. Nebo nejhorší podle mě je, a to jsem naštěstí nikdy nemusela řešit, muset jít druhý den řešit něco na úřad nebo nedej bože v nemocnici. Já jsem musela jít jednou druhý den na prohlídku bytu a mluvit s majitelem. Vzhledem k tomu, že jsem nespala a trip trvá, i když pak už v minimální míře, dokud se nevyspíte, jsem

byla opravdu zmatená, unavená, myslela, že každou chvíli omdlím, a všechno úsilí dávala do toho působit důvěryhodně. Naopak mě lákají netradiční místa zážitky. Například bych chtěla zkusit na tripu plavat, několikrát jsem si dávala vanu, ovšem chtěla bych zažít kontakt se studenou vodou, cítit ji po celém těle, užít si to že mě nadnáší. Odrazuje mě ale nebezpečnost. Dále pak ZOO, a to kvůli zvířatům, jak vizuálně, tak i kvůli výběhům, kde se mohou hladit. A v neposlední řadě třeba horskou dráhu, protože ta je silný zážitek už sama o sobě, natož ve změněném vědomí. Opět ale nebezpečné. Teď k době užívání. Já osobně měla vždy trip v noci, když už byla tma, maximálně mi doznívalo, když se rozednívalo, ale plný stav vždy jen v noci. Chystám se však využít toho, že droga reaguje se světlem, čili ve dne musí být logicky mnohem větší vizuály. Člověk se ale na druhou stranu musí více hlídat, protože je přes den venku větší počet lidí. Chystám se to vyzkoušet. Také je pro mě hodně důležité si druhý den nic neplánovat a vrátit se domů opravdu až odpoledne, většinou mívám druhý den neklidné fyzické stavy, že potřebuji něco dělat, což se po party hodí, protože druhý den většinou vždy uklízím. Vlastně se vyspím pár hodin a pak mi dělá problém zůstat na místě i to je pro mě forma relaxuj a vrácení se zpátky. Vždy když jsem musela druhý den ráno někam cestovat, bylo mi značně nepříjemně. Začnu nejprve pohledem ostatních lidí, kteří o mě vědí, že rekreačně užívám LSD. Většina z nich, co to nezkusili, mě vidí jako feťáka a blázna. Například moje maminka, které jsem o svém prvním tripu řekla z dobré vůle, mi hned druhý den volala, jestli vím, že můžu být schizofrenní. Obecně mi přijde, že lidé považují halucinogenní látky jako nejhorší drogu. Samozřejmě uznávám, že je nebezpečná pro psychiku jedince, a možná, že na ni pohlížím trochu naivně, protože jsem nikdy neměla bad trip. Nejrady si na cestování vybírám lidi, kterým důvěřuji, znám je a nemám s nimi pocit zábran. Myslím tím tu nesvobodu muset řešit, zdali neříkám moc tvrdé věci, zdali si moc neulítávám pryč, zdali se nezaobírám nepodstatnými záležitostmi. Naštěstí jsem se vždy setkala převážně s tolerantními lidmi, kteří mě vždy, pokud jsem se nebyla schopná ze zmatení dostat sama, podrželi a odvedli na jiné myšlenky. Baví mě užívat LSD ve společnosti více lidí, baví mě sledovat jejich zorničky, jejich reakce, jejich zjištění. Dost často mívám touhu pomáhat lidem, kteří zabřednou do špatného zmatení. A naopak když já mám špatný

pocit, snažím se to co nejvíce potlačit a zadržet. Toto zjištění jsem si uvědomila vcelku nedávno a nakonec se mi podařilo ho odbourat, vždy jsem si chtěla vyřešit vše v mé hlavě, ovšem nebezpečí propojení lidí, je to, že i sebevětším ujišťováním, že jste ok, ničeho nedocílíte. Maximální počet lidí je pro mě tak 5. Většinou během večera vystřídáte nejrůznější kombinace a s každým si najdete chvíli hlubokého rozhovoru. Například, když si dám se svou nejlepší kamarádkou, jsou to většinou zábavné chvíle, zabývající se absolutně nepodstatnými záležitostmi. Když je to kamarád, kterého znám krátce, nebo ho znám dlouze, ale užíváme spolu poprvé. Vnímám vždy jako neuvěřitelně obohacující zážitek možnost ho poznávat blíže. Tato varianta lidí se ti hned otevře, bez toho, aby museli cokoli říkat. Je pro mě ohromně důležité moct s ostatními lidmi sdílet svoje myšlenkové pohnutky, asociace a pocity a diskutovat o nich. Dost často se totiž stane, že jakmile jeden o pocitu hovoří, ten druhý ho začne prožívat také. V opačném případě může nastat špatná konstelace lidí. Nikdy jsem to vlastně nevnímala jako zásadní, protože se vždy našel minimálně jeden člověk, který byl v klidu a užíval si svůj stav. Například před pár měsíci jsem byla na party, kde byli dva páry a jeden kluk sám, všichni se zbytečně zabývali tím, jestli mu není v takovéto společnosti nepříjemně a on byl přitom naprosto v pořádku. Ten večer jsem si zapsala pojem „válka eg“, v překladu to znamená, že každý z nich si snažil získat pozornost ostatních, jakkoliv na sebe upozornit. Dále mi pak přišlo úsměvné, že tento jev fungoval v kombinaci s jevem „Pojďme dělat společně nějaké aktivity, když jsme společně na tripu“. Tito lidé, podle mě vůbec nepochopili podstatu této drogy a celý večer jakoby si schválně navozovali negativní stavy. Kdykoliv se přišli konfrontovat se námi, jakoby z nás vycítili pozitivní energii, hned zas odešli, aby se mohli dál utápět v negativech. Dále jsem narazila na případy, kteří nezvládli LSD fyzicky. A to po přemíře alkoholu a v té fázi opilosti, že ani nevěděli, že užili LSD. Dostavilo se horko, omdlívání, zvracení. Obecně si myslím, že je dobré když má někdo nějaký problém, aby se nestyděl říct ostatním o pomoc. Ale to souvisí s již zmíněným pocitem svobody a absolutním zapuzením zábran. Typy lidí, se kterými bych si vzala vždy ráda LSD. Podmínkou není je znát, je aby byli dostatečně otevření, nekomformní, tolerantní a uměli pracovat se svým vědomím, jak za střízliva, tak za stavu psychedelik. Nikdy bych si nevzala trip s hysterickým neurotikem. Bývá

hodně důležité, umět kombinovat během večera jak vlastní obohacování tak udržovat kontakt s komunitou lidí. Zachovat si pudovou racionalitu. Ráda bych se teď dostala, jak jsem nedávno zjistila, ke zlomovému momentu užívání LSD v souvislosti s druhými jedinci. Můj první dokonale svobodný trip se stal s O., po asi měsíci intenzivního poznávání se. Cítila jsem naprostou svobodu ve vyjadřování se, přemýšlení nahlas, dost tomu také pomohlo, že jsme sdíleli záliby ve stejných věcech, takže jsme se většinu doby shodovali jak na základních prioritách, tak na maličkostech. Dále jsme se obohacovali o různé věci. Měla jsem pocit, jako bychom se znali věčnost a náš první společný trip mi pomohl k uvědomění těch nejpodstatnějších věcí a to toho, co pro mě tento člověk znamená. Následovalo několik dalších halucinogenních seancí, které byly všechny zcela jasně mimořádné tím, že bylo absolutně patrné a přirozené společné vědomí. Ovšem při jedné ze seancí pro mě nastal zlomový moment, při kterém nastalo totální čisté propojení. Je to vlastně logicky nepřenositelný stav, popíšu ho tedy jen v chaotických obrazech, abyste měli představu. Sedíme naproti sobě, koukáme si do očí, nastává jakási vesmírná telepatie, která otevřela naše mysli, najednou jsem měla pocit, že vidím celý jeho život, všechna zla, všechna dobra, všechny prožitky, co cítil, co cítí a že mu odpouštím, že ho chápu, že jsem on. Po dlouhé chvíli, co mi přišla jako mžik, jsem jen odvrátila hlavu a musela se zhluboka nadechnout, bylo to pocit jako bych se vynořila po opravdu vesmírně dlouhé době z hlubin na hladinu. Chvíli potom přišlo zmatení, snaha definovat, co se právě stalo. Možná i trochu obavy z toho, že mi nic nezbylo utajeno jen pro sebe, protože mi bylo jasné, že to bylo oboustranné. Navzdory všem věcem co přišli potom, všechny jsou tolik přizemní oproti tomu, co se tehdy stalo. Vnímám to jako nejzásadnější moment v životě vůbec. Dále bych se ráda zmínila o sexu na tripu. Zažila jsem ho bohužel jen jednou, a to proto, že v onom stavu mám sice silnou potřebu se dotýkat, hladit, líbat, není v tom ale fyzická, vášnivá touha. Vždy, když jsem na sex pomyslela, mi pouhá představa přišla bizarní a úsměvná. Šlo hlavně o představu toho, jak to fyzicky provést a hlavně mi často přišlo zbytečné umocňovat existující společně vědomí fyzickým, bylo to tak málo. Onen jediný sex na tripu nastal po již zmíněném nejsilnějším zážitku s O. a bylo to jen jakési zpečetění, slití se těl v jedno. Naprosto odlišně však vnímám sex na dojezdu a to nejen u LSD, ale u drog a

alkoholu obecně. Je to o hodně silnější, intenzivní zážitek, kdy jsou oba vlastně dost slabí a každý vnímá tělo druhého jako křehkou věc, je to šetrnější, mnohem procítěnější záležitost. A Po vyvrcholení se dostavuju neskutečná úleva, míněná spíš jako totální bezpečí a prožití něčeho opravdu společného. Při sexu na dojezdu, mívám takřka vždy s partnerem společný orgasmus přijde mi, že je mnohem jednodušší se na druhého napojit. Ještě k té samotě. Nikdy jsem si nedala trip, abych byla celou dobu sama. Samozřejmě vždy nastaly momenty, kdy jsem měla potřebu odejít, ale dost často si i tak ulítávám sama, jen jsem obklopena lidmi. Drogy pro mě odjakživa představují kolektivní záležitost. Dřív jsem nad užíváním tripu o samotě uvažovala, ale bála jsem se, že zcela zásadně potřebuji mít ve změněném stavu jakousi imaginární jistotu. Teď když se snažím pracovat se svým vědomím, je pro mě mnohem čistší cesta, i když složitější cesta, střízlivá neustále trávající meditace. LSD je pro mě jedna velká studie. Jen lehčí umožnění vše definovat. Jak lidi a situace kolem sebe, tak hlavně sama sebe. LSD odhalí prapodstatu každého, vše v hlavě je propojeno, otevřeno, proto mohou na povrch vyvstávat dlouho zapomenuté momenty, traumata. Je to neuvěřitelné propojení všech aspektů, podnětů, smyslů v daný moment a každý je úplně jiný. Existuje zde společně vědomí v prostoru, lidech, které si uvědomujeme mnohem snadněji. LSD nám nenavozuje nový stav, jen podporuje jakýsi druh osvícení, smíření, umožňuje se na věci koukat s větším nadhledem a odstupem a zároveň v té největší hloubce. Je to pro mě zásadní druh rychlé meditace. A pokud ho někdo zkusí a je jen zmatený a má špatný stav, měl by se zamyslet nad tím, jestli to tak není i ve střízlivé realitě hluboko zakořeněné v něm. LSD je cesta k nalezení..

Příloha č. 2 – narativní rozhovor s informantem/kou B

Poprvé jsem užil halucinogen v 21 letech. Bylo to LSD, které mi podal můj kamarád. Nevěděl jsem vůbec, do čeho jdu, ale on byl zkušený - zkusil jsem to a mám na tom opravdu skvělý zážitek. Bylo to v garáži, u mého kamaráda, byla tam taková párty, pekli jsme maso, popíjeli pívko, prostě dobrá párty. Teď je mi 23 let, takže se to uskutečnilo dva roky zpátky. Není to zase tak dávno, jsem docela slušný člověk, nebo se snažím být a drogy užívám pouze pro zábavu. Halucinogeny užívám například jen když se takhle domluvíme někde s partou, že si uděláme nějaký výlet, když je venku hezky a chceme se mít fajn, nebo odhodit všechny trable za hlavu, tak si dáme nějaký halucinogen (nejčastěji asi LSD), vyrazíme někam do přírody a užíváme si to. Nejvíce mě fascinuje co všechno dokáže moje tělo, co dokážu vidět, co dokážu slyšet, celkově vnímání okolí. To, že halucinogeny vyvolávají psychedelický stav, je to co mě baví. Mezi další důvody, proč užívám halucinogeny patří například to, že občas prostě dostanu chuť být někde jinde, mimo realitu, odreagovat se, mít svůj vlastní svět, odprostit se od normálního stavu. Občas užívám halucinogeny když jdu na nějakou párty, například rychtu, jako že když se na to cítím, tak si dám, ale pokud ne, tak existují i jiné drogy, kterým dávám přednost. Na vyhledávaných parties, kde užívám halucinogeny, poslouchám rád například tekno, nebo psytrance. Vybavuji si poslední větší akci, kdy jsem užil halucinogen a je to asi 2 měsíce zpátky, ale mám na to neblahé vzpomínky, protože mi zrovna vykradli auto, ale to nemá žádnou souvislost s halucinogeny. Poslední dobou mám pocit, že pokaždé, když si vezmu tripa, se mi něco neblahého stane. Například ztratím klíče, a podobně. Jsou to občas nepříjemné věci, ale rozhodně se mohou stát komukoliv, nemá to žádnou spojitost s užitím halucinogenů. Co se týká místa užití, nevyhledávám například město, nebo místo, kde se shromažďuje a shlukuje větší počet lidí, nebo když bych chtěl jít někam mezi lidi do společnosti a to proto, že si připadám většinou nepoužitelným způsobem, když se podívám do zrcadla, nebo když vnímám to, jak se chovám, jsem prostě jiný. Radši prostě preferuji klidnější místa, ale ne o samotě. Většinou nechci být úplně sám, raději jsem ve společnosti důvěrně známých, blízkých přátel. Úplně ideální počet je většinou kolem 5 – 7 blízkých

přátel, dá se říci, že užíváme halucinogeny většinou v partě, kde se většinou jedná o ty samé lidi, společné přátele. Nevadí mi ale na druhou stranu, být třeba jen s někým, dát si tripa ve dvou lidech, přijde mi, že pak jste na sebe více navázáni a napojeni, víc si rozumíte, jste víc spjatí, v myšlení, názorech a chování, víc se s tím člověkem jakoby sžijete. Dva lidi se dokážou opravdu dobře synchronizovat v komunikaci, pokud jsou na stejné vlně. Vlastně je to možná někdy i lepší, než více lidí, ale určitě jsou dobré obě varianty, lepší, než být při užití halucinogenu sám. Sám bych si například tripa nikdy nedal, nenapadlo by mě si říct, jé, dneska je pondělí, dám si tripa, to bych se sám asi zbláznil. Nikdy v životě jsem si sám lsd, ani jiný halucinogen nedal, takže je evidentní, že nějaký sociální aspekt v rámci užívání halucinogenů je zřejmý. Hlavně u mě, nevím jak to mají ostatní. Jako první, co se mi vybaví, když se řekne nejláznivější stav z halucinogenních drog si vybavím právě svůj první zážitek, který jsem měl s LSD. To bylo v té garáži a nikdy v životě na to nezapomenu. To co jsem zažil, se mi už nikdy nestalo. Bylo to na té párty, kterou jsem zmiňoval už na začátku, pekli jsme maso, pili jsme pivo, kouřili, bylo nás tam celkem 6 lidí. Jen 4 lidi z těch všech zúčastněných užili halucinogen, konkrétně LSD. Mám z toho rozpačité dojmy, pamatuji si, že jsem vůbec nechtěl, vždycky jsem byl spíše slušnější kluk, připadal jsem si nezkažený. Najednou to přišlo, přišel kamarád a řekl dej si to s náma, pojď, bude to v pohodě a tak jsem si řekl, že zkusit na světě se má všechno a zkusil. Co se dělo pak? No, první hodinu mi to nic nedělalo, druhou hodinu taky ne, to už kluci byli tak trošku jinde, a najednou na mě přišel obrovský nával, mega šok, začlo se mi stahovat hrdlo, měl jsem obrovské sucho v puse, srdce mi neuvěřitelně tlouklo a já se začal nehorázně, až nepříčetně smát. Smál jsem se asi půl hodiny v kuse, začal jsem si oblékat ponožky, čehož jsem nebyl schopný, stromy se mi hýbaly, měl jsem kolem sebe i palmy, připadal jsem si, že ležím na lehátku u moře a kolem létají racci, neuvěřitelně jsem si tu chvíli pohody užíval. Připadal jsem si, že jsem na pláži, byl to fakt neuvěřitelný zážitek. Najednou ten přímový stav vystřídal další nával, kterej byl hrozná schýza, neuvěřitelně jsem se bál a nevěděl čeho, jak jsme byli v té garáži zavření, všechno se mi kroutilo, ten stísněný prostor mě neuvěřitelně svazoval, měl jsem halucinace a nebylo mi vůbec dobře. Od té doby striktně neužívám halucinogeny na podobných místech. Myslím tím místa, kde se

nedá dost dobře hýbat, nebo alespoň já mám vždy na halucinogenech takový pocit, potřebuji prostor, prostor pro pohyb a dech, žádné uzavřené prostory, bez výhledu na nebe, apod. Tyhle stavy – dobrý a špatný- se mi střídaly, a hodně záviselo na věcech, nad kterými jsem v tu chvíli přemýšlel. Než jsem se naučil ten stav pobrat, chvíli mi to trvalo a byl jsem z toho opravdu zmatený. Pak jsem se naučil je trochu ovládat a už to bylo lepší. Ten první stav, intoxikační mi trval 16 hodin, což se už nikdy neopakovalo, takže to považuji jako jeden z nejvýznamnějších okamžiků, který už se nikdy nestal a asi ani nestane. Když už jsem ten stav tak nějak pochopil, dostal jsem šílenou chuť na cigaretu. Zapálil jsem si tu cigaretu a říkal si, jak se pěkně vlní a jak moc je lehká. Z tohoto snění mě vytrhl příjezd policejního auta, strážníci kontrolovali, jestli se v garážích nic špatného neděje, či jestli tam nejsou asi evidentně nějakí zloději. Ty policisté zamířili k nám, mířili na nás baterkami a chtěli po nás všech kompletně doklady. Já jak jsem byl pod vlivem LSD, tak jsem vůbec netušil, co po mně chce, neskutečným způsobem se mi chtělo smát, nedokázal jsem se ovládat, byl jsem zcela značně intoxikován. To je důvod, proč neužívám halucinogeny před lidmi, kteří pro mě nejsou blízcí, nedokážu svoje chování, emoce a pocity ovládat, natož před nějakou autoritou, jako jsou například policisté. Raději vychutnávám klid s blízkými přáteli a tak si užití halucinogenu nejvíce užiji. Když jsem v pohodě a jsem s lidmi, od kterých vím, co mohu očekávat. Nedokážu svůj stav moc korigovat, chápu ty souvislosti například tak, že jak jsem byl na tom tripu a musel komunikovat s nějakou autoritou, výše postavenou osobou, sugestivně jsem sebe přesvědčoval, že se nedokážu ovládat a měl z toho nepříjemné pocity, proto si troufám říci, že nemám rád a zásadně nevyhledávám pro užití halucinogenů místa, kde se mi může stát něco takového, nebo kam můžou přijít lidi cizí, které tam nechci, nebo se kterými nepočítám, nemám to rád, mám rád svůj vlastní klid. Ačkoliv je to zvláštní, stává se mi něco, co jsem ještě nikdy u nikoho nezažil, ani nespatřil, natož od někoho slyšel. Vždy, když si dám halucinogen, jako by se ve mně probudilo nějaké fyzicky zdatné zvíře, moje tělo je v naprosté formě, funguje naprosto hustým způsobem, to jsem ještě v životě nikdy neviděl. Dokážu třeba běžet stejně rychle, jako jedoucí auto. Mám neuvěřitelnou chuť na rychlé sprinty, tělo jako by chrčelo adrenalin. Většinou jsou tyto prožitky způsobené drogami jiného typu,

například amfetaminy, ale na mě prostě halucinogeny působí takhle. Jakoby se mi otevírala část vědomí, která je normálně skryta a mozek pracoval jinak, na plné obrátky, kdy vyšle signál a moje tělo se chová jako zdatný stroj. Je to fakt zvláštní. V té garáži jsem prožíval fakt silné halucinace, policista se mi nafukoval a zase smršťoval v autě, které připomínalo jakýsi bonbon a já se opravdu nedokázal ovládat a nepřetržitě se smál. Naštěstí to policisté nebrali jako provokaci, ale spíše jako lehce podnapitý stav, který přisoudili vypitým lahvím, co se povalovaly v garáži. Co se mi vybavuje v souvislosti s mým užíváním, napadá mě ještě, že kdysi jsem si dal, v prvních začátcích jednoho tripa například, nebo 20 hub a byl jsem odrovnaný na šestnáct hodin, dneska si dám tripy klidně dva a hub 100, a připadám si mnohem zkušeněji v pobírání těchto stavů, než třeba ze začátku, nebo dříve. Asi se mi vyvolává jakási mírná tolerance, nebo prostě už jsem více zkušený a tak vím, jak stav probíhá a co od něj mohu očekávat. V souvislosti s halucinogeny mám převážně spíše pozitivní zážitky, vždycky když si na ně vzpomenu, vylétne mi úsměv na tváři, ačkoliv nemohu říci, že by se mi nikdy nestalo nic špatného. Například když jsem omylem vypil houbový čaj a nebyl na to připraven, zažil jsem něco jako badtrip, opravdu špatný stav. To mě vlastně nutí zamyslet se nad tím, že pokud na užití drogy nejsem připraven, nedokážu ji tak dobře pobrat. Je to způsobené především tím, že vždy před užitím se musím nějak vnitřně naladit, připravit se na intoxikační stav vyvolaný halucinogenní drogou. Je totiž důležité být v naprosté psychické pohodě, aby i ten stav byl potom následně v pohodě a já si ho mohl naplno užít. Snažím se si v hlavě utřídit, že až se ztupuju, musím tam mít naprostý pořádek. Co se týká uspořádání myšlenek, nebo celkového rozpoložení. Jak jsem vypil ten houbový čaj u kamaráda na chatě a nebyl jsem na to připraven, měl jsem z této situace opravdu nepříjemný, negativní prožitek. Nevěděl jsem, z čeho jsem zmaštěný a co se to se mnou děje, už bych tenhle okamžik nikdy nechtěl zopakovat. Zabýval jsem se negativními myšlenkami, co že mi to vlastně je a proč se cítím tak jak se cítím a to ve mně vyvolávalo nepříjemné stavy. Proto bych si také nikdy halucinogen nedal, aniž bych na něj sám nebyl vnitřně nějak připravený, považuji to za svůj malý osobní rituál, před užitím jakéhokoliv halucinogenu. Negativní prožitky jsem ještě zažil v souvislosti s tím zmiňovaným místem, na kterém jsem užil halucinogen a to

v uzavřených, stísněných prostorech, ještě když je tam větší počet lidí, ačkoliv jsou důvěrně známí. Vybavuji si, jak jsem jel se svým kamarádem v autě a byl jsem jako spolujezdec, ještě ke všemu na tripu. Musel jsem ho požádat ať zastaví, že dojdu do další vesnice pěšky, neboť jsem v tom autě nemohl vydržet, neskutečným způsobem mě to tam sžíralo a svazovalo, měl jsem pocit, že nemohu dýchat, že se zalykám, musel jsem z toho auta prostě ven. Jakmile jsem jednou nohou z auta vykročil, pocítil jsem obrovskou úlevu a jen se díval na hvězdy, do širého nebe s rozpřáhlýma rukama a užíval si ten pocit prostoru a svobody. Nejlepší místo pro užití halucinogenů je pro mě jednoznačně příroda. Je to naprosto nestranné prostředí. Miluji výhled na přírodní krásy, na louky, lesy, pole, rybníky, nebo jen nebe, celkově na krajinu kolem. Miluji vyhlídky, které se tyčí například nad městem, nebo mám rád být na nějakém větší kopci, kde si připadám svobodný a nad věcí. Preferuji pro užití halucinogenů jednoznačně místa venku. Celkově mám rád toulky přírodou, na tripu, proto se taky tomu říká trip, že jo, v anglickém překladu výlet.

Najednou zazvonil mobilní telefon. Informant ho zvedl a omluvil se, že se ozve později, zhruba tak za 30 minut, neboť právě poskytuje narativní rozhovor tazateli, k výzkumu do bakalářské práce.

Tak, kde jsem to skončil. Jo, ještě bych rád zmínil, že při užití halucinogenů rád vyhledávám hudbu, která mi zpříjemňuje dost často stav, vlastně ji vyhledávám víceméně vždy, při každém užití. Je pro mě uvolňující, ovlivňuje můj stav, můj sluch je neskutečně citlivý a v hudbě slyším víc, než je možné v ní slyšet, nedokážu to popsat. Vyhledávám spíše rytmickou, elektronickou hudbu, kde jsou basy a například monotónnější roviny. Rád se při intoxikaci do hudby tzv. ponořím, nebo vpluji a vnímám jí neskutečně silně. Dalo by se říct, že při užívání halucinogenů poslouchám nejraději tekno a psychedelický trance. Nikdy bych si nepustil například RNB, je to na mě moc pomalé a moc bych si to neužil. Tento styl hudby mě v momentálním rozpoložení vůbec nezaujímá. Již nevím co bych k vyprávění asi dodal, je ještě něco, na co se mě chceš zeptat? ANO, JAK JISTĚ VÍŠ, MOJE BAKALÁŘSKÁ PRÁCE SE VZTAHUJE PŘEDEVŠÍM K RITUÁLŮM SPOJENÝM S UŽÍVÁNÍM

HALUCINOGENŮ A TAK BY MĚ ZAJÍMALO, JESTLI TY OSOBNĚ PŘI UŽÍVÁNÍ HALUCINOGENŮ VNÍMÁŠ NĚJAKÉ RITUÁLNÍ ASPEKTY, NEBO NĚCO, CO SE OPAKUJE, CO JE STÁLÉ, PRAVIDELNÉ? Jako rituální aspekt vnímám fakt, že před každým užitím halucinu genu se snažím hodit se vnitřně do pohody, očistit si mysl, připravit se na intoxikaci, protože většinou mi užití tu mysl i svým způsobem rozhodí a tak na to musím být připraven. Je to taková moje forma očisty. Většinou, když vím, že například konkrétní večer užiji halucinogen, celý den se snažím mít dobrou náladu, být optimisticky naladěný, být veselý a celkově, brát věci s nadhledem a být nad věcí. Snažím se být v klidu, moc se nepřepínat, snažím se být uvolněný a vnitřně natěšen. Věřím, že potom, v takto dobrém rozpoložení z halucinogenní drogy vytěžu to nejlepší, ten nejlepší požitek a tím bude potom dobrý i můj osobní prožitek. Také je pravda, že většinou užití halucinu genu je naplánováno na nějakou významnější akci, nějaký specifický okamžik, většinou předem plánovaný, jako například letní festival, větší akce, něčí narozeniny, či plánovaný výlet do přírody s přáteli, například pod stan, nebo na vodu – vždycky se jedná o nějaký, něčím významnější a předem naplánovaný den, v přeneseném a hodně nepojatém slova smyslu se dá říci, že každé užití pro mě má vždy nějaký slavnostní rámeček. Halucinogeny si obstarávám na černém trhu, pokud jde například o LSD, neumím ho vyrábět a ani nevím o nikom, kdo to dělá. Pokud je například období podzimního sběru hub, lysohlávek, obstarávám si je vlastním sběrem, snažím se je najít, občas se zadaří, občas ne, podle toho jaká je zrovna sezóna. Když si kupuji halucinogeny, chodím vždy za určitým člověkem, u kterého stoprocentně vím, že halucinogeny má, nebo je schopný je někde sehnat. Když si například toho tripa seženu, vezmu si ho k sobě a uložím ho do mrazáku, slyšel jsem, že tak se LSD nejlépe a nejkvalitněji uchová, a neztratí svoje účinky, nevím co je na tom pravdy. Většinou si ho kupuji tak den, dva dopředu, před plánovanou akcí, před užitím. Nijak si tripa více nepřipravuji, rozstříháme ho mezi lidmi, pokud se někdo chce rozdělit, jinak si ho celý vložím pod jazyk, nikdy jsem nezkoušel jiný způsob užití, někteří blázni si je prý strkají pod oční víčko, nebo si je rozpouštějí v alkoholu, ale já ho vždy cucal jen v ústech. Překlenu nepříjemnou, hořkou chuť, kterou většinou každé LSD má, a po vycucání polknu. Rád zapiji jakýmkoliv

sladším nápojem. Pak čekám většinou tak hodinu, hodinu a půl, a pokud chci nástup intoxikace urychlit, mám osvědčený způsob, jak na to. Stačí si tak dvacet minut těsně po užití zakouřit jointa marihuany, a nástup je zřejmý do 10 – 15ti minut. Vždy ho pak cítím o to intenzivněji. Tak za hodinu a půl, jak již jsem říkal, pociťuji nástup intoxikace. Jsem malátnější, ale ten stav se nedá moc dobře popsat, to se musí prostě zažít. Pokaždý je svým způsobem jiný, něčím specifický, ale vždycky má podobné účinky a na mojí psychiku. Po odeznění halucinogenního stavu se cítím většinou jako znovuzrozený, nijak unavený, nebo vyčerpaný, spíše naopak. Cítím se pročištěně, odreagovaně, celkově nabitě. V kombinaci s halucinogeny jsem užil kokain, mdma, alkohol a marihuanu. Nepociťuji, že by mě kombinace nějak ovlivňovala. Většinou když je ta možnost, tak halucinogeny kombinuji, ale není to vždy. Nikdy bych nezkombinoval například halucinogeny s pervitinem, nikdy jsem pervitin nezkusil, považuji ho za opravdu tvrdou drogu, odrazuje mě, že se tato droga aplikuje injekčně a já si nepřipadám jako takový zoufalý feťák. Spíše se považuji za normálního, adolescentního, zdravě uvažujícího mladého člověka, který si prostě rád občas vyhodí z kopýtka. Takovým způsobem, jenž není pro okolí nikterak nebezpečný. Halucinogenní vize, které zažívám, při užití těchto drog pro mě nejsou důvodem, kvůli kterému bych měl svoje užívání opakovat, halucinace spíše nemám rád, dá se říct, že mě spíše baví ten stav otevření mysli a nahlédnutí do sfér, do kterých mé střízlivé oko ani myšlení jinak nemá šanci vklouznout. Těžko se to popisuje, ale intoxikace halucinogeny je pro mě něčím mimořádným, těžko se o tom mluví, to se opravdu musí zažít. Můj subjektivní názor na halucinogenní drogy a společnost je takový, že halucinogeny mi opravdu změnily pohled na svět, některé věci vnímám jinak, jinýma očima, ten stav mi ukázal něco, čeho bych si normálně ani nevšiml, myslím, že mě vnitřně nějak posunul, hlavně v přemýšlení o věcech, o kterých by mě to v životě ani nenapadlo. Konkrétně například co se týká obyčejného stromu, když půjdu po ulici za střízliva a před sebou uvidím strom, nepřipadne mi nijak zvláštní, vídám každý den přece desítky stromů, kolem silnic, kolem domů, apod.. Ale když půjdu kolem stromu a budu například na tripu, nebo pod vlivem jiného halucinogenu, uvidím, jak je kůra stromu propracovaná, uvidím její veškeré i ty nejtintěnější detaily, uvidím, jak strom dýchá, jak žije, nebo

například jak je žízňivý, apod. Tím bych chtěl aspoň malinko přiblížit ten stav, kvůli kterému považuji halucinogeny za hlavní důvod jejich opakovaného užití.

Na závěr bych chtěl asi jen shrnout fakt, že každá droga, i ta halucinogenní by se měla užívat pouze příležitostně, aby z ní člověk měl co nejlepší požitek.

Příloha č. 3 – narativní rozhovor s informantem/kou C

Halucinogeny jsem poprvé užila kolem 18 let, do té doby jsem měla zafixované, že drogy berou lidé na okraji společnosti a pokud si jednou nějakou vezmu, skončím jako oni. Předtím jsem užívala docela dlouho marihuanu a pila alkohol, po marihuaně jsem ale mívala hodně špatné stavy ke konci, tak jsem si ji zafixovala jako velmi nebezpečnou drogu a čemukoliv, co se tomu jen vzdáleně podobalo, jsem se potom cíleně vyhýbala. To mi bylo tak 16. Potom jsem se seznámila se svým bývalým přítelem, který se o tyto věci poměrně zajímal a dlouho mě přesvědčoval k LSD, trvalo mi skoro dva roky, než jsem se odhodlala. Z halucinogenů jsem měla pouze LSD. Jak už jsem řekla, trvalo mi hodně dlouho, než jsem se odhodlala zkusit lsd, protože jsem se bála špatných stavů, ale nakonec jsme si dali s přítelem trip doma, v pokoji, kde jsme spolu bydleli. Byl to dobrý tah, bylo to známé prostředí, ve kterém jsem si byla jistá a byla jsem s člověkem, který měl už, halucinogeny větší zkušenost než já. V současné době užívám pouze LSD, k houbičkám jsem se stále ještě neodhodlala a asi už nikdy neodhodlám, jiné halucinogeny mě nijak nelákají. Ty zážitky jsou natolik silné a celý ten proces užívání je velmi složitý a člověk si musí všechno naplánovat, musí být ve správném rozpoložení, se správnými lidmi a na správném místě, jinak se z příjemného večera může stát noční můra, navíc „dojezdy“ bývají velmi nepříjemné a neumím si představit, že bych si něco takového dávala každý víkend. U mě má užívání halucinogenů poměrně sestupnou tendenci. Po prvním tripu jsem byla absolutně nadšená a chtěla za týden znovu. Jak jsem ale experimentovala se zvyšováním dávky, stavy přestaly být tak roztomilé a začaly být poměrně složité na zvládnutí, ale zároveň byly mnohem zajímavější, než při menší dávce. Takže brát si málo a často mě nebavilo, ale větší dávky zase nezvládám v menších intervalech, momentálně se pro mě stalo užívání LSD opravdu slavnostní událostí, většinou spojenou s nějakou významnou událostí – například oslava něčích narozenin na chatě nebo silvestr, rozhodně ne běžné víkendy, jako tomu bývalo na začátku. Pokud bych měla mluvit v číslech, tak na začátku jsem užívala LSD třeba 2x měsíčně, někdy každý víkend, potom se intervaly prodlužovaly a teď si dám třeba 3x do roka. Nejčastěji užívám LSD. Prvotní důvod byl,

abych se zalíbila příteli, abych „zapadla“. Užívání drog se stalo jeho velkým koníčkem a já, která jsem je odmítala jsme zůstávala na druhé koleji a už to skoro vypadalo, že když si teda nedám taky, tak že si bude muset najít nějakou, která si s ním dá (dnes se opravdu upřímně směju tomu, jaká jsem byla husička). Když jsem si poprvé dala, zalíbilo se mi to, potom se důvody začaly různit, přibývat. Jedním z hlavních důvodů je určitě únik z reálného světa, všedního světa plného povinností, deadlinů, praktických starostí – člověk se rád na chvíli dostane někam jinam, kde tyhle „malicherné“ věci neexistují. Je to určitá forma relaxace, ale opravdu spíš z důvodu úniku z reálného světa, než ve smyslu odpočinku jako takového. Dalším důvodem je sblížení se s lidmi – na tripu člověk vnímá různé energie, vnímá lidi jinak, pokud jsou otevření, tak vnímá jejich pravou (nebo domněle pravou) podstatu. Nejednou se mi stalo, že jsem si s někým na tripu vytvořila, nebo spíš objevila neuvěřitelné pouto, nějaké zvláštní spříznění. Také s přítelem jsme se tak často znovu sblížili třeba ve chvílích nějakých krizí, kdy jsme si díky tomu k sobě našli alternativní cestu, která nevedla skrz reálný svět. Dalším důvodem je určitě jistá míra sebepoznání – nakolik reálného, to už je otázka drogy samotné – ale nějaký pocit v člověku zůstane, navzdory tomu, jestli to byl pouze efekt intoxikace nějakou látkou nebo reálné poznání nových věcí, souvislostí. Zjednodušeně tím mám na mysli to, že si člověk na tripu často uvědomí nějaké věci, nad kterými by normálně nepřemýšlel a nebo by nad nimi přemýšlel diametrálně odlišně. A jako poslední důvod bych mohla uvést samotné halucinogenní účinky drogy, tedy ty vizuální halucinace. Občas sice mohou pořádně vyděsit, ale celkově je to opravdu nádherná podívaná, která nemá žádné hranice a těžko se dá něčím nahradit. Pokud bych měla mluvit o fascinaci jako takové, pak rozhodně ony vizuální halucinace, o kterých když mi dříve lidé vyprávěli, kývala jsem hlavou a říkala jsem si „no to víš, že jo, fraktály, určitě“. Potom ale když to člověk vidí na vlastní oči, jak se všechno rozloží do oněch fraktálů a funguje přesně jako hodinky, nikde nic nechybí, vše kolem dýchá a skládá se do neuvěřitelných obrazců a barev. Vše ožívá, dýchá a pulzuje, z obyčejné větve stromu se stane neuvěřitelný organismus a nebo v případě industriálních prostor potom vytéká sklo z oken, budovy se podivně klaní a protahují do nepřírozených obrysů. Nejlepší příkladem jsou moje oblíbené „světelné ryby“, což je zvláštní druh

halucinace, když se procházím v noci ve městě a podívám se na řeku, tak jak se v ní odráží ta světla ulic, tak to na tripu vyvolává halucinace, jako kdyby pod hladinou plavala hejna světélkujících ryb, to miluju. Za nejvýznamnější zážitek považuji takový zvláštní vnitřní pocit, který jsem si odvezla z jednoho výletu minulého roku, kdy jsem se omylem ocitla s kamarádem na nějaké chatě nějakých vzdálenějších kamarádů a všichni jsme si dali. Potom jsme tak různě seděli u ohně, šli do lesa, kde jsme tápali v absolutní tmě, každý ve svém vlastním vesmíru, plazili se po zemi ve větších, ztráceli se a zase hledali, byli promočení, leželi na stráních a pozorovali hvězdy, které byly složeny do absurdních pravoúhlých obrazců. Potom jsme se zase sešli a začala druhá část tripu, kdy jsme všichni jen seděli a dívali se do ohně, já zažila svůj jediný mini bad trip a pak jsem se všichni zvedli a šli domů. Z tohoto jsem si odvezla jakýsi zvláštní vnitřní pocit absolutní samoty. Takovou zvláštní tíhu nesdělitelnosti, nevyslovitelnosti, toho, že ač vidím nebo cítím cokoliv, je to prostě absolutně nepřenositelné a nikdy nemohu reálně ten pocit s někým sdílet. To mě tehdy dost vzalo, později mi lidé říkali, že to je na tripu dost běžný pocit, že se to prostě špatně přenáší, ale ve mně to zůstalo nějak hluboko a dost mě to naučilo, že to vlastně není jenom o LSD, ale že se to děje dennodenně a mně se to nelíbí a byla bych radši, kdyby byly pocity a myšlenky a stavy více přenosné mezi lidmi, abych mohla více sdílet a být více napojená na ostatní bez toho, aniž bych brala nějaké povzbuzující látky nebo stimulanty a drogy navozující pocity lásky atd. Pocity a prožitky, které i halucinogeny přinášejí, jsou ve zkratce – rozličné a bohaté, nepředstavitelné a neopakovatelné. Co se týče fyzických pocitů, většinou mi trip přináší příjemné fyzické uvolnění, lehkost, mám pocit, jakoby moje tělo bylo z papíru, jakoby fungovalo nezávisle na mě, nohy chodí, oči se dívají a já jsem jakýsi nestranný pozorovatel, který pouze přihlíží. Často mám pocit, jako bych měla tenčí a jemnější kůži, světlejší, zvlášť na obličeji (možná nějaká opakovaná mírná halucinace). problém občas bývá s tím, co nazýváme tzv. „tripovým teplem“ – například když jsme venku, je mi pořád teplo, i když je zima, nedochází mi to a potom bývám často nemocná, ale na samotném tripu je to příjemné, že to člověka neobtěžuje. Nejsilnější z fyzických pocitů je asi cizost těla, kdy i když se dívám na svoji ruku nebo objímám své nohy, mám pocit, jakoby to byla jen nějaká věc, kus masa a ne živý

člověk. S tím také souvisí obliba v materiálech, například je na tripu úžasné hladit nějaký příjemný koberec nebo nějakou látku. Hodně specifický je fyzický kontakt, který se může stát opravdu vesmírným zážitkem, kdy někoho hladím, držím ho za ruku a mám pocit, že se naše energie spojují, jako se absolutně sjednotil náš srdeční tep a naše kůže pulzovala stejně. Všechno je jemné, hebké, všechno se do sebe propadá a proplétá. Rizikem je ovšem, jakmile se změní atmosféra, pak může i jenom přítomnost lidí v místnosti být nesnesitelná a představa nějaké přímé fyzické konfrontace je děsivá. Pak většinou odcházím a trip se komplikuje, když se skupina rozpadá. V sociálním kontextu je trip velmi složitý a chová se pokaždé jinak. někdy je zábavný, celou dobu se jen smějeme, bavíme se blbostma a vyprávíme si vtipy. To je ale většinou jen první fáze tripu, taková zábavná, potom většinou zadumanější část, kdy každý začne řešit sám sebe, tak nějak si meditovat, ležet, dívat se po zdech nebo třeba sedět a hladit koberec. V téhle fázi se mi hlavou honí různé věci, většinou jsou to ale takové pseudofilozofické otázky bez odpovědí, motání se v kruzích nějakého patetického přemítání o blbostech. Nebo tak to aspoň vnímám já, málokdy na tripu dojdu k něčemu opravdu převratnému, většinou si to jenom myslím a druhý den zjistím, že to byla vážně dobrá blbost. Já tuhle část moc nemám ráda, většinou jsem taková posmutnělá, analyzuju různé nepodstatné věci a příkládám jim úplně absurdní významy a výklady, to mi pak dojde, jsem z toho smutná a motám se tímhle způsobem v kruzích. Pak většinou přichází už konec tripu, kdy si vlastně už nemáme co říct, tak nějak si překážíme a rádi bychom šli každý někam jinam, často to ale nejde, a hlavně je na tom zajímavý pocit, kdy mám chuť odejít, protože už nikoho z těch lidí nechci vidět, chci být sama, ale zároveň, Jakobech se od nich nemohla odpoutat, protože fakt, že bych byla sama je vlastně sám o sobě děsivější. Často už se mi stalo, že jsme jako skupina 6 lidí seděli třeba 10 hodin v jedné místnosti, nemluvili, jen si třeba pouštěli nějaké seriály, nikdo z nich už tam dávno nechtěl být, ale nikdo neodešel. To je dost nepříjemná část a většinou se jí snažím zaspát nebo odejít a vyplnit ten čas nějakou prací, ale to jde jen těžko. Pak jsou samozřejmě úžasné ty vizuální halucinační záležitosti, kdy se člověku otevře úplně nový svět, prostě pohádkový, všechno je jak z Alenky v říši divů, všechno je kouzelné a krásné. Hlavním důvodem opakovaného užívání halucinogenů je pro mě asi hlavně to, že je pokaždé

jiný, takže je to pokaždé takový skok do neznáma, není to droga, která by vyvolávala pořád ty samé známé pocity, naopak, pokaždé je to úplně jiné, takže člověk ví, do čeho jde opravdu jen čistě rámcově, zbytek je překvapení. Samozřejmě se mi líbí ty vizuální halucinace, i když se občas trochu zvrhnou. Taky mě baví, jak se člověk sbližuje s lidmi, prohlubuje vztahy nebo nachází jejich nové rozměry a nebo naopak pozná stránky lidí, kterých by si za normálních okolností nevšiml, protože já trip vnímám jako určité obnažování lidí, jejich pravých podstat, toho, co je skryté za všemi maskami a přetvářkami všedního dne. Lokalita je určitě jedna z nejdůležitějších věcí. Je veliký rozdíl mezi tím, jestli si dám tripa v bytě, venku ve městě nebo v přírodě. Byt je fajn místo, ale je velmi omezené – není z něj kam utéct, hodně špatné je, když je ten byt malý a není tam možnost se nějak schovat nebo rozpojit, pokud se energie rozejdou. S kamarády jsme měli trip na silvestra v opravdu malém bytě a dopadlo to dost katastrofálně, jak výběrem lidí, tak místa, byt byl malý a energeticky to nevyšlo, atmosféra se tříštila a nikomu z toho nebylo úplně dobře. Větší byt je fajn, lidé mají možnost být spolu, ale zároveň si někam zalézt po skupinkách a povídat si nebo být úplně sami. Venku ve městě je trip dost fajn, pokud se skupina správných lidí. Město nabízí hodně možností, často se procházíme v centru, kolem řeky, kolem hradu nebo si prostě jen sedneme na Žofín a díváme se na Vltavu. Nejlepší je, když je léto a je příjemné počasí, často jsme se takhle procházeli celé noci a teprve za svítání se rozjeli domů. Taky si při takových procházkách všimnete různých zákoutí a uliček nebo třeba dětských hřišť, o kterých jste předtím netušili. Pamatuju, jak jsme jednou strávili snad několik hodin na nějakém dětském hřišti na Výtoni, dodnes nechápu, jak nás mohlo tak strašně dlouho bavit se točit na kolotoči. Z mých vlastních zkušeností mi ale nejlepší přijde příroda. prostě odjet někam za Prahu, k někomu na chatu a nebo jenom tak. Můj nejlepší trip byl prostě u někoho někde na nějaké chatě, která vlastně ani nebyla chata, spíš taková dřevěná chatrč s pár palandama, venku bylo ohniště a vlastně celý ten trip jsme strávili v lese, u jezera, procházeli jsme se, váleli na louce, běhali po poli, koupali se po kolena ve vodě a zbytek dojezdu strávili u ohně. Cítila jsem se volná a nespoutaná, neomezovalo mě nic, jako třeba auta ve městech nebo zdi v bytech. Určitě bych si nikdy trip nedala například v klubu, kde se tancuje a hraje muzika, tam bych

určitě nevydržela a obecně na tripu nevyhledávám místa, kde se vyskytuje nějaké větší množství normálních (nezfetovaných) lidí, ty konfrontace většinou bývají dost děsivé. Jak už jsem zmínila chvíli zpátky, nejradyji mám nějakou přírodu spojenou s něčí chatou, je dobré mít se kam vracet, nemít pocit, že jsem napospas živlům kdesi v lesích, ale že mám někde nějakou jistotu. Také mám dost ráda tripy v bytech, kde je nás většinou málo, hlavně close friends, to je záruka fajn večera, ti správní lidé. Ale celkově je to fajn prostor, který nabízí pár možností, nechává prostor různým energiím tak, aby se zbytečně nestrétávaly. Nejhorší zážitky jsem měla rozhodně kdykoliv jsem se ocitla někde mezi normálními lidmi, konfrontace s nimi je nanejvýš obtížná, kdy já se snažím chovat, jakože jsme úplně v pohodě, ale vlastně tím hůř vypadám. Celkově tě těžké komunikovat, protože absolutně neutrální situace ve mně vyvolávají třeba na základě halucinací záchvaty smíchu, zatímco obsluha benzínky ne tak úplně chápe. Ale ze všeho nejhorší jsou určitě uzavřené prostory, kluby, hlučná místa, kde je narváno a všichni „něco! chtějí. Snažím se takovým místům vyhýbat. Když jsem měla trip poprvé, byla jsem doma s přítelem, dali jsme si ho jen ve dvou, aby se mi mohl věnovat, kdyby se cokoli stalo, byla jsem paranoidní a bála jsem se, že mi nebude dobře, nakonec to byla hrozná sranda. Nikdy jsem si tripa sama nedala a ani to neplánuju, bojím se, že bych to třeba nezvládla a nebyl by tam nikdo, kdo by chápal v jaké jsme situaci a to bych určitě nechtěla začít. Nejradyji mám, když jsem se správnými lidmi, kteří vlastně uznávají kolektivní samotářské tripy, kdy když chceme, jsme dohromady, když má někdo chuť se projít a být sám, tak se odpojí a až se zase chce připojit, tak se připojí. Nejhorší je, když se nesejde takhle rozložená skupina a pak se stávají ty nepříjemné situace, kdy chci být sama, prostě proto, že už mě nebaví se bavit ve skupině a každou chvíli za mnou chodí někdo se schýzou, že mám bad trip a snaží se mě začlenit zpátky do skupiny a pak začíná kolotoč, když já nechci a oni mají pocit, že mi není dobře a chodí za mnou na střídačku, pak já začnu mít schýzu vlastně z nich a oni sami se dohodnou na tom, že mám bad trip a snaží se mě zachránit, přitom v situaci, kdy nikomu nic není. Neuvědomuju si, že bych cíleně vyhledávala něco, co by mi zpříjemnilo stav, nějaké okolnosti jako hudbu apod., ale určitě je důležité mít pohodlné oblečení, předtím se pořádně najíst, protože na tripu jídlo vůbec nefunguje, jakoby ztratilo smysl, a když se

předtím nenajím, je mi pak v průběhu hrozně zle, ale nejsem schopná nic pozřít. Taky je důležitý dostatek cigaret, není nic horšího, než nemít peníze a nemít cigarety. Doplnovat tekutiny taky je zásadní, takže hodně vody sebou. A fajn je mít zázemí nebo prostě nějaké místo, kam se dá kdyžtak jít. Jedním z nejdůležitějších je pro mě pořádně a kvalitně se předtím najíst. Jako rituální aspekt vnímám jen to, že vždycky všichni „založíme“ společně, abychom měli ten stav ve stejné rovině, aby nikdo nebyl popředu nebo pozadu. Spíš naopak, většinou si dáváme tripa buď ve dvou a nebo v menší skupině 4-6 lidí. Jinak hrozí, že se budou energie střetávat a neporozumí si, to se mi jednou stalo, na tom tripu na té chatě v přírodě, bylo nás tam asi 12 a pak se to hrozně rozskupinkovalo a vůbec jsme nebyli schopni fungovat dohromady, navzdory tomu, že pár lidem nebylo dobře, respektive měli bad trip. My jsme ale s jinou skupinou byli natolik odpojení a sami pro sebe, že nám to vlastně vůbec nedošlo a to, že jeden z těch kluků opakoval třeba 20 minut, že potřebuju vodu, když jsme leželi uprostřed lesa nám přišlo jako hrozně vtipná kulisa, přitom jemu opravdu nebylo dobře. Takže určitě upřednostňuju menší skupiny a co nejbližší lidi, se kterými si rozumím i normálně – podle mě nemá smysl se sejít s někým, koho ani neznáte a vydat se na takovouhle cestu, netušíte, co od toho člověka můžete očekávat a hlavně ani netušíte, jak mu pomoci ve chvíli, kdy se něco pokazí. Vždycky když si dáme Společně například houby, poslouchám hudbu většinou rychlou, nebo nějakou rytmickou, hlavně elektronickou. Určitě, jak jsem zmínila už před chvílí, čím větší počet lidí, tím větší pravděpodobnost nějakého problému nebo nedorozumění nebo minimálně rušivého elementu ve formě „tamtomu někomu není dobře, měli bychom to vyřešit“. Dřív jsme halucinogeny prostě měli doma, protože přítel tak trošku prodával drogy, momentálně si je sháníme přes kamarády, kteří mají kamarády, co mají kamarády. Já osobně jsem nikdy žádný ryze mystický zážitek neprožila. Většinou je u mě trip takový přírodní, vidím různé přírodní motivy a na tato témata se mi taky rozvíjí halucinace. Často se mi stává, že se utvoří energetické skupiny lidí, kdy prostě někdo do ní a patří a jiný ne, jak kdyby vyzařovali světlo stejné intenzity, než ostatní, ale to mi nezní jako mystický zážitek. Snad ještě k dojezdu bych doplnila, že je to dost šílený stav, když člověk vlastně reálně může usnout, zároveň chce, snaží se nějak zabavit, protože přichází takové nepříjemné,

protivné období, kdy mě osobně třeba štvou všichni a všechno, jsem podrážděná, naštvaná a prskám. Většinou se snažím zabavit nějakou fyzickou aktivitou, super je například uklízení, ale vlastně nefunguje nic a vším se vždycky snažím zaplácnout ten strašně nepříjemný pocit neuspokojení a podrážděnosti, který je prostě odporně vtíravý. Druhý den většinou nemůžu nic, jsem malátná a apatická. Můj jediný negativní zážitek byl na tom tripu na chatě, kdy jsem si vlastně vzala největší dávku, jakou jsem kdy měla a ten trip byl úplně jiný, než všechny ostatní. Hlavně mě překvapily ty halucinace, takže se mi tam stala chvíle, kdy jsem seděla u ohně a najednou jsem viděla, jak z toho ohně lezou obrovští pavouci, takové ty dlouhonohé chlupaté tarantuly, lezly mi po nohou, všude, v trávě syčeli hadi a před chatou byla taková kytka, která najednou vypadala jako masožravá – chvíli jsem byla fakt vyděšená, řekla jsme o tom kamarádovi a ten mi jen poradil, ať se na to podívám z jiné strany – prý „ty se jich bojíš? že ti chtějí něco udělat? a co kdyby byli hodní? netancujou třeba?“ a v té chvíli jsme se podívala zase na ty pavouky a bylo to hrozně roztomilé, začali tancovat a kytka u chaty mi začala mávat listami. To pro mě bylo hodně důležité si uvědomit, že vlastně je to o mém úhlu pohledu, že ty věci mi reálně nic udělat nemohou, ale chvíli jsem měla opravdu namále. Taky je teda dost nepříjemné, když se nesejdou správní lidé, což se nám stalo třeba na silvestra, kdy já sama jsem udělala dost binec v atmosféře a všem a na konci jsme vlastně všichni odjížděli dost nešťastní a smutní a celí mimo a zdálo se mi, že už se nikdy neuvidíme, navzdory tomu, že jsme velmi dobří přátelé. Celý ten prostor tam nebyl adekvátní a naše nálady a stavy taky ne a došlo k těm energetickým střetům o kterých jsem už mluvila a nebylo to dobré. Určitě pocítuji rozdíl mezi tím, kdy jsem s halucinogeny začínala a mezi současností. Zpočátku jsem to brala spíš jako srandu, kdy je mi trochu jinak a vidím zajímavé věci, ale časem se do toho začaly míchat i ty energetické věci, různá spojení a nacházení se s lidmi. začalo to být takové hlubší, už to nebylo jen za účelem pobavení se, ale i poznání něčeho nového. Momentálně to беру jako opravdu slavnostní událost, která musí být naplánovaná, musím vědět s kým a kdy, co budeme dělat, rozhodně bych si teď už nikdy nedala trip spontánně, jako jsem to občas dělávala dřív. A hodně si vybírám lidi, to je pro mě nejdůležitější. Celkově si prostě dávám větší pozor, protože když už si to dám, chci z toho něco vyžít v kladném

slova smyslu a ne začít hektický večer s bandou pubertáků a otravný dojezd. Z počátku jsem si dávala jen čtvrtky, později jsem si občas dala půlku, ale můj nejlepší trip byl, když jsem si hodně spontánně vzala celý trip. Ale pravda je, že to zároveň bylo dost děsivé, věděla jsme, že jsem na absolutní hranici, kdy je všechno úžasné, ale mávnutím proutku by se to mohlo zvrhnout do šíleností, které mě děsí. Takže od té doby už jsem nikdy celý neměla a bojím se ho, mám pocit, že v nejlepším se má přestat a ten trip na celém byl natolik silný, že bych se bála pokoušet jsoučno znovu. Takže naposledy jsem měla zase jen půlku a do budoucna nevím. Možná se ještě někdy osmělím, kdo ví. Zrovna dnes jsme řešili, že další akce bude asi Zoo. Často kombinuju trip s alkoholem, to je v pohodě. Alkohol to tak hezky podporuje, jediné riziko je, že po odeznění tripu většinou najede všechen ten alkohol, který byl do té doby tripem potlačen a pak se mi často stává, že z nišeho nic zjistím, že jsem strašně opilá, protože trip zároveň dovoluje jakoby vypít skoro jakékoliv množství alkoholu, které se ale projeví mnohem později. Párkrát už to bylo i dost nepříjemné. Jednou jsem zkombinovala trip s extází a to bylo dost katastrofální – bylo hodně těžké lidem v místnosti vysvětlit, že v tom okně sedím ne proto, že bych se chtěla zabít, ale proto, že potřebuju na čerstvý vzduch a vyskočit z okna mi přijde jako nejrychlejší cesta z bytu. Od té doby to už neriskuju. I když nemám ráda marihuanu, mám vyzkoušené, že na zlém dojezdu pomůže bong, po kterém spíš usnu. A několikrát jsem si na konci tripa vzala stillnox, abych usnula, ale taky se mi jednou stalo, že jsem ho nějak přešla a potom jsem měla ty nejšílenější halucinogenní stavy na pokraji lucidního snění, blouznění a šílenství.

Halucinogenní vize určitě jsou jedním z důvodů, proč halucinogeny užívám, ale neřekla bych, že hlavním. Spíš tvoří tak jednu třetinu všech důvodů, proč si občas tripa dám. Ale je pravda, že na ničem jiném jsem nic tak zajímavého nezažila, kdyby nebyly součástí toho stavu, možná bych se tripů vzdala.

Příloha č. 4 – narativní rozhovor s informantem/kou D

Jsem příležitostný uživatel halucinogenů a svůj první halucinogen jsem užil v 15ti letech, možná v 16ti, už si přesně nepamatuji. Za celou dobu svého užívání halucinogenů jsem vyzkoušel LSD, psilocybin, meskalin, durman obecný a muchomůrku červenou. Jako první halucinogen jsem užil LSD. Při prvním užití jsem nebyl sám, halucinogen jsem užil ve společnosti důvěrně známého člověka a to s nejlepším kamarádem ve zkušebně, v uzavřené místnosti, z čistě experimentačních důvodů. Sehnal dva tripy od nějakého svého blízkého známého a rozhodl se, že ho chce vyzkoušet se mnou. Jsem experimentátor a většinou se ničeho nebojím, rád zkusím to co můžu a udělám si vlastní názor. Tak jsem to zkusil a považuji to za parádní zážitek. V současné době užívám příležitostně především LSD a psilocybin. Příležitostně pro mě znamená tak cca 6x – 7x do roka a vždy jde většinou o nějakou předem plánovanou příležitost. Jako důvody užívání halucinogenů bych uvedl zejména fakt, že si pokaždé neuvěřitelným způsobem uspořádám tok myšlenek, vyčistím si hlavu, svým způsobem medituji, relaxuji a odpočívám. Například, jako rituální aspekt vnímám užívání halucinogenů z důvodu přípravy na nové etapy života. Myslím tím, překlenutí nějaké životní, nebo situační fáze, se kterou se chci vnitřně rozloučit a připravit se na novou, jinou. Naposledy to bylo nedávno, tak 10 týdnů zpátky. Rozešla se se mnou přítelkyně, našla si jiného partnera, byli jsme spolu tři roky. Byl to pro mě absolutní šok, nic takového jsem nečekal a dost mě to položilo. Vnitřně rozhodilo, já jí miloval fakt moc a ona mi hodně ublížila. Samozřejmě jsem se s touhle nepříjemnou životní situací musel nějak vypořádat a to po svém, ale věděl jsem, že abych se očistil, chci si dát tripa, kterej mi přivodí pocity ztotožnění se s něčím takovým a pocity akceptace, přijmutí týchle situace. Vždycky jako bych otevřel nějaký zadní oči, který mi dovolí nahlídnout na věci z úplně jinýho úhlu pohledu, z takovýho, kterej mi prostří zrak a já vidím to, co bych normálně neviděl. Najednou třeba začnu vidět hlubokou chybu tam, kde bych ji normálně nehledal. Prostě jsem se díky tripu naprosto odpoutal od svazování se myšlenkami typu, že mě někdo opustil a proč, určitě znáš ten pocit beznaděje, kdy nemůžeš nic. Trip mi dovolil se s tím nějak vnitřně vypořádat a otevřít mi oči,

nabídnout nový naděje a hlavně, uspořádat myšlenky v hlavě a naprosto je uklidit. Do všech koutečků, kde mají být, přesně v takovém pořadí, v jakém jsem si přál. Je to těžký definovat, ale aspoň trochu se snažím přiblížit, jak vnímám tripy v souvislosti s překlenutím nějaký životní etapy. Nemusí jít vždycky o něco nepříjemného, jen tahle situace je pro mě teď aktuální a dá se říct, pořád čerstvá. Ale může jít o cokoliv, i o něco pozitivního. Při užívání halucinogenů mě nejvíce fascinuje onen dostavující se psychedelický efekt, mystické zážitky a hlavně odpoutání se od svého vlastního ega. Jako další důvod užívání halucinogenů bych uvedl halucinogenní vize. Zážitků na halucinogenech mám nespočetně, ale žádnému nepřikládám tak významnou váhu, abych ho zde uváděl. Vlastně na jeden si pamatuji, bylo to po užití durmanu obecného, kdy jsem snědl cca 150 semínek durmanu. Nebyl jsem sám, společně s dalšími lidmi – se tak událo jednoho dne k večeru, na chatě mého nejlepšího kamaráda. Ze začátku jsem necítil žádnou intoxikaci, ovšem po několika hodinách, konkrétně po mém příchodu domů jsem začal pociťovat nástup sucha v ústech, nemohl jsem nic sníst. Šel jsem si tedy odpočinout a na chvíli jsem usnul. Po 3-4 hodinách spánku jsem se probudil v halucinogenním rauši, kdy za mnou do pokoje střídavě přicházeli různí lidé a promlouvali ke mně, načež já jsem je sám, vlastní vůlí mohl nechat zmizet mrknutím oka. Osoby byly neurčitého typu, nepamatuji se na jejich obličeje, u většiny ani pohlaví. Nebál jsem se jich, povídal jsem si s nimi, nevím už o čem, většinou to byly spíš aktuální vzruchy z okolí. Například si vzpomínám na jeden případ, kdy za mnou přišla nějaká dívka, vůbec jsem jí neznal a zeptala se mě – jestli je mi špatně, a popřála, ať je mi líp. Vždy, když mi přišla popřát, jakoby se mi na chvíli udělalo mnohem líp. To se opakovalo prakticky celou noc až do svítání, načež jsem únavou a vyčerpáním usnul. Po probuzení jsem se necítil moc dobře, moc jsem neviděl a celkově jsem byl otupělý. Měl jsem tzv. „morální kocovinu“, celý následující den jsem proležel. Nic podobného se mi už nikdy nestalo a nikdy jsem durman už neužil. Ve skrze mi halucinogeny přinášejí zostření zraku – např. sedím v parku a vidím všechno listí, každý list co je na zemi – vnímal každý zvlášť velmi intenzivně, ale přitom jako celek – vnímám toho neskutečně moc. Pociťuji zlepšení veškerých fyzických funkcí, stejně jako psychických, při nichž se mi ale schopnost racionálního uvažování radikálně snižuje.

Dalo by se říct, že mozek mi funguje úplně jinak, nedá se to popsat slovy. Dokážu být velmi empatický. Místo, jež preferuji při užívání je jednoznačně příroda, tedy neustranné prostředí, nebo místa, kde se cítím sebejistě a kde to znám, například domov. Vyhledávám spíše samotu, případně společnost důvěrně známých lidí a naopak nevyhledávám prostory s velkým počtem lidí, se zástavbou a bez zeleně, nebo místa, kde se necítím dobře, případně kde to moc neznám, kde nevím, co můžu očekávat. V souvislosti s místem užití halucinogenů jsem žádné negativní prožitky nezažil. Pro zpříjemnění stavu při užití halucinogenu si rád si pustím hudbu, to ano, ale jen tu, která mě baví, většinou klidnějšího stylu (např. The Doors, meditační hudbu, chillouty, apod.). Nevím, zda li u mě při užívání halucinogenů vyniká nějaký rituální aspekt. Ale je pravda, že halucinogeny užívám vždy, když si chci pročistit hlavu – jak jsem zmiňoval na začátku rozhovoru, to je pro mě jakýsi rituál. Pak také přidávám velkou váhu přípravě na samotné užití halucinogenu, tedy jakýsi ceremoniální stav, kdy se například celý den (když vím, že večer bude halucinogenní sedánek) snažím myslet pozitivně, odpočívat, připravovat svoji mysl na psychedelický zásah. Halucinogenní cesta je podle mě velmi hloubková a osobitá záležitost, dlouhá cesta, na jejímž začátku je nejdůležitější právě příprava. Když jsem špatně naladěný, necítím se dobře, či se necítím dobře na místě kde jsem, nebo s lidmi, se kterými jsem, zásadně bych si halucinogen nedal. Víم totiž, že všechny tyto souvislosti mají vliv na celkový a konečný psychedelický stav. Nikdy jsem nezažil badtrip, ale viděl jsem na něm svého důvěrně blízkého kamaráda a nikdy bych to sám nechtěl zažít. Je důležité pak vedle sebe mít nějakého člověka, který vás ujistí, že je to jen vyvolaný stav, co zase po čase odezní a že všechno co se děje kolem je v pořádku, ačkoliv to nechápete. Hodně se zajímám to tzv. provádění psychedelickými stavy, znám dokonce i pár lidí, jenž to dělají a neuvěřitelně mě to fascinuje. Jak se někdo dokáže dostat do něčí mysli vzájemným propojením myšlenek a napojením se na něho samotného, vlivem halucinogenů. Popřípadě jak někdo takový, může ovlivňovat stav a průběh tripu toho druhého a naopak. Sám s tím mám bohatou zkušenost, kdy moje bývalá přítelkyně, o níž jsem se zmínil na začátku našeho rozhovoru se rozhodla, že si chce vyzkoušet trip. Bohužel, myslím, to bylo na špatném místě a to na rychtě, někde u polských hranic ve vesničce

jmenované Jindřichovice pod smrkem (do smrti na to nezapomenu). Byl to celovíkendový open air, freeteknový festival, kde mohlo být cca kolem 500 lidí. Byli jsme po první propařené noci už značně unavení, ale ona nedala jinak, než že si chce halucinogen vyzkoušet. Jelikož to byl její první trip a neměla s ním žádné zkušenosti, byl jsem zvědav, co na to řekne. Já, na základě svých zkušeností dokážu svoje stavy na halucinogenech ovládat a přizpůsobit jej aktuálním potřebám, či momentálnímu rozpoložení. Mé přítelkyni bohužel trip nesedl, začala mít slušný nájezdy na badtrip, nevěděla kde je, lidi jí u beden přišli zmatení, oškliví a zlí, jevíli se jí jako netvoří se zjizvenými tvářemi, totálně svůj stav nechápala a nedokázala ho pobrat. Věděl jsem, co se jí asi honí hlavou a jak se cítí tak jsem jí odvezl z místa akce pryč. Šli jsme asi dva kilometry do nějakého vzdáleného lesa, kde jsem ji hladil stéblem sena po ruce, tiše jí šeptal jak je vše v pořádku a že je se mnou, s někým kdo jí má moc rád a že se nemusí ničeho bát. Bylo vidět, jak jí moje opora a podpora pomáhá. Začala se usmívat a viděla najednou krásné věci, cítila tu naprostou symbiózu a propojení našich myslí. Věděla, že mi může důvěřovat a že je v pevných a bezpečných rukách. Po tomto zážitku mi prozradila, že nikdy nic hezčího nezažila (ani po letech následného užívání halucinogenů) a že to je první a poslední trip, na který nikdy nezapomene, právě proto, jak a s kým ho prožila. Proto bych chtěl poukázat na to jak moc jsou sociální aspekty v užívání halucinogenů evidentní a zřejmé. Je potřeba mít vedle sebe (většinou) někoho důvěrně známého, blízkého, někoho, kdo vám udělá oporu, nebo to z něho alespoň vnitřně cítíte. Lépe pak vnímáte stav nezabýváte se myšlenkami, co by se stalo, kdyby... Víte, že je tam s vámi někdo, kdo to s vámi vyřeší, že na to nejste sama, ale jste na to dva. Jak už jsem ale řekl před chvílí, já po svých zkušenostech nemám problémy s užíváním halucinogenů o samotě, ať už syntetických, nebo přírodních. Prostě když mám chuť uspořádat si myšlenky v hlavě, nebo jen tak meditovat, dám si tripa, pěkně doma v podvečer a celou noc se nechám unášet stavem, jenž je mi nadělen. Extatický trans je pro mě něčím nadpřirozeným, je to pro mě darem. Nic takového nelze objevit za střízliva, za reálného stavu, kdy stojíte pevně na zemi, trip se musí prostě užít, aby se mohl zažít, to je prostě nepopsatelný. Většinou užívám halucinogeny v noci, nikdy ne ve dne. A to z důvodu, že ve dne je přeci jen zvýšená frekvence lidí všude

kolem, chodí do práce, chodí z práce, jsou venku, jsou vevnitř, jsou všude kolem nás. Zato večer, když město utichne, příroda se ukládá ke spánku, stejně jako ostatní občané měst a vesnic, přijde ta pravá chvíle, ten pravý klid, kdy je nejlepší čas si halucinogen vychutnat. Nerad bych se bavil ztripovaný s vícero lidmi ve dne jen tak například v parku, nebo například doma s rodiči, či ve škole s učitelem, nebo v práci se zaměstnavatelem. To je pro mě něco, co si neumím a ani nechci pořádně představit. Nevím, proč bych to dělal. Tripy užívám hlavně kvůli svému sebeuvědomování a myslím, že přítomnost nevídaných a cizích lidí, za bílého dne, by jej značně narušovala. Preferuji tedy noční užívání. Nikdy bych si například tripa nedal na nějakých nebezpečných místech, či v nebezpečných situacích. Napadá mě například při adrenalinových zážitcích (jako například bungee-jumping), nebo na nějakém ruském kole, či prostě jen v cizím městě, kde to neznám a tudíž je to pro mě nebezpečné. Taky bych nikdy neužil například kdybych byl v nějaké velké výšce, či naopak – pod zemí. Co je ale velmi zajímavé a považuji to za svou jednu z nejúžasnějších zkušeností – je plavání na tripu. Ano, vím jak je to nebezpečné a že je zde riziko utopení se, ale tohle bylo spíše takové cákání a prohlížení si vody v malém rybníčku nedaleko mého bydliště. Stál jsem na tripu ve vodě a připadal si, že jsem ryba, že jsem nikdy nebyl s vodou více ztotožněn, cítil jsem neuvěřitelnou symbiózu. To se slovy ani nedá popsat, jak moc to bylo intenzivní. Stál jsem tam a pleskal rukama o vodu, čechral ji prsty a nechal se unášet vlnkami, se kterými si pohrával vítr, bylo to něco neskutečného. Znovu se budu opakovat, když řeknu, že nejlepším místem pro užití halucinogenů je pro mě jednoznačně příroda. Nic není tak přirozenějšího a krásnějšího než stromy, louky, zeleň a voda. Pamatuji si na můj trip, který byl v souvislosti s užitím muchomůrky červené. Tenkrát jsme ve dvou zašli do poměrně vysoko položeného lesa trochu hlouběji a ani tentokrát nás se svými plody nezklamal. Podzim pokročil, houby povyroستly a soudě z jejich účinků i dozrály. Obě byly skoro stejné, asi 12 cm široké a jak z obrázků v houbařských atlasech. Předkrm jsme si dali konopný (asi půl gramu) a jeho smyslem byla hlavně bezprostřední duševní příprava na nadcházející Muskarinový tah, dále pak náruživá touha na přechod "ze stavu do stavu". Slušně zhulen jsem pak rozkrojil obě Muchomůrky na půl a každému tak dal přesně polovinu z obou hub - polovinu z

každého klobouku. Jedli jsme to pak snad půl hodiny, ale i tak zvládla L. jen jednu polovinu a Já hrdinsky téměř obě dvě. Muchny tehdy chutnaly opravdu strašně a byly velmi bahnité a vodnaté, měkké. Což ovšem se silným, pocit na zvracení vyvolávajícím aroma značí značnou psychoaktivitu a vysoký obsah účinných substancí...Potom jsme šli pomalu zpět a Já se snažil tak jak vždy nějak moc toho neočekávat a nechat se prostě jenom unášet počátkem tripu. S tím, jak jsme scházeli dolů do města, se zvolna začala zvedat má nálada a vnímání, které se vyostřovalo ve své kvalitě a též začalo pod novou pohonnou hmotou odkrývat fantaskní, až šokující akustické i vizuální vjemy. Všude kolem to hlasitě žilo a pulsovalo na zapadlou díru neobyčejnou aktivitou a činností, kterou jsem nyní slyšel mnohem jasněji. Byl to ucházející stav - žádná nervozita, nevolnost nebo stíhy. Prostě výborný. Procházeli jsme zrovna kolem nějaký školy, když jsem na pár vteřin zahlédl tak pět metrů nad zemí obrovskou, temně fialovou kaňku či skvrnu...Byla impozantní a budila respekt. Asi tak po dvou hodinách od intoxikace už byl i můj vnitřní svět zřetelně změněný. Cestou jsem poztrácel většinu svých zbytečných zábran a má nálada byla povzneseně euforická a veselá. Spokojeně jsme se courali ulicema, vysmátě si povídali a ještě s jednou kamarádkou pak i jak malí dováděli na prolejšačkách. Lesní únava ze mne spadla a Já byl pln elánu a energie. Myslím, že se ze mne to slunečný odpoledne stal zase jednou lepší a daleko uvědomělejší člověk. Sám sebe se svým životním příběhem jsem opět začal brát s nadhledem a duchaplností houbám a tedy i sobě vlastní. Zmožen drogovou kavalerií hučící mi v mozkovně jsem usedl na betonovou zídku lemovanou trávnickem a všiml si, ba mě to přímo (příjemně) šokovalo..., že trávnick vlastně ŽIJE a TANČÍ v sekaně se točících nekonečných spirálách zelenkavých fraktálů nesmrtelnosti. Jak krásné. Přede mnou do dálky se táhnoucí snad 200 metrů dlouhý panelákový blok jsem viděl jak nikdy před tím. Byl domovem mnoha živých tvorů a jako takový tvořil něco jako industriální pomník života. Dílo pracovitého hmyzu - úl. Výlet dospěl do stadia mnou zvaného terminální. Byli jsme euforií a smíchy bez sebe a "jako z gumy". Chvílema bylo těžké se udržet na nohou...Jen chudák J. pořád nevěděla o co jde a asi z nás chytala stíhu. Nakonec jsme jak vzorné včeličky ukončily let návratem do domovského hnízda, v pohodě a spokojení. Halucinogeny si obstarávám především na černém trhu (např.

LSD), nebo v sezóně sběrem (např. Lysohlávky). Halucinogeny kombinuji s jinými návykovými látkami a to konkrétně s alkoholem a marihuanou. Halucinogeny samotné kombinuji navzájem (nejčastěji LSD a Psilocybin). Rozdíl mezi užíváním v prvotních stadiích a v současné době pociťuji, ale to asi proto, že jsem zkušenější a obezřetnější, vím co mohu očekávat a tak jsou pro mě veškeré stavy na halucinogenech sebejistější, ovšem zážitky občas už méně intenzivní. Rozdíl je tedy evidentní, nebráním se heslu „čím více, tím lépe“ – vlastně mohu říci, že jsem ještě nezažil svou maximální hranici dávkování. Dá se říci, že halucinogeny v současné době užívám střídměji než dřív, důvody příkládám hlavně věku, zodpovědnosti a součtem všech povinností, nicméně vždy si rád halucinogenní stav užiji a nevidím důvod, proč s tím přestat, pokud to nepřeháním a přináší mi to jen samé dobré pocity. Nepovažuji se za špatného, či zlého člověka, natož abych měl stereotypní nálepkou s předsudkem „narkoman“, jsem normální, mladý kluk, se zdravým rozumem, který je nakloněn k cestám a způsobům otvírání svého vlastního vědomí a hnán chtičem, umět s ním pracovat. Pod pojmem rituální aspekty v rámci užívání halucinogenů si představuji, že už jen samotné užití je forma jakéhosi rituálu, přece to, že užijeme, nás staví do nějaké škatulky „uživatelů“, což jsou lidé kteří mají jakýsi společný bod zájmu, jsou vyjádřením nějaké činnosti, jež vytvářejí společně. Zase jsme u toho, spojitost s ostatními je zřejmá, sociální aspekty jsou evidentní. Rituální aspekt, který vidím v užívání halucinogenů bych popsal na konkrétním příkladě, který si vybavuji. Úvodem by se asi slušelo, napsat pár slov, proč jsme se s mým nejlepším kamarádem rozhodli rituálně vyzkoušet magické houby právě na přelomu roku. Jistě si někteří z Vás teď říkají: "No jo, blbečci, myslí si, jak se na Silvestra hrozně sjedou a bůh ví jaká to nebude sranda..." Opak je pravdou. Chtěli jsme si s mým nejlepším kamarádem udělat netradiční závěr roku a vzhledem k faktu, že jsme oba hodně přemýšlivě založení lidé, přišlo nám jako dobrý nápad zakončit rok jakýmsi rituálním způsobem. Oba se hodně zajímáme o problematiku vícedimenzionálních prostorů a jevů, teorii strun a transcendentální zkušenosti. Takovýto experiment nám s přihlédnutím na celkovou rituálnost a určitou mystičnost připadal jako dobrý nápad pro rozšíření obzorů. No a konečně... Známe se spolu 15 let a s nikým jiným si tolik vzájemně nerozumíme, takže to byl víceméně společný nápad i

rozhodnutí. Nasbírali jsme oba spoustu teoretických rad v průběhu posledních pár let. Můj kamarád navíc už jednu zkušenost s Magickými houbičkami měl. A to sice s člověkem, který zkoumá nejrůznější psychoaktivní substance více než 20 let. Tento člověk mého kamaráda provedl prvním houbičkovým tripem. Pomáhal ho v průběhu jeho tripu vést a snažil se mu ukázat směr, když zabloudil ve "slepých uličkách". Navíc nám dal jednu radu, která mi zprvu velmi zarazila. Řekl nám, abychom si před požitím hub dali jointa a na konci tripu druhého. Moje první reakce byla: "Proboha! Já chci vyzkoušet lysohlávky a mám se před tím nadopovat marihuanou?!" Posléze se jeho rada ukázala jako velmi užitečná, ale k tomu poději. Jeho argumentem bylo, že, když si před samotnými houbičkami dáme jointa, způsobí to zaoblení hran, resp. nástup houbiček nebude tak drastický a všechno bude plynulejší. Na samotný rituál jsme se připravovali 14 dní před Silvestrem. Oba jsme se snažili být v co nejlepší fyzické i psychické formě. Plánovali jsme, co budeme v onen den dělat, kam půjdeme a co budeme poslouchat. No a pak pro nás nastal den "D". Na Silvestra jsme se sešli u mě doma v osm hodin večer. Lehce jsme povečeřeli a šli balit jointa. Kouřili jsme čistou marihuanu bez tabáku. Množství 0.4g z mixu 50% sativy a 50% indiky. Když jsme dokouřili, na chvíli jsme si sedli a poslouchali klidný jazz aby se rauš mohl plnohodnotně rozvinout. Pak jsme šli uvařit čaj. Udělali jsme půl litru černého sypaného čaje oslazeného medem. Pomocí kuchyňského teploměru jsme počkali, až zchladne na 80°C a pak jsme přidali 4g sušených lysohlávek. Ty jsme v čaji nechali luhovat pět minut a pak jsme celý magický čaj scedili a přelili do půllitrového hrnku. Houbičky jsme si dali stranou na talířek a přesunuli se do obývacího pokoje. Rituálně jsme si řekli, že je to náš trip a že si ho užijeme a budeme si vzájemně nápomocni, kdyby se něco pokazilo. Posilněni touto přátelskou důvěrou jsme začali pít čaj hezky v klidu po jednom doušku každý. Když jsme čaj dopili, snědli jsme ještě vyluhované houbičky rozdělené na 2 stejně velké hromádky no a nakonec to zajedli pomerančem. Pěkně pohodlně jsme se usadili v křeslech, poslouchali stále ten klidný jazz a tu a tam pocítili lehký hřejivý pocit po těle. Tušili jsme, že se něco blíží a čekali na to s otevřenou náručí, ale ne zase nějak přehnaně dychtivě. Zkrátka byli jsme připraveni přijímat vše, co má přijít. Timothy Leary dobře věděl, co říká, když z úst vypustil tak dobře známá slova Set and Setting

(neboli set a nastavení), což je výraz, který pro pojmenování přípravy sezení užívali již průkopníci psychedelického experimentování z let šedesátých. Na závěr bych užívání halucinogenů shrnul do pár mých vlastních poznatků. Psychedelický experiment je výletem s nečekanými zvraty. V jednom okamžiku se vám může zdát být cesta naprosto jasná a zřetelná a budete kráčet směrem k blaženosti a vašemu vysněnému poznání, ale vzápětí může nastat zvrát, aniž by jste si byli vědomi jak k němu došlo, a začnete se nořit do hlubin temnoty a nepochopení. Psychedelie může být dost dobře i legrace, ale nikdy neočekávejte, že to bude jenom legrace. Pokud bych přirovnal psychedelický výlet k filmu, pak jím skutečně je, až do doby, než se vám přestane film líbit. Pak si uvědomíte, že ve filmu, na nějž se koukáte, hrajete hlavní roli a že od něj nemůžete utéct, ale že se na něj musíte dodívat až do konce. Nepomůže zavírání očí, pláč, ani hysterie. Buďte proto uvážlivý, opatrní, ale především upřímní. Upřímnost je přímou cestou k vašemu cíli, žádná jiná trasa vás tam nemůže dostat dříve. Buďte laskavý k sobě, ke svým chybám a zamilujte si vše, co se vám až do posledního okamžiku zdálo odpudivé. Poznejte svět i sebe skrze jedinou možnou pravdu, kterou jste vy sami. Upřímnost, laskavost a láska vám budou největším přítelem na vaší cestě za poznáním - v jejich společnosti dostanete to, po čem toužíte.

Příloha č. 5 – narativní rozhovor s informantem/kou E

Na svůj první trip jsem se připravoval asi čtyři roky. To znamená od nějakých třinácti, čtrnácti. Prvně jsem o LSD slyšel samozřejmě ve spojitosti s 60. lety 20. století. Hnutí hippies, Allan Ginsberg, Timothy Leary, The Doors, revoluce vědomí a tak podobně. Nejprve jsem chtěl jen pochopit co byla ta síla, o které všichni mluvili, psali písně, básně, točili filmy. Byl v tom i kus romantiky a rebelství a to mě dosti povrchně přitahovalo. Vyptával jsem se lidí, kteří měli nějakou zkušenost ať už s LSD samotným nebo podobnými látkami jako jsou kouzelné houby a další drogy. Dlouhou dobu jsem si ale připadal nepřipravený a hodně jsem bál. Před tím jsem kouřil marihuanu (asi v dvanácti poprvé, těsně po prvních cigaretách). Nejsem si jistý, zda lze konopí zařadit do halucinogenů, ale přijde mi, že účinky mohou být dosti podobné – i když samozřejmě v nepoměrné míře. O trávu jsem se také zajímal teoreticky, ale netrvalo to dlouho. /Teď, když dokážu s myslí pracovat lépe než před tím, na mě marihuana působí jinak, ale k tomu se ještě vrátím. Začal jsem tedy sbírat informace o LSD – překvapilo mě, kolik odborné literatury o užívání halucinogenů se dá sehnat třeba i v knihovně. Publikací o drogách s českým překladem je spousta; studie Timothy Learyho, studie českých botaniků, popisy osobních zkušeností předních světově uznávaných vědců všech možných oborů... Přečetl jsem všechno, co se mi podařilo dostat do rukou a až když jsem se cítil být připravený jsem poprostit kamaráda s většími zkušenostmi, aby mě mým prvním psychedelickým sezením provedl. Myslím, že výběr průvodce je zcela zásadní – i když nutnost projít stavem (který se po užití halucinogenů rozjede) sám za sebe může být také velmi zajímavé. Strachu jsem se ale úplně nezbavil a tak jsem potřeboval člověka, který mě v případě špatného tripu dostane zpátky do *naší* reality. Někoho komu budu bezmezně důvěřovat. To odbouralo zbytek obav, které jsem měl a mohl jsem si sezení užít se vším všudy. Timothy Leary ve svých knihách popisuje důležitost Set/Settingu. Znamená to vlastně, že se člověk musí psychicky naladit na cestu, která ho čeká. Protože, jak se také říká – a je to dle mé zkušenosti naprostá pravda – trip je takový, jaká je chvíle, kdy si ho vezmeme. Je-li člověk v nestálém (neovladatelném) mentálním rozpoložení, má-li na příklad smutek nebo je-li zkrátka

nějak duševně rozlítaný, odrazí se to v účincích drogy. Jistěže se i s těmito stavy dá pracovat, ale myslím, že je to až o určité znalosti sebe sama a toho jak *to* funguje. Dlouhá doba přípravy na první zkušenost se mi určitě vyplatila. Byl jsem obeznámený s věcmi, které se budou dít a které by se mohli dít špatně (samozřejmě, že teoreticky, ale je to rozhodně víc, než nic). Nejprve jsme se s P. sešli na debatu. Povídal mi o svých zkušenostech, o všem možném co se mu na tripu dělo (nikdy na příklad neměl bad trip), dal mi základní rady jak pracovat s nervozitou, kterou ze mě jasně cítil, apod. Nakonec jsme si vzali každý půlku papírku. Síla účinků se mění dle druhu a stáří papíru. Ten, co jsem měl poprvé bych teď zařadil někam do půlky. Trvalo asi hodinu a něco, než jsem začal první známky LSD pozorovat. Neurčitý neklid, jiné vnímání vlastního těla, veselá zmatenost. Jasněji jsem vnímal světlo a barvy, avšak žádné „obrázky“ se neděly (kvůli malému množství). První hodina tripu většinou „ukazuje co dokáže“. Je to jako představení všech možných věcí, na které se mysl upne nebo které přes mysl přeletí. Po té nastává ustálený stav, který trvá cca 4 hodiny a potom postupně odpadá. Jediné co mi pořád jelo hlavou byla myšlenka, že vidím poprvé svýma vlastníma očima. Věci, které jsem si vždy myslel, najednou byly skutečností. O duchovní podstatě halucinogenů se také ještě rozepíšu. Výlet probíhal hodně rychle a měl jsem pocit, že frčím na vlně energie, která mě nese různými prostory. Když jsem zavřel oči, létal jsem vesmírem s barevnými ohňostroji. Ujížděl jsem na zhmotněných myšlenkách točících se ve spirálách jakoby dovnitř mě a ven. Trochu jsem se bál upustit uzdu všemu co se dělo, ale většinou mě to stejně semlelo, aniž bych to mohl ovládat. Vzhledem k malé síle papíru se nedostavily žádné halucinace, vizuály nebo fraktály – celý večer byl spíše pocitový. Dostavovala se dokonalá empatie a napojení na lidi, o kterých jsme si třeba jen povídali. Hodně času jsme strávili debatováním a bylo snadné najít přesné pojmenování pro pocity a emoce. Podařilo se mi v klidu usnout a měl jsem barvitě a akční sny, které byly dosti příjemné. Seznal jsem, že příprava (Set/Setting) je opravdu nejzásadnější faktor toho, aby trip šel správnou a pohodlnou cestou. Po celou dobu jízdy jsme si o každém pocitu povídali a analyzovali ho. To pro mě bylo také velmi důležité – mít člověka, se kterým můžu všechno sdílet. Druhý den, když jsem přemýšlel o předchozí noci, jsem se cítil jinak. Víc sám sebou. A tento stav už v podstatě nezmizel

do současnosti, i když se samozřejmě stále vyvíjí. Cítil jsem, jakoby se mi v mysli otevřely dveře, o jejichž existenci jsem byl přesvědčen, avšak nedokázal jsem ani najít jejich umístění. Mám za sebou zkušenosti s různými drogami od psychedelik po amfetaminy (krom záležitostí jako heroin nebo subutex) a vždy jsem se na ně různými způsoby připravoval. Myslím, že užívají-li se drogy za účelem sebeanalýzy a ne jen pro zajištění večera plného zábavy, mohou se s jejich pomocí otevřít v mysli kanály, k nimž bych se možná nikdy nedostal. Od začátku v sobě řeším morální dilema, zda užíváním různých látek neobcházím něco, čeho bych byl schopný dosáhnout i bez nich. Dlouhou dobu se totiž zároveň zabývám meditací a zkoumáním vědomí. Psychedelika mi pomohla pochopit mé ego. Zažil jsem několik desítek LSD tripů, přičemž prvních cca deset bylo velice obtížných. Dostával jsem se do stavů, kdy jsem na příklad celý večer vnímal pavučiny vztahů, které existují mezi všemi, které vidím nebo potkám. Nedokázal jsem zastavit myšlenky odvozené od představy, že mě všichni lidé hodnotí a moje jednání vyvolává nedorozumění, které se zdálo být pro lidi v interakci důležité. Seděl jsem v klubu a točil se x hodin ve svém zmatení, aniž bych byl schopen tento stav zastavit nebo redukovat či snad pochopit. Bral jsem LSD s několikaměsíčními rozestupy znovu a znovu, abych sám sebe vystavoval těmto situacím a mohl tak pozorovat, jak s nimi budu nakládat. To byla první známka rituality (krom důležitosti Set/Settingu), kterou si vybavuji. Souvisela také s tím, že když jsem během výletu procházel těžkými stavy, které potom přežily do dalšího dne, podařilo se mi je analyzovat a příště se buď neobjevili a nebo se objevili v menší míře. Doba mezi dalším tripem byla studium mého ega. Několikrát se mi podařilo udržet si stav této otevřenosti po několik dnů se stejnou intenzitou jako ve chvílích, kdy mnou LSD kolovalo. Když se mi podařilo kyselinu *pochopit*, mohl jsem se stavy začít pracovat po svém. Zaměřit se na konkrétní věci a prozkoumávat libovolnou část mého já nebo reality celé existence. Nedá se samozřejmě dojít k jasným *vědeckým* závěrům, které by byly všeplatné, ale lze přijít na princip, jak věci fungují a jaké postavení v nich moje Já hraje. Mluvil jsem o důležitosti průvodce při prvních pokusech; LSD se časem stává průvodcem / prostředkem, který nastavuje mysl do stavu větší otevřenosti a schopnosti porozumět souvislostem mezi vším, co *je*. S mými vrstevníky, s nimiž psychedelická

sezení provádíme i s lidmi, se kterými jsem na toto téma mluvil, je to společná zkušenost. Rituál je pro člověka experimentujícího s halucinogeny jedna ze zásadních věcí, alespoň z mého pohledu. Set/Setting. Vědět, že cesta, kterou se chystám vykonat je *posvátná*, neobvyklá a že musím kyselinu respektovat. Mám moc rád citát (bohužel si nejsem jistý kdo ho pronesl, ale řekl bych, že to byl Leary): Nikdo, kdo jednou zkusil LSD se zpátky nevrátil stejný. Existuje ale velmi tenká hranice mezi *srandou* a vhledem. Několikrát jsem měl tripa z náhlého rozhodnutí bez možnosti se připravit. Bylo to ale v době, kdy už jsem měl početné zkušenosti s různými stavy, které LSD nabízí. Dnes bych se klidně vydal na cestu i s lidmi, které do té doby neznám, v situaci, která se třeba i vhodnou – je to jiný pohled, jiná zkušenost a to je to, co je na výletech zajímavé. Ještě zpátky k rituálu přípravy na výlet: např. za týden v ten a ten den si dáme LSD, pak nastane okamžik aplikace, potom doba než kyselina začne působit (nepřipravitelný průběh, který sice jde dopředu nějak vymezit, ale stejně si pojede podle různých nepředpokladatelných faktorů) a probuzení po vystřízlivění. Každý z těchto momentů provází rituál v podobě uvědomování si toho, co se v tu chvíli děje a představa toho, co přijde (respektive rekapitulace toho co bylo). Nevezmu si trip, pokud mám v okamžiku těsně před aplikací nějaké pochybnosti – mentálně se necítím příliš dobře, místo mi nepřijde vhodné, chtějí se přidat cizí lidé, apod. Několikrát jsem výlet zrušil, chtěl jsem udržet jeho svátost a obával jsem se, že by se mohl vydat jinou cestou, než chci. Chytali jsme se na další výlet s dvěma kamarády (z nichž jeden byl můj průvodce prvním tripem). Cítil jsem se fyzicky špatně – hodně lidí z mého okolí prodělalo střevní virózu a mě se podivný pocit dostavil v podstatě okamžitě po aplikování LSD. Ještě k tomu jsme si pustili film Saló aneb 120 dnů sodomy, v němž se lidé velmi explicitně mučí převážně sexuálními praktikami. Ukázkový případ špatného Set/Settingu. V závěru filmu už jsem nebyl schopen se na obrazovku dívat a cítil jsem jak se mi tělo (které zároveň působilo jako podivná hmota, která ani nepatří mě) třese a zvyšuje teplotu. V oblasti krku jsem cítil nějaký zádrhel, díky nemuž jakoby se ohryzek zasekl na jednom místě a každé polknutí způsobovalo nesnesitelnou bolest. Kamarádi navrhli, že se půjdeme projít a už jsem na nich pozoroval obavu o to, co se děje – věděli, jak málo teď stačí k tomu, abych se propadl do špatného stavu. Vyšli jsme do

ulic, byl mráz. Z teploty se najednou stala zimnice a já se jen snažil nezpůsobovat jim strach. Několikrát jsem jim řekl, že potřebuji, aby stáli při mně a pomáhali mi tím projít – i když jsem ještě neměl tušení, co se chystá za stav, cítil jsem jeho příchod. Měli jsme celý trip a byl z nové várky, takže měl značnou sílu. Když jsme se procházeli po neobydlené oblasti města, začaly nastupovat fraktály – všechny v ostrých nepříjemných barvách a v bleskových nájezdech, které mě jakoby ohrožovaly. Navrhnul jsem vrátit se zpět do mého bytu. Kluci zatím vymýšleli jak mi pomoci s fyzickou stránkou a pokoušeli se mě uklidňovat, stáli při mně. Myslím, že jen díky teoretické přípravě jsem byl schopný analyzovat co se děje a zůstat při vědomí toho, že mi prostě jen nesedl trip, ale i tak to byla nejtěžší věc, kterou jsem v životě prošel. Vrátili jsme se do bytu a v ten okamžik mi někde uvnitř hlavy začal znít hluk, který nezmizel následujících šest hodin; znělo to jako bych byl kilometr od hlasité rychty – různorytmické zvuky měnící výšku i frekvenci, přibližování a vzdalování. Ležel jsem na posteli a přesvědčil spoluvýletníky, aby se nenechali ovládnout mým stavem (docela se jim to dařilo). Bolelo mě celé tělo, stále jsem se propadal do fraktálů, které mi způsobovaly závratě, chtělo se mi zvracet (ale přitom jsem nevnímal své tělo jako moje), v uších mi zněly ty hrozné zvuky. Dostavovaly se i obrazové halucinace podobné těm, které se objevují při vysoké horečce. Několikrát jsem přemýšlel o tom, že potřebuju jet do nemocnice, ale obávali jsme se problémů, a tak jsem se snažil všechno uklidnit jen svou myslí. Po čtyřhodinové snaze usnout se mi to podařilo. Ráno jsem se probudil kolem deváté (asi dvanáct hodin od aplikace) a fyzicky mi bylo o mnoho lépe. Zvuk z hlavy zmizel taky. Dva dny jsem ale proležel se zimnicí a naprostým psychickým vyčerpáním. Od tohoto tripu jsem se už podobné situaci ani zdaleka nepřiblížil. Myslím, že kdyby se mi něco podobného mělo stát v současnosti, byl bych schopný zmatení, které to bezpochyby vyvolalo odbourat a změnit ho v normál. Znovu: zcela zásadní je příprava na výlet. Říká se, že kdo nezažil bad trip – neví co LSD je; i když byl tento zážitek velmi intenzivně nepříjemný, v určitém pohledu mě posílil a jsem rád, že jsem tím mohl projít. Slyšel jsem spoustu vypravování o bad tripu a všechny se shodovaly minimálně v míře neovladatelnosti. Když totiž začne s LSD pracovat podvědomí, nevědomí a začne ho ego ovládat zcela za nás, jsme vystaveni věcem, které jsou uloženy hluboko v nás. V tu chvíli si je lze těžko

uvědomovat a pracovat s nimi jako s myšlenkami – ne fakty. Proto se tyto stavy podobají okamžiku zbláznění se. Nic nefunguje v ničem, souvislosti jsou zcela nahodilé a ve většině případů také ovládané strachem, který vše balí do děsivých halucinací. Zajímavé je co se děje při kombinování psychedelik s jinými drogami. Trip sám o sobě ve velmi zjednodušeném podání udělá to, že se prostor slije do sebe, hranice všech věcí (včetně lidí, myšlenek nebo emocí) se zmenší nebo přestanou existovat a člověk v tu chvíli může zažít spousty dobrodružství i v za střízliva obyčejných věcech (protože vidí hlubší souvislosti). Jakmile LSD s něčím zkombinujete, v naprosté většině případů tím zapříčiníte zvýšení a zrychlení účinků. Může se toho ale dít o hodně víc. Během nájezdu zpravidla pokoujeme marihuanu, protože vše urychluje a usazuje. Podobně jako při užití nějakého z amfetaminu; osobně mám ale raději stav umocněný trávou. V okamžiku, kdy LSD zajelo do stálých kolejí lze přehodit třeba kokainem na novou kolej. Také proto, že začátek tripu je spíše intimní a ve znamení drobných detailů, kdy je nejlepší být na nebezpečném místě a projít první úsekem v poklidu. Potom, když už všichni účastníci výletu dosti odhalili systém stavu a cítí se na to, je lepší vyrazit ven. Všude je spousta inspirativních / asociativních věcí, které podrobíme *zkoumání*. S alkoholem mám vždy stejnou zkušenost, můžete vypít kolik chcete a nikdy se neopijete. Spíš osvěžíte. Jednou jsme ve dvou vypili litrovou lahev vodky (a nějaká další pitiva k tomu) a druhý den jsme necítili kocovinu a vlastně ani to, že bychom večer před tím nějaký alkohol pili. Já mám na tripu nejradši zvláštní druhy alkoholu, u nichž můžu zkoumat jejich chuť. Při kombinaci s amfetaminy se mi taky několikrát stalo, že zbrzdily nájezd LSD či ho vyprovokovaly k mnohem větší jízdě (v myšlení i pohybování). Nebo když už víte co vám trip nabízí, doložíte další a tím se zvýší *obrázkovost* i intenzita všech prožitků. Platí, řekl bych úměrně, že čím silnější LSD, tím víc vizualizace (světelné halucinace, pozorování nebo vjíždění do fraktálů, mihotavost hmoty, apod.). Kamarád G. má bohaté zkušenosti s kombinací i desítky různých drog během asi deseti hodin. To co obvykle popisuje je vlastně docela normální party, osobně ale neropzumím tomu jak je schopný to fyzicky zvládnout. Mysl nemá hranice, ale lidské tělo ano. Nikdy bych víc jak tři látky asi nezkombinoval. Mám zkušenost s LSD ve městě i přírodě. Základní rozdíl je v tom, že příroda je totální pastva pro oči. Cítíte

život všude kolem sebe a je to jako probíhat se po dobře známých místech, i když jste někde poprvé. Vůně, barvy, život. Zároveň stále objevujete zákoutí a pohledy a vše je větší a majestátnější. Nutí vás to moc nemluvit a spíš tak poletovat prostorem. Taky se vždy cítím v příjemném bezpečí, zkrátka jako doma. Město je naopak plné *nástrah*. Proudíte prostorem, který si jede stejně, ať jste střízliví nebo ne a vy ho musíte respektovat. Potkáte ale zákonitě spousty lidí a vznikají zajímavé okamžiky, když se s někým, kdo není na vaší vlně, dáte do řeči. Často narazíte na člověka, se kterým si rozumíte jako by byl na výletě s vámi. Nejpříjemnější způsob požívání LSD (jste-li ve městě), je dát si ho někde v klidu a bezpečí domova a v okamžiku, kdy *to* cítíte vyrazit ven. Zároveň máte jistotu, že se máte kam vrátit a kde se schovat na dojezd. Můžete se kdykoli rozhodnout kam jít a to je ujišťující pocit. Pro trip v přírodě je dosti zásadní počasí. Pokud je totiž takové teplo, že venku můžete zůstat, jak dlouho chcete – nemáte omezení. V zimě je to trochu horší. Mráz se dá sice zvládnout o něco lépe, než za střízliva, několikrát se mi ale stalo, že jsem své síly podcenil a druhý den onemocněl. Když neprší a je minimálně 10°C, můžete dělat cokoli a příroda vám poslouží jako útočiště bytu. Co se týče rituality odvozené od prostředí, nejsem si jistý, jestli nějaké vnímám. Ve městě se držíte pravidel města, v bytě bytu, v přírodě přírody. Každý trip je ale hodně odlišný a rituály mohou vznikat po každé jiné, vycházející z jiných spojitostí. Jediná ritualita se stává z chuti začít v bytě, jít ven a vrátit se zpět. Preferovaná místa jsou outdoor nebo nejprve byt (nejlépe můj nebo někoho známého), po té výlet ven a pokojný návrat. Rozhodně bych si trip nedal třeba před cestou letadlem nebo v prostorech přeplněných cizími lidmi. Naopak cesta vlakem nebo autobusem zatím vždy proběhla výborně. Mám zkušenost s magickými houbami v zahraničí a jazyková bariéra a totální rozdílnost prostředí byla velmi inspirativní. Ještě obecně ke všem prostorům na tripu: každé prostředí se stává takovým obrovským hřištěm. Chodníky jsou většinou úplně k ničemu, protože jen omezují v pohybu. Zajímavější je hledat jiné cesty a ty se většinou nacházejí mimo cesty. Taky se vcelku normálně stává, že na příklad semaforey reagují podle vaší chůze nebo přijíždí MHD mimo jízdní řád podle vaší potřeby, nemluvě o zalesněných místech, které se vám už nikdy nepodaří najít. Ve městě mi přijde nejzábavnější řešit *problémy*. Dojít koupit cigarety, zeptat se někoho na cestu,

zajít na pivko do hospody, mluvit s lidmi, kteří nemají vůbec tušení, že je člověk pod vlivem LSD, a tak. Pokud jsem ve městě, které dobře znám – objevuju všechny místa znovu a dokážu se jednoduše i ztratit, což mě na městě, kde bych toho jinak nebyl schopný, přitahuje nejvíc. Vidím ho totiž jinýma očima, cítím jeho energii a rytmus. Už jsem o tom mluvil; nejvíc mě baví ten pocit domova a čistoty. Je snadné se naladit na energii stromů, hlíny, trávy a kamenů. Stanou se živými a komunikujete s nimi. Rytmus přírody je logicky úplně jiný, než v ulicích. Jsem uvolněnější a rozvázný. Je to v podstatě meditativní pocit; hledáte cestu mezi skalami, kde přeskočit potok, vylézt na strom je hračka a potom máte skvělý výhled, apod. Mám rád byty nebo domy, které znám, a nebo se v nich ještě před založením cítím dobře. Většinou se nejistota z energie prostoru odrazila i v tom jak trip probíhal. Když je prostor moc malý, dochází většinou k srážení všech zúčastněných a je pak potřeba jít se provětrat. Malý byt totiž všechno zhušťuje a to může být celkem nepříjemné. Zase na druhou stranu je v bytě spousta věcí, které je zajímavé pozorovat. Knížky, osvětlení, obrazy, struktura zdí, koberce, i třeba takový počítač nabízí hodně podnětů; v kuchyni je spousta techniky a je zábava s ní manipulovat. Každý byt má také svou speciální atmosféru a je jakoby živý – nebo v něm alespoň život koluje z energie lidí, kteří tu žijí. Řekl bych, že v podstatě s každým prostorem se dá žít a cítit se v něm dobře.

Většinou jsem se v klubech ocitnul až v pokročilé fázi tripu, kdy jsem si byl jistější. Ze začátku se mi stávalo, že jsem nedokázal pochopit své zařazení do společnosti a cítil jsem se *nesvůj*. Přispívá k tomu samozřejmě i to, že v klubech jsou *střízliví* lidé a komunikace s nimi občas dojde do nebezpečných konfrontací. Skoro každý je schopný poznat člověka pod vlivem drog. Personál si dává pozor na hosty a dostat se pod vlivem LSD do křížku s vedením je celkem nepříjemné. Určitou roli v tom také hraje paranoia: Oni určitě vědí, že jsem na tripu, huuu. Když je ale atmosféra dobrá a nebezpečí minimální, může být přítomnost hodně lidí skvělou příležitostí zkoumat sociální aspekty společnosti; sledovat je jako nestranný pozorovatel. Vždy jsem zatím zažil výlet v nočních hodinách. Tma umožňuje schovat se, v ulicích je málo lidí, v přírodě i v noci vidíte skvěle a je mnohem tajemnější. Jen jednou jsem měl LSD za dne a to jsme po pokusech procházky městem celkem rychle sedli na tramvaj a vyjeli za město do

přírody, kde jsme mohli nerušeně existovat. Každopádně chci trip za dne zkusit, abych poznal i tuto stránku věci. Rozhodně si vezmu brýle ☺ (smích). Z určitého hlediska je prostor vedlejší projev existence, takže je to celkem relativní jako čas, ale to je asi odjinud). Prvního tripa jsem snědl s jedním člověkem, kterého jsem dobře znal a důvěřoval jsem mu. LSD uvolní hranice mezi lidmi a všechny, kteří se jízdou účastí provede deep stavy, takže je vždycky spojí. Taky se poznáte na mnohem hlubší úrovni, která je slovy těžko popsitelná. Je to trochu jako vidět si do hlav nebo cítit silnou empatii. Druhého tripa jsem měl se svým průvodcem a dalším kamarádem; výsledek byl obdobný. Sice jsme se několikrát zamotali i přes to, že jsme se znali dobře – vždy je ale snadné najít cestu ven a deepshit si uvědomit, nejlépe poukázáním na něj. Skoro vždy to končí uvolňujícím smíchem. Měl jsem LSD hodněkrát i s takřka cizími lidmi – vždy jsme končili jako dobří přátelé. Je to jako podniknout s někým výpravu za hranice slov, nejde si o tom pořádně popovídat, ale zkušenost je nad popis. Pro mě nejzásadnější tripy jsem zažil s V. Vždy byly intenzivnější než s kýmkoli jiným. Mohu si dovést udělat a říct cokoli, nevznikají nedorozumění, a pokud ano, jsou rychle odhalena a rozbourána. Vše plyne přirozeně a na vlně nádherné čisté energie. Souvisí to s tím, že všichni lidé jsou propojeni společným vědomím. S některými lidmi je společné vědomí naprosto jasné. Popravdě jsem potkal jen V., se kterou se nám to děje pokaždé od prvního pro nás zásadního tripu. LSD otvírá možnost se do tohoto společného proudu vědomí zapojit a vnímat ho. Pochopíme, že odpoutanost je jen iluze této reality. A to všechno se potom přenáší i do střízlivosti, trvá to neustále. S někým intenzivně, s někým méně. Výběr lidí, se kterými odletím na výlet je pro mě hodně důležitý. Stalo se mi dosti krát, že jsem LSD neaplikoval, necítil-li jsem důvěru byt' jen k jednomu ze zúčastněných. Poznat se do takové hloubky nejde úplně s kýmkoli, hlavní roli v tom ale hraje spíš situace, než přímo *názor* na toho kterého člověka. Dobré je, když jsou tripaři vyvázeni svým poznáním. Když je na příklad ve skupině, která si vezme papíra jeden člověk úplně od jinud, a buď on, nebo skupina není dost otevřená a na stejné vlně, že dokáže tento fakt odbourat a vyjít z něj, snadno se může atmosféra mezi všemi stát paranoickou. LSD je skvělý nástroj k pochopení svého ega. Musíte reagovat na nejrůznější okolnosti, které mohou být hodně *psychicky* náročné, a je důležité se svým

egem nenechat mást. Stávalo se mi to velmi výrazně při prvních LSD zkušenostech a viděl jsem hodně lidí, kteří trip *nepochopili* a zcela je jejich nevědomí ovládlo. To co je hluboko v nás a neuvědomujeme si to, se při použití tripu dostává na povrch a chce nás ovládnout. Musíme si proto být těchto věcí vědomi a nepřidávat jim na váze. Přejde mi zajímavé, když jsem na tripu s někým, kdo situaci úplně nezvládá a zároveň si to neuvědomuje. Ego je potom jasně viditelné. Několikrát jsem byl u toho, když se děly srážky egoických forem a vždy to vedlo k roztržitému výletu. Z mé zkušenosti na počtu lidí nezáleží. Osobně mám nejraději výlety jen s V., můžeme si totiž díky vzájemné otevřenosti uletět jakkoli daleko a vždy je to skvělá cesta. Ale měli jsme LSD i v početných skupinách a skoro vždy to fungovalo. Přinášelo to zkrátka jiné věci a inspirace, než ve dvou nebo třech. Důležité je, aby lidé dávající si spolu halucinogeny, byli vzájemně otevření a nesnažili se na ostatní *hrát*. K rozpoznání lidí, se kterými chci jet na výlet nemám vědomé měřítko. Jde o šestý smysl. Prostě poznáte člověka se kterým si sednete a jindy cítíte, že ne. Tripy si dávám nejraději s lidmi, s nimiž cítím spojení vědomí i za střízlivého stavu. LSD ho pak umocňuje a dovoluje nám se poznat až k prapodstatě. Velká slova, jinak ale nevím jak to opsat. Má to kosmický rozměr. Vědomí je vesmír, já jsem vesmír, ty jsi vesmír; jsme jen signály jednoho proudu a navazování kontaktu je pro mě smyslem existence. S houbami mám jen málo zkušeností, proto jsem si je nechal nakonec. Měl jsem je třikrát (dvakrát české a jednou nějaké šílené mexické, kterých stačilo pět, a účinek byl zdaleka nejsilnější). Ale od začátku. Když se bavím o drogách s člověkem, který nemá žádnou zkušenost, většinou je schopný akceptovat amfetaminy (omg?), ale jakmile dojde na psychedelika, jde podle něj o nejtvrďší drogy a já jsem automaticky fetka. Mezi uživateli halucinogenů je rozdíl mezi tripaři a houbaři; lidé vyhledávající psilocybin, který je v magických houbách, ve většině případů odsuzují LSD pro jeho chemickou podstatu (*Žeru jenom přírodní drogy*). U hub mám ale trochu problém s dávkováním. Zatímco LSD se dá celkem snadno odhadnout (nebo si vezmu půlku, zjistím jak je papír silný a případně doložím), u hub jsem vždy prošel nejprve otravou, která se projevovala silnými křečemi, a asi po půl hodině se dostavil stav. Rozdíl jsem vnímal hlavně ve fyzice – tělo se naprosto slilo s prostorem a existoval jsem jen jako poletující energie. V mnohem větší míře, než u

LSD; zpočátku mi to bylo nepříjemné, protože jsem padal na zem a nedokázal ovládat tělo. Po nájezdu jsem se dostal do stavu naprosto podobném jako u tripů, odpadla ale chuť chemie, kterou po užití papíru cítím vždy. Nikdy jsem ale nebyl schopný vyrazit ven. Vždy jsme je měli ve dvou s L. a jelikož ona měla halucinogeny poprvé, zastával jsem roli průvodce a snažil se jí pomoci projít skrz. Ne že bych si to tím užil méně, ale vzhledem k tomu, že jsem s psilocybinem také neměl zkušenosti, jsem si vlastně nemohl dovolit stav prozkoumat a uletět si. Rozdíl od LSD je také v tom, že člověk nefrčí v myšlenkách. Cítil jsem se spíš rozplizle a vláčně, předtavuju si, že nějak podobně funguje opium (nikdy jsem ho nevyzkoušel). Rozhodně je to ale věc, kterou bych rád vyzkoušel znovu. Existuje celkem nový přípravek – výtažek z hub (kdy se extrahuje psilocybin), u něhož je dávkování přesné a je odstraněno otrávení, takže by se neměly dostavovat křeče. Na to ale ještě přijde čas, zatím mám tablety schované v lednici. Ze zkušeností mých kamarádů jsou houby víc o propojování lidí a stavy jsou mnohem víc empatické a duševní. Nejvíc historek se odehrávalo venku, v přírodě, což je k přírodní povaze drogy celkem logické. Doufám, že se mi přes léto podaří nějaký houbový trip uskutečnit – nejprve se na to ale *teoreticky* připravím.

Příloha č. 6 – narativní rozhovor s informantem/kou F

Poprvé jsem užil halucinogen v patnácti letech (počítáme-li jako halucinogen pouze LSD, halucinogení houby apod., a nikoliv marihuanu; první zkušenosti s ní jsem získal zhruba ve 13 letech). Seřazeno chronologicky: marihuana (nesčítelněkrát), LSD (v řádu desítek), Lysohlávky (třikrát), šalvěj (jednou), havajská růže (halucinogení oříšky z jednoho internetového obchodu (jednou)). Mluvme tedy pouze o LSD: Stalo se to na internátu v Dejvicích pro Pražskou konzervatoř a několik dalších středních škol; nikdy nebyl problém v rámci z jednoho pater intru sehnat marihuanu, toho večera však na ani jednom z pokojů nebylo nic k mání, proto jsem já a několik mých přátel ze starších ročníků herectví, kývnuli na nabídku koupě LSD jednoho studenta, jenž studoval kuchařinu a vždy prodával nejlepší marihuanu z celého intru :). Tedy v prvním ročníku na intru. V současné době užívám příležitostně LSD, rozhodně rozvážněji než dříve a halucinogeny přírodního původu, též příležitostně. V současné době cca jednou do půl roku maximálně, zhruba půl či celou dávku LSD, není to úplně vhodná droga pro společenské příležitosti :) Nejčastěji užívám LSD, popřípadě marihuanu, je-li definována jako halucinogen. Mezi důvody, proč užívám lsd bych zařadil dříve nevědomost, neznalost a touha po poznání v současné době (v případě marihuany) spíše zvyk a vědomí toho, že existuje „instantní relaxant“ - například po dlouhém dni v práci či škole mívám problém nemyslet již více na povinnosti a uvolnit se, marihuana k tomu pomáhá. U LSD záleží, zda jdu na oslavu, kde se užívá, v tom případě je důvodem vědomí toho, že jinak bych si s přáteli jen těžko porozuměl. Když se pro jeho užívání rozhodnu sám, je to podmíněno nejčastěji ztrátou chuti k seberozvíjení, ztrátou sebeúcty, pocity smutku ze života bez reálného opodstatnění, pocit bezmoci – prožitky na LSD mi ve většině případů zprostředkují prožitek důležitý k uvědomění si vlastní moci měnit věci ve svém nitru i okolí a naopak mi ukážou které problémy, kterými se třeba aktivně zabývám, jsou nesmyslné. Při užití halucinogenů mě nejvíce fascinuje paradoxně absolutní netolerance vůči lži – možná že je to jen iluze, ale mám pocit že vždy vidím až do nitra svých přátel, poznám, kdy neříkají zcela pravdu, kdy mluví o něčem co se jich nějak niterně týká, ale na rozdíl od střízlivého stavu o tom

nepochybuji, nýbrž nonverbální projev vnímám stejně konkrétně a jasně jako slova. Též mě fascinuje, že ani já nedokáži lhát sobě, když se v rámci řešení nějakého problému začnu chlácholit něčím, co není pravda, má mysl to okamžitě odmítne a uvede na pravou míru. Právě asi ten nejvýznamnější zážitek v souvislosti s užíváním halucinogenů byl okamžik, když jsem si uvědomil a plně prožil (!!!) pocit moci nad vlastním životem – v té době jsem měl cca 20 kilo nadváhu kvůli které jsem se nenáviděl, díky LSD jsem si uvědomil, že to není cejch či rodové prokletí, nýbrž jen reflexe mé špatné životosprávy. Také jsem díky tomu získal laskavý přístup k sobě, který mi umožnil dlouhodobou a systematickou práci nadváhu odstranit. Mezi pocity a prožitky, které mi přinášejí halucinogeny, zařazuji vzdálení od všeho co jsem se kdy naučil, od všeho co kdy ovlivňovalo můj vkus a úsudek, oddálení od veškeré „falešné morálky“. Například uprostřed setmělého lesa, sám, se vždy cítím jako součást velkého, „vesmírného“ celku, uprostřed civilizace si leckdy připadám smutný a nepatřičný, neb spousta věcí ve společnosti zakořeněných mi rázem připadají nepřírozené a jednoduše špatné. Mnohonásobně zesiluje veškeré vjemy ať už chuťové, hmatové, sluchové či vizuální. Čichové jsem nezmínil záměrně, neb po většinu „tripu“ kouřím jednu cigaretu za druhou. Jako hlavní důvody opakovaného užívání halucinogenů bych označil zvědavost, která byla především v prvních fázích mého užívání, zajímalo mě, co je „dál“, kam až může jít lidské vědomí, co všechno může člověk zjistit, právě díky LSD. V poslední době jsem však začal nalézat stále dokola cca 5 „pravd“, které se objevují i u většiny filozofů, se kterými jsem se setkal, u většiny náboženství o která jsem se zajímal a takováto bádání po pravdě mě již tedy pouze matou – vše prožívám mnohem intenzivněji než je třeba a zpochybňuji to, co je nezpochybnitelné a jen se cítím zmaten. V současné době je tedy hlavním důvodem umocnění zážitků z dané oslavy, či místa kde jsem (více jsem se tedy postupem času začal zaměřovat na vnější svět, než ten vnitřní). Preferuji otevřené prostory v přírodě, skály a jezera, hluboké lesy, opuštěná stavení. Rozhodně nevyhledávám místa, kde nejsou moji vrstevníci či kde jsou lidé názorově rozlišní, též se vyhýbám místům, kde jsou například uživatelé pervitinu či opilci, s těmi si vážně po požití halucinogenů nerozumím a jejich kategorické odmítání pravdy či alespoň lehké sebereflexe mně rozčiluje, děsí a vysiluje. Základem je mít

vždy nějaké místo, kam se může člověk vrátit v případě, že se zkaží počasí, že se bude cítit unaven, či zkrátka v případě, že to přestane být venku zábavné. To většinou bývá můj domov, popřípadě domov mých přátel (důležité ovšem je, aby tam nebyli příbuzní :). Tam většina tripů začíná i končí. Další konstantou je návštěva právě parků, lesoparků a lesů. Na tato místa většinou vyrážím (či vyrážíme) ve chvíli kdy začíná droga účinkovat a odcházíme z nich ve chvíli, kdy začíná odeznívat. V souvislosti s místem, kde jsem užil halucinogeny jsem nikdy nezažil negativní prožitky, bylo to pouze lidmi, k tomu se však dostanu u otázky o „badtripech“, mohu však uvést krátký případ, jehož jsem se osobně účastil: Jednomu kamarádovi z mého rodného města Kralup, bývalému hokejistovi, se konečně poštěstilo u sebe uspořádat drogový večírek pro přátelé, když jeho rodiče snad poprvé v jeho životě odjeli na dovolenou. Ze začátku bylo vše v pořádku, ale čím více drogy a alkohol účinkovali, tím více na něj působil a ovlivňoval ho jeho osobní vztah ke věcem, které před opilými kamarády musel zachraňovat, poté, někdo vzal do ruky jeho hokejku z dětství, čímž onomu mládenci spustil příšerný badtrip, začal nás obviňovat z toho že jsme lháři, poté vzal nůž a zavřel se u sebe v pokoji. Rozhodli jsme se za ním poslat jen jednoho dobrovolníka a tím jsem byl naneštěstí já. Po asi hodinové rozmluvě z něj konečně vypadlo, že hokejka v ruce kamaráda mu připomněla lásku otce, kterou ztratil, když přestal hrát hokej a uvrhla ho do nejistoty, kterou si začal nechtě spojovat i s námi. Při mém prvním užití halucinogenu jsem byl v přítomnosti mých cca 5 spolubydlících, kteří byli také ovlivněni LSD, a dalších cca 10 ztripovaných lidí, všichni uzavřeni v chodbách dejvického intru. Moji spolubydlící byla ta nejužší skupina, se kterou jsem to vše prožíval, zbytek byli lidé, kteří prostě nějak koexistovali v rámci prostoru nám vyhrazeného. V současné době preferuji raději samotou, či společnost výhradně jen cca 3 lidí z mých všech známých. Později, když tělo začíná být unavené avšak droga ještě zdaleka ne, bývám přehnaně citlivý na „prosazování se ostatních lidí“. Například, chci být sám, popřípadě ve společnosti, ale nechci reagovat a nijak se zapojovat do dění, je to bráno jako něco hodné řešení, či zpovídání či neustálého otáčení se na mou osobu a má netečnost je brána jako něco negativního, co nutí mé okolí k dalšímu se zaměření na mou osobu, což je přesně opak toho co chci. Doufám, že jsem to vysvětlil alespoň

trochu srozumitelně. Při užití halucinogenu nevyhledávám nic, co by mi zpříjemnilo stav, většinou pouze pohodlné oblečení, ve kterém se cítím dobře, dostatek cigaret, jistota místa kam se mohu vrátit a jistota toho, že nemám další den žádné povinnosti. Jedinou věcí, která by se snad dala nazvat rituálním aspektem je dát si téměř hned po požití lsd marihuany, které zpříjemní čekání a zjemní přechod mezi střízlivostí a stavem po LSD. Při kombinaci s ostatními drogami pro mě LSD ztrácí svou „hloubku“ a tím i význam. Kromě alkoholu, LSD je silnější než on, proto jeho konzumace usnadňuje konečné stádium, kdy droga přestává účinkovat. Konzumace halucinogenů ve větším počtu lidí je absolutně jiný a nesrovnatelný zážitek, než když ho člověk užívá sám, je to povrchnější, pro tyto události však preferuji jiné drogy, raději ho tedy užívám v menším počtu lidí. Ano, trůfám si říci, že mi tato skutečnost zasahuje nějakým způsobem do onoho prožitku, necítím se mezi větším počtem lidí tak jistě a uvolněně, nerad jsem konfrontován s cizinci, tím hůře s opilými cizinci a jejich problémy, které často působí až absurdně nesmyslně. Mám pár přátel, kteří halucinogeny buď vždy mají u sebe, popřípadě ví, kam pro ně zajet a rádi to pro mě vždy udělají. Ale rozhodně s předstihem, každá LSD párty se musí uskutečnit ve vhodnou dobu, a není příjemné v den plánované lsd párty zjistit, že se musí celá párty rušit jen kvůli nemožnosti ho sehnat. Kontakt většinou probíhá prostřednictvím Facebooku (o němž stále doufáme, že není monitorován protidrogovými složkami) popřípadě po telefonu, pomocí šifer typu: „Nemáš nějaký hranatý, krychle, popřípadě lístky na výlet.“ Co se vizuální stránky týče, zdává se mi, že vidím pohyb od začátku do jeho konce, když například nyní pohneš co nejrychleji rukou z prava do leva, neuvidíš téměř nic jiného, než ruku v bodě A a ruku v bodě B, nikoliv však její cestu, po požití LSD je vidět její pohyb, jako by za sebou nechávala otisk. Méně patrné, ale mnohem zajímavější, je to například u hodu kamenem nebo lépe svítícím předmětem, je vážně pozoruhodné vidět celou dráhu letu... Častá je také vidění různých geometrických obrazů, ve velkém množství různě pulzující či rotující v jednom velkém celku, nejcitelnější to bývá na zdech či ve tmavších prostorech. Vypravuji si ještě pár případů, které stojí za zmínku, které se týkají lysohlávek: první zkušenost byla téměř k popukání směšná: bylo mi 15, měl jsem za sebou již jednu zkušenost s LSD a myslel jsem, že mě již nic nemůže překvapit. Přišel

jsem do jedné hospody v Kralupech s nově nabytým sebevědomím získaným pobytem v Praze a studiem na Konzervatoři, s úmyslem koupit si trochu trávy, byl tam však jen známý, který měl lysohlávky. Říkal, že jsou čerstvě nasbírané. Prodal mi jich cca 40 za 200 korun a říkal, že sám jich měl deset a bohatě to sačilo. Hm. Snědl jsem jich tedy cca 10 a šel jsem do jednoho soukromého klubu v doufání, že tam seženu trochu marihuany. Klub byl toho večera sice uzavřen pro širší veřejnost, já mezi ni naštěstí nepatřil a tak jsem mohl jít dovnitř. Byl tam sice kamarád mající trávu na prodej, nýbrž i bedny lysohlávek volně k dispozici na baru a na pár stolech. Různé druhy. Chvilku jsem pil vodku, jedl tu jednu houbu, tu druhou, až jsem se dostal na cca 40 hub. Ke konci pobytu v onom klubu jsem se začal bavit s jedním párem, který jsem znal již delší dobu. Jsou to fanoušci metalové hudby, měli tedy na sobě kožené oblečení, dlouhé mastné vlasy. Dívka seděla na klíně jejího přítele. Překotně mi vyprávěli nějaký příběh, doplňovali se, skákali si do řeči, až začali působit jako jeden tvor, mající dvě hlavy, chaotický, nechutný. Proto jsem se omluvil a šel domů. Ležel jsem na posteli několik hodin a nemohl usnout. Nebylo to nepříjemné, ale kolem osmé ráno jsem se již začal cítit nervózní, jelikož vliv lysohlávek stále neutichal. Zde cituji svůj vnitřní monolog, který by snad mohl objasnit mé vnitřní rozpoložení: „Ok, dostal jsi se na konzervatoř, něco jsi zvládl, ale teď jsi prostě sežral moc hub a zbláznil jsi se z toho. Teď bude jen těžké se odhodlat vstát a říct to mámě, budiž. Až zvládnou tohle, dostanu invalidní důchod z psychického důvodu a po zbytek života budu žít skromně, nesvéprávně, ale přesto v přijatelném světě. Jediné co mě vážně trápí je, že nedostanu řidičský průkaz.“ Díky bohu jsem zhruba po tomto smíření usnul a ráno se vzbudil jsem trochu ovlivněn. Tenkrát jsem se naučil, že jakkoliv je to špatné, vždycky (nebo téměř vždycky) se z toho vespím. Spoustu lidí hovoří o mystických zážitcích na halucinogenech, já ale nic takového nepocítil nikdy, nikdy jsem nic takového neprožil. Vlastně, možná ano. Mystickou bych nazval právě onu schopnost, vidět tu nejniternější podstatu všech lidí v blízkém okolí, vidět motivaci k veškerému jejich jednání, chápat, proč se ohrazují, chápat jejich slabosti a respektovat je, vidět původ jejich negativního chování, zkrátka schopnost absolutně pochopit své blízké. Možná právě na základě tohoto se vyseletoval ten, na jedné ruce spočítatelný, počet lidí, se kterými LSD užívám rád.

Občas, když vidíme něčí podstatu a zjistíme, že je tam něco radikálně špatně, nemůžeme se již na toho člověka dívat stejně. Například jako na toho agresivního mladíka, který dostal bad trip kvůli hokejce z jeho mládí. Kdybych měl popsat průběh samotné přípravy na užití halucinogenu, intoxikaci a následné stavy po odeznění účinku halucinogenu (od začátku až do konce), udělám to asi bodově: 1. seženu LSD, 2. počkám, než dorazí přátelé, 3. najím se, 4. dáme chladit alkohol a sníme LSD. 5. pustíme si film a vykouříme jointa (je to vážně nejvhodnější na „kalibraci stavu“, jak tomu říkáme s přáteli) - to znamená, že na základě filmu, na který začneme koukat střízliví a dokoukáme ho pod vlivem LSD si uvědomíme rozdíl a vhodně odměříme dobu, kdy již vážně účinkuje, nejnudnější a nejhorší je čekat, než začne účinkovat. 6. sjetí vyrážíme většinou do přírody kde průměrně 5 hodin pobíháme a cítíme souznění se Jsoucnem, 7. vracíme se lehce unaveni a však stále rozveseleni domů. 8. pouštíme si film na částečné uklidnění, pijeme alkohol a kouříme trávu, který ale vážně prožijeme naplno :) 9. pouštíme si film, pijeme alkohol, kouříme marihuanu, usínáme. 10. vstanem, dáme si špeka, rozloučíme se. Bod 9. občas končí již loučením a odebráním se vlastní cestou. Tím pádem bod 10 pak tedy vypadá tak, že si voláme a píšeme, zatímco kouříme posnídaňové brko. Mám i negativní zkušenosti s užitím halucinogenu. Stalo se to v létě roku 2010, kdy jsem vyrazil s mým velmi blízkým kamarádem, se kterým bych LSD jedl kdykoliv beze strachu a ještě jedním jeho ověřeným, však mnou nepoznaným kamarádem do lesa. Před cestou jsem každý snědl celou dávku LSD a vymysleli plán. Půjdeme k jednomu ohništi v lesích v blízkosti Kralup, postavíme stan, budeme pít, kouřit trávu, udržovat oheň, přenocujeme tam a ráno půjdeme se skvělou náladou domů. Jak naivní. Když se již téměř stmívalo, našli jsme místo, na kterém jsme chtěli zůstat, postavili jsme stan. LSD již účinkovalo. Silně. Rozdělalí jsme oheň, zamýšleně se do něj dívali. Já a můj blízký kamarád jsme se skvěle bavili, kdežto jeho známý asi nebyl zvyklý být sám se sebou, nebyl zvyklý poslouchat ticho a neuměl jen být a proto začal vyhledávat a vytvářet konflikt. Začal mít pocit (stejně jako dříve zmíněný hokejista), že mu lžeme, děláme si z něj legraci a celkově, že je vyčleněn z kolektivu. Začal být agresivní, mě dal pohlaek a mého (i jeho) dobrého kamaráda strhl na zem a řekl, že odchází. Jak řekl, tak udělal a vydal se do tmavého, hlubokého a hustě prorostlého lesa

sám, bez jakékoliv znalosti okolí (nebyl z Kralup, nýbrž z Roztok). V prvních deseti minutách jsme to brali jako problém. Poté jsme došli k tomu, že lesy ve středočeském kraji nejsou tak velké a nebezpečné, aby v nich člověk s mobilním telefonem a v dobré kondici mohl umřít. Nechali jsme ho tedy jeho osudu a sami se dále bavili stanováním v lese. Asi za hodinu volal onen zmatenec našemu společnému kamarádovi s tím, že je ztracen v lese, bojí se, neví kde je a chce pomoci. Kamarád zareagoval značně pragmaticky a začal nahlas volat jeho jméno. On začal volat zpět a zjistili jsme, že onen odpadlík je asi 200 metrů od nás, zapleten v ostružině. To že je bezmocný však ani jeden z nás v tu chvíli nevěděl, tudíž jít mu na pomoc znamenalo, vydat se do temného lesa za potenciálně agresivním a možná klackem ozbrojeným člověkem, majícím výhodu překvapení. Vyslal jsem tedy našeho společného kamaráda. Za 5 minut se vrátil s klidným a značně poškrábaným mladíkem, který chtěl jen jít domů a nic jiného. Během hodiny jsem ho dovedl do centra města. Nepadlo ani jedno slovo. Přišli jsme do centra, přijel jeho kamarád, který ho vyzvedl, a já s mým téměř bratrem jsme vyrazili ke mně domů. Před vchodem jsme zjistili, že jsem někde ztratil klíče. Museli jsme tedy zazvonit na mou opileckou sousedku, nechat si otevřít hlavní vchod paneláku a poté přelézt po římse v druhém patře, a stoje jen na kusu tvrzeného hliníku 7,5 metru na zemi násilím vypáčit okno do mého pokoje.. Poté to již byl hezký večer. Další, čistě sukromý bad trip přišel ve chvíli, když mi člověk od kterého jsem si zrova kupoval LSD řekl, ať pod jeho vlivem nikdy nemyslím na to, jaké je to mít vagínu místo penisu. Když teď řeknu: nemyslete na slona, co vás první napadne? Pravděpodobně slon. A přesně tak to fungovalo i s tímto. V současné době pocítuji rozdíl mezi užíváním halucinogenů dřív. Nyní je užívám méně častěji, s větším respektem a v rámci intoxikace se nenechám rozhodit hloupostmi, také od nich nečekám nic velkého, již tuším, že mě nenaučí létat a popírat fyzikální zákony, jen vím, že mi možná trochu pomohou s pochopením mé podstaty a téměř jistě zprostředkují příjemný večer. V době, když jsem bral LSD cca jednou až dvakrát za měsíc jsem měl tendence zvyšovat dávky za účelem většího prožitku, nebo psychedelického efektu, v současné době, kdy LSD užívám maximálně jednou do půl roku již vím, že půl či celá dávka LSD bohatě stačí. Občas se přihodí, že kombinuji užití halucinogenu s jinou návykovou látkou, ale většinou spíše ne. Ovšem

krom kombinace LSD a marihuany, ta je téměř nerozlučitelná. LSD a marihuana se skvěle doplňují. LSD je vždy dominantní, však marihuana dodává intoxikaci LSD trochu větší pocit klidu. LSD a alkohol jdou také dobře dohromady, ve chvíli kdy přestává LSD účinkovat se dostaví opilost, která usnadní usnutí. LSD a stimulanty jako speed, kokain, MDMA nejsou dle mého vkusu dobrou kombinací; jak jsem psal dříve, stimulanty berou LSD jeho hloubku a tím i jeho smysl. V určitém smyslu jsou pro mě halucinogenní vize jedním z důvodů, proč halucinogeny užívám, rozhodně však ne kvůli vizuálním halucinacím, ale hlavně právě kvůli netoleranci vůči sebeklamu a prožitkům celkově. Ale jinak právě halucinogenní účinek zmíněných látek je jistě hlavním důvodem k jejich užívání, na rozdíl třeba od marihuany jako „instantního relaxantu“ či příležitostného užívání stimulantů jako podpory k přežití některých dlouhých večírků, či akcí, kde musí být člověk 48 hodin v kuse fungujícím organizátorem.